

Charles Bukowski
TÓTUMFAKTUM

Szeged

2003

A kiadás az alábbi kötetek alapján készült

The Days Run Away Like Wild Horses Over the Hills (Selected Poems 1960-1969) 1969

Burning in Water, Drowning in Flame (Selected Poems 1955-1973) 1974

Love is a Dog from Hell (Selected Poems 1955-1973) 1977

Factotum (1975)

Hot Water Music (1983)

The Most Beautiful Woman in Town and Other Stories (1983)

War All the Time (1981-1984) 1984

All's Normal Here (1985)

Septuagerian Stew: Stories & Poems (1990)

Válogatta és szerkesztette

Virág Zoltán

© Hungarian translation

Domokos Tamás, Fenyvesi Ottó, Virág Zoltán

Fosszília különszám

2003

Tótumfaktum

John & Barbara Martinnak

A regényíró nem arra vágyik,
hogy fűvet legelészni lássa az oroszánt.
Fölismeri, egy és ugyanazon
Isten teremtette a farkast és a bárányt,
majd elmosolyodott, mert
„látá Isten, hogy az jó volna”.

André Gide

1

Hajnali 5-kor, esős időben érkeztem meg New Orleansba. El-
űcsörgtem még egy darabig a buszpályaudvaron, de az emberek
lehangoltak, ezért fogtam a bőröndömet és nekivágtam az esőnek.
Gőzöm sem volt, merre lehetnek a bérházak, a szegényeknek szánt
szobák.

Szétesőfélben lévő táskám kartonpapírból készült. Valaha fekete
volt, de a külső sötét réteg lemállott, és előkandikált az alsó, sárga
színű karton. Fekete cipőpasztával próbáltam orvosolni a helyzetet.
Ahogy caplattam előre a zuhéban, a cipőkrém fölázott, én pedig
akaratlanul is fekete csíkokat dörzsöltem nadrágom mindkét szárá-
ba, miközben bőröndöm egyik kezemből a másikba vándorolt.

Hát, ez egy új város. Talán szerencsével járok.

Az eső elállt, előbukkant a nap. Bekeveredtem a fekete negyedbe.
Lassan lépkedtem előre.

„Hé, kis fehér senkiházi!”

Letettem a táskám. Magas szőke ücsörgött egy veranda lépcsőjén
lábait himbálva. Jól nézett ki.

„Szia, pici fehér nyomoronc!”

Nem válaszoltam. Csak méricskéltem álldogálva.

„Ízlene egy numera, kis fehér senkiházi?”

Fölnevetett. Lábaít fölemelve vetette át egymáson, majd rúgott
egyet velük fölfelé; remek combjai voltak, túsarkú cipői, lábaít az
égnek meresztgetve kacarászott. Megmarkoltam a bőröndömet, és
elindultam felé. Hirtelen, tőlem balra egy ablakban meglibbenő
függönyre lettem figyelmes. Fekete férfiarc. Kiköpött Jersey Joe
Wolcott. Visszasétáltam, ki az utcára. A szősi nevetése végigkí-
sért, lefelé az utcán.

2

A szobát a második emeleten kaptam, egy báron keresztül lehe-
tett bejutni. Stég Kávézónak nevezték a helyet. Szobámból a nyitott
bárajtókon keresztül beláttam az ivóba. Akadt ott néhány kemény
fazon, pár érdekesebb ábrázat. Éjszakánként a szobámban marad-
tam, borozgattam, a bár arcaít mustrálgattam, miközben a pénzem

teljesen elfolyt a kezeim közül. Nappal hosszú, ráérős sétákat tettem. Órákon át tudtam bámulni a galambokat egy helyben üldögélve. Naponta csak egyszer étkeztem, hogy a pénzem tovább kitartson. Rábukkantam egy koszos kávézóra: ugyanolyan mocskos volt, mint a tulaja, viszont jókora reggelivel szolgáltak – forró lepény, derce, kolbász – aprópénzért.

3

Valamelyik nap kimentem az utcára, hogy nekivágjak szokásos sétámnak. Boldognak és nyugodtnak éreztem magam. A napfény pont a legjobb. Langyos. Békesség áradt a levegőből. Ahogy elindultam a háztömb közepe felé, az egyik boltajtó előtt megpillantottam egy ácsorgó férfit. Elhaladtam mellette.

„Hé, HAVER!”

Megálltam és visszafordultam.

„Mit szólnál valami melóhoz?”

Odasétáltam hozzá. A válla fölött jókora, fénytelen helyiség táruult elém. Férfiak és nők álltak odabent egy hatalmas asztal mindkét oldalán, kezükben kalapács. Az előttük heverő tárgyakat törték apró darabokra. A félhomályban kagylóknak tűntek. Kagylószaguk volt. Megfordultam és továbbsétáltam, lefelé az utcán.

Fölrémlett bennem apám, ahogy minden áldott este hazaérkezik a munkából és nekifog elmesélni anyámnak a melónapját. A szentbeszéd a küszöb átlépésével kezdődött, a vacsora alatt folytatódott, és a hálósobában fejeződött be, amikor is este nyolckor apám elüvöltötte magát, „*Lámpaoltás!*”, hogy kipihenhesse és teljes erejével vethesse bele magát a következő napi munkába. Nem létezett egyéb téma, csak a robot.

A sarokhoz érve másik ember állított meg.

„Nézd, barátom...” kezdte.

„Igen?”

„Hallgass meg, első világháborús veterán vagyok. Az arcvonalban küzdöttem ezért az országért, mégsem kellek senkinek, senki sem alkalmaz. Érdekli is őket, amit tettem. Éhezem, segíts rajtam...”

„Nincs állásom.”

„Nem dolgozol?”

„Pontosan.”

Továbbálltam. Átvágtam az utca túlsó oldalára.
„Hazudsz!” ordította. „Te dolgozol. Neked van állásod!”
Pár nap múlva muszáj volt keresnem egyet.

4

Az alak egy asztal mögött ült, hallókészülékének drótja az arca mellett lógott le és az inge alá futott be, ahová a masina elemét rejtette. Az iroda sötétnek és kényelmesnek tűnt. Kopottas, barna öltönyt, gyűrött, fehér inget és a hajtásánál kikopott csokornyakkendőt viselt. Heathercliffnek hívták.

Ambíciózus, jövőjüket szem előtt tartó
fiatalemberek jelentkezését várjuk.
Tapaszt. nem szükséges. Kezds a
levelezési osztályon, előrejutás munkával.

Öt-hat fiatal társaságában váraкоztam odakint, mindannyiuk ambíciózusnak próbált látszani. A munkáltatói kérdőívet már kitöltöttük, most vártunk. Engem hívtak be utoljára.

„Mr. Chinaski, mi vitte rá, hogy faképnél hagyja a vasutat?”

„Hümm, úgy érzem, a vasútnál nincs semmi kilátásom.”

„Jók a szakszervezeteik, orvosi ellátást, nyugdíjat biztosítanak.”

„Az én koromban a nyugdíj majdhogynem fölöslegesnek tekinthető.”

„Miért jött New Orleansba?”

„Túl sok barátom akadt Los Angelesben, akik szerintem az előmenetelem akadályozásán munkálkodtak. Olyan helyre akartam kerülni, ahol zavartalanul koncentrálhatok a munkámra.”

„Honnan tudjuk, hogy maga akármeddig is nálunk marad?”

„Talán nem is fogok.”

„Miért?”

„A hirdetésben az állt, az ambíciózus férfiak jövője biztosított. Amennyiben itt semmiféle jövő sem mutatkozik, tovább kell állnom.”

„Miért nincs megborotválkozva? Elveszített valami fogadást?”

„Még nem.”

„Még nem?”

„Nem; fogadtam a szállásadómmal, hogy egy nap alatt még ilyen borostásan is talállok munkát.”

„Rendben, értesíteni fogjuk.”

„Nincs telefonom.”

„Semmi probléma, Mr. Chinaski.”

Leléptem onnan, és hazabandukoltam. Átvágtam a retkes hallon, majd forró fürdőt vettem. Miután végeztem, fölöltöztem és kimentem beszerezni egy üveg bort. Majd vissza a szállásomra, leültem az ablak elé, iszogattam, hol a bárban lévő, hol az utcán sétáló embereket méregettem. Lassan kortyolgattam a bort: megint az járt a fejemben, hogyan keríték valami löfegyvert és zárom rövidre a dolgot – semmi rágódás, semmi duma. Mersz kérdése. Elmerengtem saját bátorságom kérdésén. Kivégeztem az üveg bort, lefeküdtem aludni. Kopogtatásra ébredtem, úgy délután 4 körül. A Western Union kézbesítője volt. Föltéptem a táviratot:

MR. CHINASKI MUNKAMEGBESZÉLÉS

HOLNAP REGGEL 8-KOR. R. M. HEATHERCLIFF CO.

5

A cég magazinok terjesztésével foglalkozott, mi pedig csomagolóasztalok előtt álltunk és a rendeléseket ellenőriztük, hogy az adott mennyiségű lap egybeesik-e az árujegyzéken jelzettel. Ezután szignáltuk a jegyzéket, és vagy becsomagoltuk az újságokat a vidéki szállításhoz, vagy félretettük helyi, teherautóval történő terjesztésre. Könnyű és unalmas munkának bizonyult, az alkalmazottak viszont állandóan idegeskedtek. Az állásukat féltették. Fiatal nők és férfiak dolgoztak ott vegyesen, és úgy tűnt, nem ügyel ránk műszakvezető. Néhány óra elteltével két nő máris szóváltásba keveredett. A magazinokon kaptak össze. Éppen képregényfüzeteket csomagoltunk, s valami nem stimmel. Egyre haragosabban vagdalkoztak.

„Nézzétek” szóltam közbe, „ezeket a füzeteket meg sem éri elolvasni, még kevésbé vitatkozni rajtuk.”

„Nyugi” vágta rá az egyik csaj, „nagyon is jól tudjuk, te azt gondolod, hogy túl jó vagy erre a munkára.”

„Túl jó?”

„Igen, a hozzáállásod. Azt hiszed, nem vettük észre?”

Ekkor tanultam meg először, hogy nem volt elég csak *végezni* a dolgod, érdeklődnöd is kellett iránta, mi több, szenvedélyesen.

Három-négy napja dolgoztam ott, aztán pénteken késedelem nélkül kifizettek. Sárga borítékokat nyomtak a kezünkbe, benne a zöld bankók és centre pontosan az apró. Igazi pénz, semmi csekkesdi.

A munkaidő vége felé a teherautósofőr a szokásosnál hamarabb ért vissza. Egy halom újságon üldögélve szívta a cigijét.

„Bizony, Harry” mondta az egyik dolgozónak, „mától megemelték a fizetésem. Két dollárral.”

Melő után vettem egy üveg bort, hazamentem a szállásomra, ittam egyet, majd lesétáltam a lépcsőn a bárba, hogy fölhívjam a munkahelyemet. Hosszan csöngött ki. Végül fölvette Mr. Heathercliff. Még mindig bent volt.

„Mr. Heathercliff?”

„Igen?”

„Itt Chinaski.”

„Igen, Mr. Chinaski?”

„Két dolláros fizetésemelést akarok.”

„Micsoda?”

„Jól hallotta. A teherautósofőr most kapta meg.”

„Na de ő már két éve nálunk van.”

„Szükségem van arra a pénzre.”

„Most heti tizenhét dollárt keres nálunk, maga mégis tizenkilen-cet akar?”

„Pontosan. Megkapom vagy sem?”

„Ezt egyszerűen nem tehetjük meg.”

„Akkor kiszállok.” Letettem.

6

Hétfő: másnaposság. Megborotválkoztam, és nekivágtam, hogy utánajárjak egy apróhirdetésnek. A szerkesztővel szemközt ültem le, aki ingujjra vetkőzve várt rám, szemei alatt mély gödrök. Úgy nézett ki, mint aki már egy hete nem aludt. Hűvös, sötét helyre kerültem: a város két napilapja közül a kisebbik szedőszobájába. Íróasztaloknál ücsörgő emberek dolgoztak a kéziratokon, olvasólámpák fényénél.

„Tizenkét dollár hetente” mondta a szerkesztő.

„Rendben” vágtam rá, „vállalom.”

Egy kis hájpacni mellé állítottak be; pocakja korántsem tűnt az egészség jelének. Régimódi zsebórát hordott magánál aranyláncal, mellényt viselt, zöld napellenzőt, ehhez járult még a vastag szája és a húsos, sötét ábrázat. Arcvonásai nem különösebben érdekesek, inkább jellegtelenek; mintha egymás után többször is összegyűrték majd kisimították volna a pofázmányát, akár egy darab kartonpapírt. Lábain szögletes cipő, s folyton bagót rágott, időnként pedig a lábánál lévő köpöcsészébe sercintette az anyagot.

„Mr. Belger” kezdte mondandóját a kialvatlan pacákról, „keményen dolgozik, hogy talpra állítsa a lapot. Jó ember. Nagy rakás csőd voltunk, amíg ő át nem vette a dolgokat.”

Rám pillantott. „Ezt a munkát általában egyetemisták kapják.”

Varangy. Pontosan az, gondoltam.

„Úgy értem” folytatta, „ez az állás rendszerint diákoknak jut. Addig is bújhatják a könyveiket, amíg nem hívják őket. Maga diák?”

„Nem.”

„Ezt a munkát elsősorban diákok kapják meg.”

Visszaballagtam a szobába, ahová beosztottak, és leültem. Számtalan fémfiók sorakozott körös-körül, és mindegyik rekesz az apróhirdetésekhöz használatos cinkmetszeteket rejtette. A legtöbb metszetet újra meg újra fölhasználták. Rengeteg fajtájuk létezett – a megrendelők nevei és logói szerint. A dagadt elüvöltötte magát, „Chinaski!”, én pedig kikerestem, amelyik apróhirdetést és mintát előparancsolta. Gyakran küldtek át a konkurens laphoz kölcsönkérni némelyik metszetfajtát. Ők szintúgy rájártak a mieinkre. Nyugis séta volt: kellemes kis helyre akadtam rá az egyik félreeső sikátorban, ahol öt centért kínáltak egy üveg sört. A hájfej csak ritkán ugrasztott elő, így sorra kimaradozgattam az ötcentes sörözgetésekre. A dagadék kezdett hiányolni. Eleinte szimplán csak szűrés szemmel méregetett. Aztán egyik nap rákérdezett:

„Merre járt?”

„Kiugrottam egy sörre.”

„Ez diákmunka.”

„Én nem tanulok.”

„El kell bocsátanom. Nekem olyan ember kell, aki végig itt van és elérhető.”

A zsírpacni lecipelt Belgerhez, akiről most is lerítt szokásos kimerültsége. „Ez diákmunka, Mr. Belger. Attól tartok, ez az ember alkalmatlan. Ide egy diák kell.”

„Rendben” mondta Belger. A hájtömeg elbaktatott.
„Mennyivel tartozunk magának?” kérdezte.
„Öt nappal.”
„Jó. Vigye le ezt a bérszámfejtésre.”
„Nézze, Belger, ez a vén gennyláda igazán gyomorforgató.”
Belger fölsóhajtott. „Jézus Krisztus, ezzel ne lennék tisztában?”
Húztam le a fizetésekhez.

7

Még mindig Louisianán haladtunk keresztül. A végeláthatatlan vonatozás Texason át csak ezután következett. Ételkonzerveket osztottak szét közöttünk nyitó nélkül. A konzerveket a padlón rakároztam el, majd végignyúltam a faülésen. A többiek a vagon elejében gyűltek össze, ücsörögtek, beszélgettek, röhögtek. Behunytam a szemem.

Úgy tíz perc múlva az ülés lécei közé rakódott por hirtelen megindult fölfelé. Ősrégi mocsok, koporsók mélyéről, hullaszagot árasztó, évtizedek óta halott ocsmányság. Bekúszott az orrlukaimba, megtelepedett a szemöldökömön, próbált befurakodni a számba. A következő pillanatban hangos szusszantásokra lettem figyelmes. A pad alá kuporodott embert pillantottam meg az ülés résein át, ő fújta a port az arcomba. Fölültem. A fickó kikászálódott alólam, és előreiskolt a vagon elejébe. Letöröltem az arcom, majd ránéztem. Alig hittem a szememnek.

„Ha előrejön ide, azt akarom, hogy védjete meg” kezdte az alak.
„Meg kell ígérnetek, hogy megvédték...”

Az egész banda rám sandított. Visszafeküdtem. Hallottam őket:
„Mi baja?” „Mit képzelsz magáról?” „Nem szól senkihez.” „Csak elvan ott hátul magában.”

„Ha kiszedjük onnan ide a nyílt részre, majd kezelésbe vesszük. A fattyát.”

„Szerinted elbírsz vele, Paul? Megveszekedettnek tűnik.”

„Ha én nem bírok el vele, akkor majd valaki más. Megetetjük vele még a szart is.”

Később előresétáltam a kocsi elejébe, hogy igyak egy kis vizet. Amikor elhaladtam mellettük, elhallgattak. Némán méregettek, miközben fölhajtottam egy bögre vizet. Ezután megfordultam és

visszabaktattam a helyemre, ők pedig folytatták a süketelést.

A vonat számtalan helyen megállt, éjjel is, nappal is. Minden megállóhelyen, ahol mutatkozott némi zöld vagy valami kisváros a közelben, egy-két ember mindig lepattant.

„Hé, hova a pokolba lett Collins és Martinez?”

A csoportvezető elővette a csíptetős tábláját, és kihúzta őket a listáról. Hátrajött hozzám is. „Maga ki?”

„Chinaski.”

„Velünk van?”

„Szükségem lenne az állásra.”

„Jó.” Elballagott.

El Pasóban a csoportvezető odajött mindannyiunkhoz szólni, hogy átszállunk. Egy éjszakára érvényes utalványokat kaptunk a közeli hotelbe, mellé pedig étkezési jegyeket valami helyi étkezdébe; meg elmagyarázta, hol és mikor szálljunk föl a másik vonatra következő reggel.

ÉN az étkezde előtt ácsingóztam, amíg a többiek odabent ettek, majd fogaikat piszkálva, fecserészve jöttek kifelé, ezután besétáltam.

„Szét fogjuk rúgni a seggét a mocsokládájának!”

„Ember, mennyire gyűlölöm a rusnya fattyát.”

Bementem, és hamburgerbe való húspogácsát rendeltem hagymával, babbal. A kenyérhez nem adtak vaját, a kávé viszont finom volt. Mire végeztem, a többiek már fölszívódtak. Egy csavargó jött felém a járdán. Kezébe nyomtam a szállásjegyemet.

A parkban aludtam azon az éjjelen. Biztonságosabbnak tűnt. Ki-merült voltam, a park kemény padja pedig egyáltalán nem zavart. Elnyomott az álom.

Nem sokkal később bömböléshez hasonló zajra ébredtem. Fogalmam sem volt róla, hogy az alligátorok bömbölnek. Pontosabban többféle hangról volt szó: bögés, zavaros levegővétel és sziszegés keveredett. Állkapocs-csattogást is hallottam. Egy részeg tengerész állt a tavacska közepén, kezei közt egy alligátor farka. A teremtmény próbált megtekeredni, hogy elérje a tengerészt, ami nem tűnt könnyűnek. Állkapcsai félelmetesek voltak, de lomhák és összehangolatlanok. Egy másik matróz és egy fiatal lány nevetve nézte a produkciót. Csókolóztak, azután elsétáltak kettesben magára hagyva társukat az alligátorral való harcában...

Legközelebb már a nap ébresztett. Ingem átforrósodott. Szinte égetett. A matróz sehol. Akárcsak az alligátor. A tőlem keletre lévő padon egy lány és két ifjonc üldögélt. Minden bizonnyal ők is a parkban aludtak az éjjel. Az egyik srác fölállt.

„Mickey” szólalt meg a csaj, „neked ágaskodik!”

Nevettek.

„Mennyi pénzünk van?”

Átkutatták zsebeiket. Egy ötcentesük akadt.

„Na, most mihez kezdünk?”

„Nem tudom. Sétálgassunk.”

Néztem, ahogy ellépdelnek, ki a parkból, be a városba.

8

A vonat Los Angelesbe érve kettő vagy három napra megszakította útját. Újfent kiosztották a szállás- és kajajegyeket. A szállás-cédulákat rásóztam az első csavargóra. Ahogy nekivágtam fölku-
tatni a kávézót az étkezési jegyeimet beváltandó, hirtelen a New Orleansból idáig velem utazó két útitárs mögött találtam magam. Megszaporáztam lépteimet, hátha utolérem őket.

„Mi a helyzet, kollégák?” kérdeztem.

„Oh, minden tuti, a legnagyobb rendben.”

„Biztos? Semmi sem idegesít?”

„Nem, minden franyesz.”

Továbbálltam, és rá is bukkantam az étkezdére. Tartottak sört is, így becseréltem a jegyeket piára. Ott szobrozott az egész vasutas banda. Mikor kifogytam a jegyekből, éppen maradt még annyi ap-
róm, hogy foghassak egy taxit, ami elvisz a szüleim házához.

9

Anyám fölvisített, amikor kinyitotta az ajtót. „*Fiam! Te vagy az, fiam?*”

„Aludnom kell.”

„A szobád mindig várni fog téged.”

Bementem a szobámba, levetkőztem és bemásztam az ágyba. Úgy este 6 óra körül ébresztett föl anyám. „Megjött apád.”

Fölkeltem és öltözködni kezdtem. A vacsora az asztalon várt, amikor beléptem.

Apám jókora ember volt, magasabb nálam, szemei barnák; az enyéim zöldek. Orra túlméretezett, füleit pedig nem lehetett nem észrevenni. Szinte le akartak szökkenni a fejéről.

„Idefigyelj” kezdte, „ha itt fogsz lakni, fölszámolom a szobát, a kosztot és a ruhamosást. Amikor szerzel melót, a tartozásodat levonom a fizetésedből, amíg ki nem egyenlíted a számlát.”

Szótlanul ettünk.

10

Anyám talált magának állást. Másnap kellett kezdenie. Így egyedül maradtam a házban. Reggeli és a szüleim munkába távozása után ledobtam a ruháimat, majd visszafeküdtem. Maszturbáltam, azután pedig egy régi iskolai jegyzetfüzetbe kezdtem beírogatni az időpontját, amikor egy repülőgép elhúzott a ház fölött. Kellemesen obszcén rajzokkal pingáltam tele az időrendi táblázatot. Tudtam, apám iszonyatos árat fog fölszámolni a szobáért, a kosztért meg a ruhatisztításért, precízen striguláz, mint aki a jövedelemadójának visszatérítéséből él, ám a munkakeresési vágy, úgy tűnt, engem messze elkerül.

Miközben az ágyban döglöttem, furcsa érzés uralkodott el a fejemben. Mintha a koponyám pamutból lett volna, vagy kicsiny, levegővel telt ballon lenne. Éreztem az űrt a koponyámban. Képtelen voltam fölfogni. Aztán már nem merengtem tovább a dolgon. Kényelmesen elvoltam, semmi gyötrelem. Szimfonikus zenét hallgattam, apám cigijét szívtam.

Fölkeltem és átsétáltam a nappaliba. A szemközt lévő házban egy fiatalasszony lakott. Rövid, feszes, barna ruhát viselt. Háza lépcsőjén ült, pontosan ráláttam. Egész rendesen beláttam a ruhája alá. A nappali ablakának függőnye mögül leskelődtem, be a ruha alá. Fölizgultam. Végül megint kivertem. Megfürdöttem, fölöltöztem, majd ücsörgés közben ismét elszívtam pár cigarettát. Úgy délután 5 felé léptem le otthonról hosszú sétát tenni, s majdnem egy órát kutyaoltam.

Amikor hazaértem, a szüleim már otthon voltak. A vacsora pillanatokon belül kész. A szobámba húzódtam, vártam, hogy hívjanak.

Hívtak. Átmentem.

„Akkor hát” kezdte apám, „találtál munkát?”

„Nem.”

„Idefigyelj, bármelyik férfi talál munkát, ha akar.”

„Meglehet.”

„Szinte hihetetlen, de te vagy a fiam. Nincs benned semmi becs-vág, semmi vállalkozó szellem. Hogy a pokolba fogsz helytállni ebben a világban?”

Szájába lapátolt néhány szem borsót, majd folytatta: „Mi ez a dohányfüstszag idebenn? *Fúú!* Kereszthuzatot kellett csinálnom! *Kéklett* a levegő!”

11

Másnap ugyanúgy visszabújtam az ágyba, mihelyst elmentek. Aztán kikászálódtam a takaró alól, hogy a nappaliba menjek kikukicskálni a függöny mögül. Az ifjú ara megint a lépcsőn terpesztett. Másik, a tegnapiánál erotikusabb ruhát viselt. Hosszasan bámultam. Aztán kiráztam, lassan, ráérősen.

Megfürödtem és fölöltöztem. Találtam pár üres üveget a konyhában, amiket beváltottam a kiskereskedésben. Aztán egy bár akadt az utamba a sugárúton: bementem és rendeltem egy korsó csapoltat. Tömve volt a zenegépet nyomkodó, ricsajozó és röhögcsélő részegekkel. Folyamatosan érkeztek elém a sörök. Egy ismeretlen meghívásai. Ittam. Majd szóba elegyedtem.

Egyszer aztán kipillantottam az utcára. Esteledett, szinte már sötétség honolt. A sörök meg egyre csak érkeztek. A hurkás hölgyemény, vagyis a tulajnö és a barátja barátságosak voltak.

Hirtelen az utcán találtam magam ökölharc közben. Esetlen küzdelem bontakozott ki. Túlságosan eláztunk mind a ketten, ráadásul a parkoló aszfaltburkolatát méretes kátyúk tarkították, megnehezítve talpon maradásunkat. Ráhagytuk...

Jóval később a bár hátuljában lévő kárpitozott, vörös fölkében ébredtem. Fölültem, hogy körülnézzek. Sehol senki. Az óra kijelzője 3:15-ön állt. Megkíséreltem kijutni az ajtón: zárva. Bementem a pult mögé egy üveg sörért, kinyitottam, kijöttem vissza előre és leültem. Ezután egy szivar meg egy zacskó krumpliszirom követ-

kezett. Kivégeztem a sört, de rögvest bele is botlottam egy üveg vodkába és skót whiskybe; visszatelepedtem a helyemre. Fölvizeztem az italaimat; szivaroztam, rágós marhaszeletet, csipszet és keménytojáást faltam.

Hajnali 5-ig öntöttem magamba a szeszt. Aztán föltakarítottam a bárban, mindent a helyére raktam, odasétáltam az ajtóhoz és kiszabadítottam magam. Közben egy közeledő rendőrautóra lettem figyelmes. Lassan gurultak mögöttem, ahogy elindultam.

Egy háztömbbel később lehúzódtak mellém. Az egyik rendőr kidugta a fejét az ablakon. „Hé, haver!”

Belevilágítottak az arcomba.

„Mi járatban?”

„Hazafelé.”

„Errefelé laksz?”

„Igen.”

„Hol?”

„Longwood sugárút 2122.”

„Mi dolgod akadt abban az ivóban?”

„Én vagyok a takarító.”

„Ki ott a tulaj?”

„Egy Jewel nevű hölgy.”

„Szállj be.”

Bekászálódtam.

„Mutasd meg, hol laksz.”

Hazafurikáztak.

„Most pedig szállj ki és csöngess be.”

Keresztülvágtam a kocsibeállón. Fölmentem a verandára, becsöngettem. Minden mozdulatlan.

Csöngettem újra, s még jó néhányszor. Végre kinyílt az ajtó. Anyám és apám álltak a küszöbön pizsamában meg köntösben.

„Te berúgtál!” üvöltötte apám.

„Persze.”

„Honnan szeded a pénzt az iváshoz? Egy vasad sincs!”

„Lesz állásom.”

„Te berúgtál! Részeg vagy! A Fiam egy Részeges! Az Én Fiam egy Istenverte Semmirekellő Alkoholista!”

Apám fejéről a haj kusza csomókban meredezett a plafonra. Szemöldökei összerándultak a haragtól, arca felpuffadt és megduzzadt az alvástól.

„Úgy csinálsz, mintha megöltem volna valakit.”

„*Ugyanakkora bűn!*”

„... ooh, a picsába...”

A következő pillanatban rárókáztam a perzsa, *Élet fája* szőnye-
gükre. Anyám fölsikoltott. Apám hirtelen támadásba lendült.

„Tudod, mi jár egy kutyának, amikor a szőnyegre szarik?”

„Igen.”

Megragadott a nyakszirtemnél. Nyomni kezdett lefelé, hogy a
törzsem előredőljön. Próbált térdre kényszeríteni.

„Majd én megmutatom.”

„Ne...”

Az arcom már majdnem beleért.

„Megmutatom, mit csinálunk a kutyákkal!”

Fölpattantam egy ütéssel indítva. Tökéletesre sikeredett. Hátra-
tántorodott, végig a szobán, majd lehuppan a heverőre. Követtem.

„Állj föl.”

Csak ült ott. Anyám rákezdte. „*Te Megütötted Apádat! Te Meg-
ütötted Apádat! Te Megütötted Apádat!*”

Üvöltözött, majd föltépte körmeivel az arcom egyik felét.

„Állj föl” mondtam apámnak.

„*Te Megütötted Apádat!*”

Újfent végigkarmolta az ábrázatomat. Megfordultam és ránéz-
tem. Nekiesett arcom másik felének is. A vér patakokban folyt le a
nyakamon, rá az ingemre, a nadrágomra, a cipőmre, a szőnyegre.
Kezei lehanyatlottak, tekintete rám villant.

„Befejezted?”

Nem válaszolt. Hátrasétáltam a szobámba azon gondolkodva,
hátha jobban tenném, ha munka után néznék.

12

Másnap reggel megvártam a szobámban, amíg elmennek otthon-
ról, majd elővettem az újságot, és a Munkaerő kerestetik rovathoz
lapoztam. Arcom égett; pocsékul éreztem magam. Bekarikáztam
néhány hirdetést, megborotválkoztam, amennyire tudtam, bevettem
pár aszpirint, fölöltöztem, majd indulás ki a sugárútra. Hüvelykuj-
jamat az égnek meresztettem. Elsuhanó autók. Végül az egyik meg-
állt. Beszálltam.

„Hank!”

Egy régi haveromba botlottam, Timmy Hunterbe. Együtt koptatuk a Los Angeles City College padjait.

„Hogy s mint, Hank?”

„Munkát keresek.”

„Dél-Forniába megyek. Mi történt az arcoddal?”

„Egy nő körmei.”

„Tényleg?”

„Tényleg. Timmy, muszáj bedobnom valamit.”

Timmy letért az első bárnál. Bementünk és rendeltünk két üveg sört.

„Milyen meló után koslatsz?”

„Raktáros, szállítmányozásis, portás.”

„Idesüss, akad otthon némi suskám. Tudok egy jó kis ivót Inglewoodban. Benézhetnének oda.”

Timmy az anyjával élt. Ahogy beléptünk, az idős hölgy fölpillantott az újságjából: „Hank, ugye nem elázni viszed Timmyt.” „Hogy tetszik lenni, Mrs. Hunter?”

„Legutóbbi együttlétetek mindkettőtök számára a dutyiban végződött.”

Timmy letette a könyveit a szobájában és már jött is vissza. „Nyomás” biztatott.

Hawaii idéző belső, tömeg. Egy férfi éppen telefonált: „Muszáj kerítenie valakit, aki idejön és elviszi a teherautót. Túl részeg vagyok a vezetéshez. Persze, tudom, oda az istenverte állásom, csak jöjjenek és vigyék el a járművet!”

Timmy fizetett, mindketten ittunk. Remekül eltársalogtunk. Fialat szőke riszálta magát előttünk lábait villogtatva. Timmy csak beszélt. A City College témája került elő: hogyan őrizgettük borosüvegeinket a szekrényünkben; Popoff meg a fafegyverei; Popoff meg a valódi stukkerei; amikor szétlőttük egy csónak alját a Westlake Parkban, majdnem elsüllyedtünk; a diáksztrájk az egyetemi tornateremben...

Egyre csak döntöttük magunkba a szeszt. A kis szőke valaki mászal lépett le. A zenegép szünet nélkül ontotta magából a számokat. Timmyből ömlött a szó. Odakint már sötétedett. Becsúrtunk, de azért nekivágtunk még az utcának egy másik bár után kutatva, este 10-kor. Alig álltunk a lábunkon. Mindenütt autók.

„Nézd Timmy, ideje lassítani.”

Ekkor megpillantottam. Halottasház, akár valami gyarmati kúria, teljes díszkivilágításban: széles fehér lépcsők vezettek föl a verandára.

Fölbotorkáltunk a lépcső közepéig. Óvatosan elfektettem Timmyt az egyik grádicson. Kiegyenesítettem a lábait, kezeit pedig szépen elrendeztem a törzse mellett, ezután én is elterültem, hasonló helyzetben, a Timmy alatti lépcsőfokon.

13

Valami szobaszerűségben tértem magamhoz. Egyedül voltam. Alig hajnalodott. Fáztam. Ingujjra vetkőzve kerültem oda. Próbáltam visszaemlékezni. Fölkászálódtam a priccsről, és az ablakhoz sétáltam. Nem nyílt. A Csendes-óceánra láttam. (Valahogy Malibun lyukadtam ki.) A börtönőr nagyjából egy óra múlva keveredett elő, kezében fémedények és tálcák csörögtek. Beadta a cellába a reggelimet. Leültem enni az óceánt hallgatva.

Negyvenöt perccel később kivezettek. Egész falkányi férfi állt ott összebilincselve, egyetlen hosszú láncon. A sor végére mentem, és odatartottam a kezeimet. Megszólalt az őr, „Maga nem”. Saját bilincset kaptam. Két rendőr elvitt a kocsijához, majd elhajtottunk.

Culver Citybe érve leparkoltunk a bíróság épülete mögött. Az egyik zsaru kiszállt velem. Odasétáltunk a hátsó bejárathoz, majd leültünk a terem első sorában. Az egyenruhás megszabadított karpereceimtől. Timmyt nem láttam sehol. A szokásos, végtelennek tűnő várakozás következett: a bíróra. Az én ügyemet másodiknak tárgyalták.

„A vád ön ellen köztéri illumináltság és a forgalom akadályozása. Tíz nap vagy harminc dollár.”

Bűnösnek vallottam magam, noha azt sem tudtam, mit értett forgalom akadályozása alatt. Leballagtunk a lépcsőn, visszaültem a rendőrautó hátsó ülésére. „Könnyen megúsza” mondta a rendőr. „Maguk egymérföldes dugót okoztak. Ez volt Inglewood történetének legborzasztóbb közlekedési fönnakadása.”

Ezután elhajtottak velem az L.A. Megyei Börtönbe.

Apám még azon az éjszakán megérkezett a harminc dollárral. Ahogy haladtunk kifelé, tekintete elfátyolosodott. „Szégyent hoztál anyádra és rám” mondta. Ezek szerint ismerték a rendőrt, aki az imént kérdezte meg tőle, „Mr. Chinaski, a maga fia meg mit keres itt?”

„Úgy szégyelltem magam. Rémes belegondolni is, hogy börtönbe került az én fiam.”

Elsétáltunk az autójához, beszálltunk. Elindult. Még mindig hullottak a könnyei. „Nem elég, hogy nem vagy hajlandó a hazádat szolgálni, amikor Háború van...”

„Az agyturkász megmondta, alkalmatlan vagyok.”

„Fiam, ha az első világháború nem lett volna, én soha nem találkoztam volna anyáddal, te pedig sosem születnél volna meg.”

„Van egy cigid?”

„Most már le is csuktak. Az ilyesmi akár meg is ölheti anyádat.”
Néhány olcsó bár mellett haladtunk el az alsó Broadway-n.

„Gyerünk, igyunk valamit.”

„Micsoda? Még van merszed inni, pont miután megúszta a közbotrányokozás miatt rád szabott börtönt?”

„Ilyenkor van leginkább szüksége az embernek egy italra.”

„Soha ne mondd el anyádnak, hogy a börtönből kijövet be akartál ugrani inni” figyelmeztetett.

„Muszáj lesz kefélnem is egyet.”

„Micsoda?”

„Azt mondtam, muszáj lesz kefélnem is egyet.”

Majdnem belehajtott a pirosba. Szótlanul haladtunk tovább.

„És ami azt illeti” bökte ki végül, „gondolom, sejtet, hogy a büntetés díja hozzáadódik a koszt-kvartély-mosoda számládhoz?”

Egy autóalkatrész kereskedésben álltam munkába, pont a Virág utca végén. Az ügyvezető magas, rusnya, keszeg valagú ember volt. Sosem mulasztott el beszámolni róla, ha előző este megdugta a feleségét.

„Meghágtam a feleségemet múlt éjjel. Vegye előre a William Brothers rendelést.”

„Kifogytunk a K-3-as hűtőbordákból.”

„Rendelje után.”

Ráütöttem az „U.R.” bélyegzőt a csomagolócédulára és az árujegyzékre.

„Tegnap éjszaka megdöngettem az asszonyt.”

Körberagasztószalagoztam a William Brothers csomagját, megcímeztem, megmértem, majd rányalintottam a megfelelő értékű bélyeget.

„Egész kellemes volt.”

Vörössesszőke bajusszal, hajjal és csapott seggel áldotta meg a sors.

„Pisált egyet a végén.”

16

A szoba-kaja-mosás-stb. számlám összege ekkor már olyan magasra rúgott, hogy rengeteg fizetési csekkembe került a kiegyenlítése. A tartozás visszafizetéséig otthon éltem, majd azonnal elköltöztem. Nem engedhettem meg magamnak az otthoni árviszonyokat.

Akadtt egy bérház a munkahelyemhez közel. A költözés könnyen ment. Az összes holmim is csak félig töltötte meg a kényszerkamarát...

Strader mamának hívták a házinénit: festett vörös haj, jó alak, rengeteg aranyfog és egy koros élettárs. Már az első reggel a konyhájába invitált, s azzal fogadott, szervíroz egy whiskyt, ha kimegyek hátra megetetni a csirkéket. Így is tettem, majd vissza a konyhába, ahol elücsörögtünk hármasan, a Mama, a barátja Al meg én italozgatás közben. Egy órát késtem a melóból.

Második éjjel kopogtattak az ajtómon. Negyvenes évei közepén járó, hájas nő lépett be. Kezében egy üveg bor. „Martha vagyok, a hall alatt lakom. Fölfigyeltem rá, hogy mindig ezt a finom muzsikát hallgatja. Gondoltam, megkínálom egy itallal.”

Beljebb sétált. Lazán megkötött zöld köntöst viselt, és néhány korty bor után mutogatni kezdte a lábait.

„Elfogadható lábaim vannak.”

„Jómagam a lábak embere vagyok.”

„Pillants följebb.”

Fehérlő, zsíros, petyhüdt bőrrű csülkök kitüremkedő, lilás vénákkal. Mesélni kezdte a történetét.

Kurvaként kereste a kenyerét. Bárról bárra flangált. Fő bevételi forrásának egy áruháztulajdonos bizonyult. „Pénzt ad. Besétálok a boltjába, és azt viszek el, amit akarok. Az eladók rám se hederítenek. Nem juthat a felesége tudomására, hogy jobban dugok, mint ő.”

Martha fölkel, és hangosabbra vette a rádiót. Üvöltette. „Egész jól táncolok” büszkélkedett. „Nézd csak!”

Forgolódni kezdett zöld lebernyegében, lábait emelgette. Egyáltalán nem tűnt izgatónak. Köpenye kisvártatva már a derekát sem takarta, szárait hátralibbentette és az arcomhoz közelítette, miután megpördült. Bugyija jobb oldalán óriási lyuk tátongott föltárva hátsóját. Röviddel ezután ledobta köpenyét, egy szál alsóneműben vonaglott tovább. Majd a bugyi is lekerült, rá a köntösre, ő pedig egy rúdtánc imitálásába fogott. Fanszörének háromszögét csaknem eltakarta lecsüngő, lötyögő pocakja.

Sminkje kezdett szétfolyni az izzadtságtól. Szemei hirtelen összehűkültek. Én az ágy szélén fészkelődtem. Mielőtt még megmozdulhattam volna, rám vetette magát. Kitért ajkait az enyémhez préselte. Szájában nyál, vöröshagyma, poshadt bor és (legalábbis én úgy éreztem) négyszáz ember spermájának íze keveredett. Nyelvét a számba tuszkolta. Vastag lepedék borította, kiszabadultam és ellöktem. Térdre zuhant és azon nyomban föltépte a sliccemet, petyhüdt péniszem máris a szájában. Feje föl-le járt. Martha rövid, szürke hajában apró, sárga szalag díszelgett. Nyakát és arcát szemölcsök, méretes barna májfoltok csúfították.

Farkam éledezni kezdett; fölnyögött, majd megharapott. Fölüvöltöttem, megragadtam a hajánál és hátrataszítottam. Sebzetten, rémülten álltam a szoba közepén. A rádióból éppen Mahler egyik szimfóniája csendült fel. Mielőtt még menekülőre foghattam volna, térdre zuhantában ismét megragadott. Golyóimat kíméletlenül kapta marokra. Szája kitérült, újra rábukott; fejével egyre csak bólogatott, szívott, rezegett. Golyóimon hatalmasat rántott, miközben majdnem félbeharapta a dákómat: földre kényszerített. Cuppogó hangok töltötték meg a szobát, a rádióból Mahler tovább szólt. Úgy éreztem magam, mintha éppen egy könyörtelen állat falna föl. A farkam immáron meredezett, habos nyál és vér csordogált rajta

végig. Ennek láttára teljesen kivetkőzött magából. Én meg: mint akit élve tépnek szét.

Ha elélvezek, gondoltam kétségbeesetten, sosem fogom megbocsátani magamnak.

Ahogy megpróbáltam letépni magamról a hajánál fogva, ismét megragadta a mogyoróimat, tekert rajtuk egyet, bármiféle könyörület nélkül. Fogai ollóként tapadtak péniszem közepére, mintha két szeletre akarna vágni. Fölordítottam, elengedtem a haját, s hátrahanyatlottam. Feje irgalmat nem ismerve járta útját. Biztos voltam benne, a hangok az egész bérházat betöltik.

„NEM!” kiáltottam föl.

Embertelen haraggal haladt előre, rendületlenül. Meglódult bennem az anyag. Mintha csak egy csapdába esett kígyó belsejét szip-pantanák ki. Dűhe tébollyal párosult; kiszívta belőlem a spermát, a lé a torkában bugyogott.

De nem állt le.

„Martha! Állj! Vége!

Esze ágában sem volt lankadni. Akárha egyetlen óriási, mindent elnyelő szájja változott volna. Búrája továbbra is csak jojózott, le-föl. Fáradásnak semmi jele. „NE!” megint elordítottam magam... Ezúttal mintha vaníliás malátát kapott volna, egy szalmaszálon keresztül. Összeomlottam. Föltápáskodott, majd magára kapta gönceit. Énekelni kezdett.

*„Ha new yorki csaj mond jó éjszakát
úgy kora hajnaltájt*

*jó éjszakát, drágám
kora hajnaltájt*

*jó éjszakát, drágám
a tejes is már hazafelé bandukol...”*

Talpra kecmeregtem, nadrágom nyílását összemarkoltam, és előkerestem a tárcámat. Kivettem egy ötöst: a kezébe nyomtam. Elvette, majd köpenye dekoltázsába tuszkolta, játékosan újfent bögyörözni kezdett, csavarintott egyet a mogyoróimon, elengedett, és kisasszézott a szobából.

Már eleget dolgoztam ahhoz, hogy meglegyen a buszjegyre való plusz néhány dolcsi a megérkezésem utáni költségekre. Ejtettem a melót, elővettem az Egyesült Államok térképét némi tanulmányozás céljából. New York City mellett tettem le a voksom.

Öt pint whisky társaságában szálltam buszra. Amikor valaki leült mellém, és lökni kezdte a dumát, elővettem az egyik üveget, majd hosszút kortyoltam belőle. Odaértem.

A new yorki buszpályaudvar a Times Square közelében volt. Neki-vágtam az utcának, kezemben a bőröndöm. Esteledett. Az emberek tömegesen másztak elő az aluljárókból. Rovarok módjára, arctalanul, tébolyult tekintettel, felém rontottak, szaladgáltak, körbevettek, rettentő lendülettel. Pörögtek, lökdösődtek; szörnyű hangokat hallattak.

Behátráltam egy kapualjba, és elszopogattam az utolsó üveg whiskyt.

Azután újra nekiduráltam magam: lökések, könyöklések, végre megpillantottam egy szoba kiadó táblát a Harmadik Sugárúton. Idős zsidó nő vezette a helyet. „Szobára lenne szükségem” kezdtem.

„Magának egy jó öltöny kell, fiam.”

„Le vagyok égve.”

„Príma öltöny, szinte semmiért. A szemközti szabóság a férjemé. Jöjjön.”

Kifizettem a szobámat, és fölmentem letenni a bőröndöt. Majd vissza: átmentünk a szabóságba.

„Herman, mutasd meg ennek a fiúnak az öltönyt.”

„Ah, szép darab.” Herman előhozta az árut; sötétkék, kissé viseltes.

„Túl kicsi lesz rám.”

„Nem, dehogy, pont jó.”

Kijött a pult mögül, kezében az öltöny. „Tessék. Próbálja föl a zakkját.” Herman rámsegítette. „Látja? Jól áll... Fölpróbálja a nadrágot is?” Lábam elé tartotta a pantallót, deréktől lábujjig.

„Jónak tűnik.”

„Tíz dollár.”

„Leégtem.”

„Hét dollár.”

Herman kezébe nyomtam hét dollárt, és visszabaktattam az eme-

leti szobámba karomon az öltönnyel. Kerítettem egy üveg bort. Visszaérve nyomban be is zártam az ajtót, levetkőztem, az utazás utáni első igazi, éjszakai alvásomhoz készülődtem.

Bemásztam az ágyba, kinyitottam az üveget, a párnát jó keményre összehajtogattam a hátam mögött, mély levegőt vettem, majd bámultam ki az ablakon a sötétben ücsörögve. Öt nap óta először egyedül. Abba a típusba tartoztam, amelyik gyarapodott a magánytól; hiánya úgy hatott rám, mint másra az éhség vagy a szomjúság. Nélküle napról-napra csak gyöngültem. Nem merítettem belőle semmiféle büszkeséget; viszont függtem tőle. A szoba sötétje számomra magát a napfényt jelentette. Meghúztam a bort.

A következő pillanatban a szoba csordultig töltődött fénnel. Csattogás, zúgás. Az E1-es vonal pont az ablakom előtt haladt el. A szerelvény ott várakozott. Végignéztem a new yorki arcok során, akik visszameredtek rám. Némi ácsorgás után a metró nekilódult. Megint sötét lett. Aztán ismét fényesség kerekedett. Arcok fürkészése. Mintha a pokol víziója ismétlődött volna újra meg újra. Minden újabb, arcokkal tömött szerelvény csúnyább, agyamentebb és kegyetlenebb fizimiskákat villantott eléem, mint az előző. Ittam.

Nem volt megállás: sötétség, fényesség; fényesség, majd sötétség. Elfogyott a borom, elugrottam pótlásért. Hazaérve ledobáltam magamról a gönceimet, és vissza az ágyba. Az arcok egyre csak érkeztek és tovasuhantak; úgy éreztem, látomásom támadt. Ördögök száza tettek nálam látogatást, amit még az Ördög maga sem bírt volna elviselni. Ismét a borhoz pártoltam.

Végül fölkeltem, hogy előhalásszam az új öltönyömet a szekrényből. Belecsusszantam a zakómba. Feszült rajtam. Kisebbnek éreztem, mint a szabóüzletben. Aztán egy reccsenés. A zakó háta hosszában végighasadt. Levettem a maradványokat. Maradt a pantalló. Beletuszkoltam a lábaimat. Zipzár helyett gombokat varrtak a sliccre; ahogy próbáltam begombolni őket, a varrás szét-hasadt hátul. Hátranyúltam: kitapintottam az alsógatyámat.

18

Négy-öt napig róttam az utcákat. Azután két nap részegség. Fölmondtam a szobámat, elköltöztem Greenwich Village-be. Egy-szer azt olvastam Walter Winchell valamelyik kolumnájában, hogy

O. Henry minden írása egy elhíresült írókávéház asztalánál született. Rátaláltam a helyre, bementem mit is keresve?

Dél volt. Az egyetlen kuncsaftnak bizonyultam, Winchell írásával ellentétben. Ott álltam magamban egy hatalmas tükör, a bár és a pultos társaságában.

„Sajnálom, uram, nem szolgálhatom ki.”

Letaglózott a mondat, szótlannul álltam. Magyarázatra vártam.

„Ön részeg.”

Másnapos, talán, de tizenkét órája egy korty se ment le a torokom. Mormoltam valamit O. Henry kapcsán, majd kisétáltam.

19

Döglődő üzletnek tűnt. Az ablakban tábla: *Munkást fölveszek.* Bementem. Egy vékony bajuszú férfi mosolygott rám. „Üljön le.” Kezembe nyomott egy tollat meg valami nyomtatványt. Kitöltöttem.

„Ah? Egyetem?”

„Nem egészen.”

„Reklámmal foglalkozunk.”

„Oh?”

„Nem érdekli?”

„Nos, tudja, én festek. *Piktor*, tudja? Leégtem. Nem tudom eladni a munkáimat.”

„Rengeteg hasonló fordul meg nálunk.”

„Őket se komálom.”

„Föl a fejjel. Talán majd a halála után elhíresül.”

Ezután elmagyarázta, hogy az állás eleinte éjszakai munkával jár együtt, de mindig van esély az előrejutásra.

Azt válaszoltam, szeretek éjszaka dolgozni. Kibökte, hogy a metróban fogok kezdeni.

20

Két öregedő alak várt rám. A metróállomáson találkoztunk, a szerelvényparkolóban. Kezembe nyomtak egy rakás kartonposzttert meg valami apró fémeszközt, ami konzervnyitóhoz hasonlított. Bemásztunk az egyik kocsiba.

„Figyelj” szólt hozzám az egyik öreg.

Fölugrott a poros ülésekre, és végigsétált a járműben leszedegetve a régi posztereket a fémszerszámaival. Szóval így kerülnek föl oda az ilyesmit, gondoltam. Emberek munkájával.

Mindegyik reklámképet két fémcsík tartotta, amiket le kellett pattintani, hogy helyére kerülhessen az új plakát. Ruganyos fémdarabok voltak, és úgy hajlították meg őket, hogy illeszkedjenek a fal kontúrjához.

Én következtem. A fémcsíkok ellenálltak erőfeszítéseimnek. Meg se moccantak. Az éles szélek megvágták a kezemet erőlködés közben. Vérezni kezdtem. Minden új poszter, amit fölerősített az ember, máris arra várt, hogy később eltávolítsák. Örökké tartó, végtelen folyamat.

„Egész New Yorkban hemzsegnek a zöld poloskák” szólalt meg végül az egyik öreg.

„Igazán?”

„Ja. Új vagy itt?”

„Igen.”

„Nem tudod, hogy minden new yorki tele van zöld poloskákkal?”

„Nem.”

„Biza. Egy nő meg akart erőszakolni múlt éjjel. Mire én, 'Nem, bébi, kizárt'.”

„Ja?”

„Úgy ám. Mondom neki, beakasztok, ha ad egy ötöst. Ötdolláros bélszín szükséges az apatejem pótlásához.”

„Megadta érte az ötöst?”

„Nem. Egy Campbell féle gombaleves-konzervet ajánlott cserébe.”

Végeztünk a szerelvénnyel. A két öreg lemászott a végén, és elkezdett sétálni a másik kocs felé, ami körülbelül ötven láb magasságban állt a pályán. Negyven lábnyra dolgoztunk az utca fölött, lábunk alatt csak a talpfák. Láttam, hogy egyáltalán nem okozna gondot átcusszanni a talpfák között és aláhullani.

Kiléptem a járműből, s óvatosan kezdtem lépdelni talpfáról-talpfára, egyik kezemben a konzervnyitó, másikkban a plakátok. Utasokkal teli szerelvény fékezett le mellettem; fényei mutatták az utat.

Azután továbbindult; hirtelen vaksötét vett körül. Se a talpfákat, se a köztük lévő űrt nem tudtam kivenni. Vártam.

A két öreg már a következő kocsiból kiabált vissza: „Gyerünk hé! Nyomás! Rengeteg még a meló!”

„Pillanat! Nem látok semmit!”

„Rövid az éjszaka!”

Szemeim kezdtek hozzászokni a feketeséghez. Lépésről lépésre haladtam előre, lassan. Amikor utolértem őket, ledobtam a posztereket a padlóra, majd lekucorodtam. Lábam remegtek.

„Mi van?”

„Nem tudom.”

„Mi az?”

„Itt akár ki is nyiffanhat az ember.”

„Eddig még senki se pottyant le.”

„Úgy érzem, nekem menne.”

„Az egészset csak képzeled.”

„Tudom. Hogy jutok ki innen?”

„Ott a lépcső. De rengeteg pályán kell átvágni, figyelni kell a szerelvényekre.”

„Persze.”

„És nehogy megtaposd a harmadik sínpart.”

„Miért?”

„Az az áram. Az arany pálya. Olyan, mintha aranyból lenne. Látni fogod.”

Lemásztam a sínekre, kezdtem átbotorkálni rajtuk. A két aggastyán figyelt. Megpillantottam az arany pályát. A lehető legnagyobb szökkenéssel lendültem át fölötte.

Félig lezúgva, félig lerohanva jutottam le a lépcsőn. Az utca túloldalán egy bár működött.

21

A kutyatápgyárban délután 4:30-tól éjjel 1-ig tartott a munkaidő.

Egy mocskos fehér kötényt és vastag vászonkesztyűket nyomtak a kezembe. Megégett, lyukas kesztyűk. Ujjaim kikandikáltak. Egy fogatlan manó látott el utasításokkal: bal szeme fölött furcsa réteg; fehéres-zöldes, benne pókhálószerű, kék vonalak.

Tizenkilenc éve dolgozott az üzemben.

A helyemre evickéltem. Egy sípoló hang: a gépsor már neki is lendült. A kutyatáp mozogni kezdett. A tésztát formára szaggatta a

masina, majd súlyos, vasszegéllyel ellátott fémrácsokra helyezte.

Megragadtam a rácsot, és a mögöttem lévő sütőbe csúsztottam. Megfordultam. Már várt is rám a következő. Lassításra semmi esély. Csak akkor nem ömlött felém a táp, amikor valami megakasztotta a gépsort. Ami elég ritkán esett meg. Ha mégis, az Elf gyorsan kijavította a hibát.

A lángok a sütőben tizenöt láb magasra csaptak. Belseje óriáskerékre emlékeztetett. Mindegyik polcon tizenkét rács. Amikor a sütő (én) telepakolt egy polcot, rálépett az emeltyűre, amitől a kerék egy küllővel lejjebb pördült, s megjelent a következő üres polc.

A rácsok dög nehezek voltak. Akár egyetlen fölemelése is kifulladászthatott volna egy embert. Ha belegondoltál, hogy majdnem nyolc órán keresztül ez vár rád, rácsok százainak emelgetése, már véged is. Zöld táp, vörös táp, sárga táp, barna, bíbor, kék táp, vitaminfalatok, zöldségfalatok.

Az efféle melótól kidöglik az ember. A fáradságon túli elcsigázottság megtapasztalása. Ilyenkor tébolyult, briliáns gondolatok jönnek elő. Szinte öntudatlan állapotban átkozódtam, társalogtam, vicceket meséltem, énekeltem. A pokol a nevetéstől fortyog. Még az Elf is röhögött.

Jó néhány hetet lehúztam már. Minden alkalommal részegen vettem föl a munkát. Semmi gond; az én pozíciómra nem akadt más jelentkező. Egy órás sütő előtti ácsorgás után kijózanodtam. Kezeim főlhólyagosodtak, égtek. Minden áldott nap a szobámban ücsörögtem sajgó kezeimmel, és a hólyagokat szurkáltam gyufa lángjában sterilizált gombostűvel.

Egyik este a szokásosnál elázottabban állítottam be. Semmi szín alatt sem akartam beállni. „Végeztem” jelentettem ki.

Az Elf magán kívül volt. „Hogy megy le a műszak, Chinaski?”

„Ah.”

„Csak még egy napra!”

Könyökhajlatomba kaptam a fejét, megszorítottam; fülei ellilultak. „Kis rohadék” mondtam. Azután eleresztettem.

letettem egy heti lakbért előre. A legközelebbi bár már ötven éve működött. Fél évszázad okádása, szara és húgya facsarta az ember orrát, ahogy átszivárgott a lenti klotyókból a padlón át a bárba.

Délután 4:30. A helyiség közepén két fickó nyüstölte egymást.

A tőlem jobbra ülő alak Dannyként mutatkozott be. A balra lévő Jimnek hívták.

Danny szájában parázsló végű cigaretta. Egy üres sörösüveg buk-fencezett keresztül a légből. Az üveg szilánkjai alig valamivel húztak el Danny orra meg cigije mellett. Danny nem mozdult, hátra se nézett, cigarettája végéről a hamut a tálba pöccintette. „Ez közel volt, te gennyláda! Még egy hasonló, és megküzdesz az életedért!”

Minden széken ültek. Nők is akadtak, pár feleség, kövérek, az elhülyülés határán, meg két-három, nehéz időket átélő hölgyemény. Üldögéltem ott, aztán egy csajszi fölállt, majd eltűnt valamelyik pofa társaságában. Öt perccel később már vissza is tért.

„Helen! Helen! Hogy csinálod?”

A lány föl kacagott.

Rövid idő elteltével másik ipse pattant föl, hogy kipróbálja.

„Biztos jó. Nekem is jár belőle!”

Leléptek kettesben. Helen öt perc múlva ismét ott volt.

„Szivattyú kell legyen a pinája helyén!”

„Muszáj kipróbálnom” replikázott egy aggastyán a bár végéből.

„Nem állt föl azóta, amióta Teddy Rooseveltt utoljára fölkaptatott a törvényhozásba.”

Ez most tíz percébe került Helennek.

„Kellene egy szendvics” szólalt meg egy hájas alak. „Ki hozza el nekem azt a szendvicset?”

Elvállaltam. „Marhasült briósban, és mindent bele.”

Kezembe nyomott némi pénzt. „A visszajáró a tiéd.”

Elbattyogtam a büféhez. Jókorá pocakú öreg szivar bukkant elő.

„Marhasült briósban plusz az összes feltét, elvitelre. Meg egy üveg sör, amíg el nem készül.”

Legördítettem a sört, majd vissza a szendvicssel a dagadthoz a bárba: akadt másik helyem. Érkezett egy nyelet whisky. Bedöntöttem. Következett egy másik. Gyomorba vele. A zenegép ontotta a számokat.

Fiatal, úgy huszonnégy év körüli mókus tűnt föl a bár végéből. „A lécroletták takarításra szorulnak” kezdte.

„Biztos végez velük.”

„Miből él?”

„Semmiből. Iszogatok. E kettőből.”

„Mit szólna a rolettákhoz?”

„Öt dolcsi.”

„Fölfogadom.”

Billy-Boynak hívták. Billy-Boy elvette a tulajnőt, aki a negyvenötödikét taposta.

Kerített két vödört, bennük szappanos víz, szivacsok, spongyák. Leemeltem a rolettákat, ki a fémléceket, aztán hajrá.

„Ingyen van a pia” mondta Tommy, az esti pultos, „amíg melózol.”

„Nyelet whisky, Tommy.”

Lassan haladtam; a léceken megkeményedett a por, szinte beléjük ivódott a mocskok. A fémlécek szélén jó párszor elvágtam a kezem. A szappanos víz csípett.

„Még egy löket whisky, Tommy.”

Végeztem az első adaggal, visszaraktam őket a helyükre. A vendégek méricskélni kezdték, mit végeztem.

„Szép!”

„Földobja a helyet.”

„Meglehet, az árakat is.”

„Újabb whiskyt, Tommy” mondtam.

Leemeltem a következő adagot, ki a léceket. Megvertem Jimet flipperen bezsebelve a negyeddolláros tétet, majd kiürítettem a vödörket a retyóban, és friss vizet hoztam.

A második ablak rolettái már lassabban tisztultak. Összejött pár újabb vágás. A léceket aligha pucolták le az utóbbi tíz évben. Megint nyertem negyed dollárt a flipperen, majd Billy-Boy visszaparrancsolt dolgozni.

Helen éppen a női budi felé haladt.

„Helen, lesz rád egy ötösöm, ha végeztem. Futja?”

„Persze, de ennyi meló után aligha lehelsz bele életet.”

„Működni fog.”

„Záráskor itt leszek. Ha még akkor is talpra tudsz állni, ingyen kapsz meg!”

„Szálfa egyenes leszek, bébi.”

Helen kiment a vécére.

„Jöhet a következő, Tommy.”

„Hé, lassíts” szólt közbe Billy-Boy, „különbén sose végzel a melóval.”

„Billy, ha nem végzek, megtarthatod az ötöst.”

„Áll az alku. Mindenki hallotta?”

„Hallottuk, Billy, te piti fráter.”

„Még egyet a banditájának.”

Tommy kiöntötte a következő whiskymet. Benyeltem, aztán visszabaktattam a dolgomhoz. Fölszívтам magam. Számos whisky után ott csillogott a helyén a három ablak összes lécrolettája.

„Rendben, Billy, pengesd ki.”

„Messze még a vége.”

„Mi?”

„Van három ablak a hátsó szobán is.”

„A hátsó szobán?”

„Ott ám. A rendezvényszobában.”

Billy-Boy hátravezetett. Három másik ablak, három pár másik roletta.

„Megelégszem kettő ötvennel, Billy.”

„Nem, vagy mind, vagy ugrott a lé.”

Fogtam a vödreimet, kilötyöntettem belőlük a vizet, frisset bele, mosószappant, majd neki a következő adagnak. Kivettem a léceket, rá az asztalra: egyre csak bámultam őket.

Jim bekukkantott a klotyóra menet. „Mi baj?”

„Képtelen vagyok nekifogni.”

Jim visszament a bárba a söréért, miután végzett a budin, és oda-jött hozzám. Nekifogott suvickolni a léceket.

„Jim, felejtsd el.”

Előrementem egy másik whiskyért. Visszaballagva láttam, az egyik lány éppen veszi le a következő rolettát. „Vigyázz, meg ne vágd magad” mondtam neki.

Néhány perccel később négy-öt ember vett körül beszélgetve, nevetgélve, még Helen is ott volt. Közben súrolták a léceket. Rövidesen majdnem az összes vendég nekem segített. Legyűrtem még két whiskyt. A roletták mind a helyükön, tisztán, végre. Nem sokáig tartott. Csillogtak. Előkerült Billy-Boy:

„Nem fizetek.”

„Végeztem a melóval.”

„De nem te fejezted be.”

„Most mit rágod a szart, Billy” szólalt meg valaki.

Billy-Boy előrántotta az ötöst, elvettem. Visszamentünk a bárba. „Egy italt mindenkinek!” Elővirítottam az ötöst. „Meg egyet nekem.”

Tommy körbejárt kiöntögetve az adagokat.

Én is ledöntöttem a magamét, Tommy pedig elmarta az ötöst.

„3.15-tel lógsz a bárnak.”

„Írd föl.”

„Jó, mi is a neved?”

„Chinaski.”

„Ismered a viccet a polákról, amikor kimegy a budira?”

„Naná.”

Zárásig érkeztek elém az italok. Az utolsó végeztével körbenéztem. Helen elsunnyogott. Hazudott nekem.

A szukája, gondoltam, visszaretent egy hosszadalmas, kemény lovaglástól...

Fölálltam és elindultam hazafelé. Fölöttem fénylett a hold. Lépteim hangját visszaverte az üres utca: mintha valaki követne. Körbesandítottam. Csak képzelődtem. Sehol senki.

23

Rettentő hidegben érkeztem meg St. Louisba, havazásra állt az idő: szobát is kerítettem egy kellemes, tiszta helyen, a ház hátuljában, a másodikon. Kora este állítottam be, éppen egyik depressziós rohamom közepén: nem maradt más, mint korán ágyba bújnom, és valahogy sikerült elaludnom.

Reggel iszonyú hidegre ébredtem. Remegtem, akaratom ellenére. Talpra kászálódtam: kiderült, nyitva van az egyik ablak. Becsuktam, majd visszamásztam az ágyba. Hányingerem támadt. Visszaaludtam még egy órára, azután fölébredtem. Ki az ágyból, öltözés, majd alig értem el a hallban lévő fürdőszobáig, máris kidobtam a taccsot. Levetkőztem, visszabújtam a takaró alá. Kis idő múlva kopogtattak. „Igen?” kérdeztem.

„Minden rendben?”

„Igen.”

„Bemehetünk?”

„Persze.”

Két lány állt az ajtóban. Egyikük kicsit kövérkés, de tiszta, sugárzó; virágos rózsaszín ruhában feszített. Kedves arc. A másik széles, feszes övet viselt, ami kihangsúlyozta rendkívül jó alakját. Hosszú, sötét haj, aranyos orr; lábán magas sarkú cipő. Tökéletes lábai voltak, felsőtestén mély dekoltázsú, fehér blúz. Sötétbarna, mélybarna szemeit hosszasan vetette rám, mosolygósan, nevetősen. „Gertrude vagyok” szólalt meg, „ő pedig Hilda.”

Hilda elpirulva nézte, ahogy Gertrude megindul az ágyam felé. „Hallottuk a fürdőszobában. Lebetegedett?”

„Úgy tűnik. De nem komoly, érzem. Csak nyitva maradt az ablak.”

„Mrs. Downing, a házfelügyelőnő, készít egy levest.”

„Nem kell, megleszek.”

„Nem, jót fog tenni.”

Gertrude megint lépett egyet az ágyam felé, Hilda maradt a helyén, rózsaszínben, tisztára sikálva, iruló-piruló ábrázattal. Gertrude ide-oda forgolódott magas sarkaival. „Új errefelé?”

„Igen.”

„Nem vonult be?”

„Nem.”

„Miből él?”

„Semmiből.”

„Nem dolgozik?”

„Nem.”

„Igaz” mondta Gertrude Hildának, „nézd a kezeit. Csodálatos kezei vannak. Láthatólag sosem dolgozott.”

A házinéni, Mrs. Downing kopogott be. Terebélyes és kedélyes nőszemély. Vallásos özvegyként képzeltem el. Kezében jókora fazéknyi zöldsárga marhahúsleves, magasan előretartotta. Gőzölgött. Elvettem a fazekat. Némi tréfálgatás következett. Igen, férjét tényleg elveszítette. Mérhetetlenül vallásos volt. Sós keksz, só és bors is jutott.

„Köszönöm.”

Mrs. Downing a lányokra nézett. „Akkor mi megyünk is. Reméljük, hamarosan jobban lesz. És ugye a lányok nem nyaggatták túl sokat?”

„Oh, dehogy!” Belevigyorogtam a levesbe. Tetszett neki a gesztus.

„Gyerünk lányok.”

Mrs. Downing nem csukta be maga után az ajtót. Hilda még

egyszer utoljára elvörösödött, halvány mosoly, s már ott se volt. Gertrude maradt még. Figyelte, ahogy a levest kanalazom. „Ízlik?”

„Köszönöm mindannyiuknak. Mindez... nagyon szokatlan.”

„Megyek én is.” Megfordult, lassan elindult az ajtó felé. Fara ide-oda ringott a feszes, fekete szoknya alatt; plusz a főnyeremény lábai. Az ajtónyílásban megállt, hogy visszaforduljon, utoljára még megpihentette rajtam sötétbarna szemeit, a kezében voltam. Átdőfött, föl villanyzott. Amikor megérezte, hogy nem hagy hidegen, rázott egyet a fején, majd föl kacagott. Csodálatos nyaka volt, s az a sűrű, sötét haj. Elindult a hallon keresztül, miután félig nyitva hagyta az ajtót.

Fogtam a sót meg a borsot, befűszereztem a levest, beletörögettem a kekszet, majd belapátoltam, betegségűzésképpen.

24

Szállítmányozásisként helyezkedtem el egy nőiruhaüzletben. Még a második világháború alatt is, amikor elméletileg munkaerőhiánynak kellett volna lennie, négyen-öten jelentkeztek minden állásra. (Legalábbis az alja melókra.) Kitöltött jelentkezési lapokkal a kezünkben várakoztunk. Született? Nőtlen? Nő? Sorozáson volt-e? Legutóbbi munkahely? Legutóbbi munkahelyek? Miért hagyta ott? Akkorra már annyi de annyi jelentkezési lapot töltöttem ki, hogy kívülről tudtam a helyes válaszokat. Mivel jó későn kerültem ki az ágyból aznap délelőtt, így utolsóként szólítottak. Egy kopaszodó ürge kérdezett ki, fülei fölött furcsa hajfoszlányok.

„Igen?” nézett rám a papírdarab fölött.

„Író vagyok, jelenleg ihlet nélkül.”

„Oh, író, eggen?”

„Igen.”

„Biztos benne?”

„Korántsem.”

„Miket ír?”

„Novellákat, többnyire. És félig elkészültem egy regénnyel.”

„Egy regénnyel, eggen?”

„Igen.”

„Mi a címe?”

„Végzetem csöpögő csapja.”

„Oh, ez tetszik. Miről szól?”
„Mindentről.”
„Mindentről? Úgy érti, hogy, például, a rákról?”
„Igen.”
„És a feleségem?”
„Ő is benne van.”
„Ne mondja. Miért pont egy nőruhaboltban akar dolgozni?”
„Mindig is sóvárogtam a női ruhát hordó nők után.”
„Kiszuperálták?”
„Igen.”
„Mutassa a sorozási lapját.”
A kezébe nyomtam. Visszaadta.
„Föl van véve.”

25

Egy pincébe kerültem. Falait sárgára mázolták. Három láb hosszú és úgy egy-másfél láb széles, téglalap alakú kartondobozokba csomagoltuk be hölgyecskéink gönceit. Szükségeltetett némi képesség ahhoz, hogy az ember ne gyűrje össze a ruhákat, amikor behelyezi őket a dobozba. Ennek elkerülésére tölteléknek kartont meg selyempapírt használtunk, és aprólékos eligazításban részesültünk. Városon kívüli rendelésekhez a szövetségi postát vettük igénybe. Mindegyikünkre jutott egy mérleg és egy postai bélyegzőkészülék. A dohányzást megtiltották.

Larabee volt a szállítmányozási csoportvezető. Klein a helyettese. Larabee volt a góré. Klein pedig próbálta kitúrni az állásából. Klein zsidó volt, akárcsak a bolt tulajdonosai, ez idegesítette Larabee-t. Klein és Larabee szüntelenül egymást marták, reggeltől estig. Igen, estig. A gondot, miként ezt akkoriban, a háború idején megszoktuk, a túlórázás jelentette. A fejesek mindig imádtak folyamatosan túlóráztatni pár embert ahelyett, hogy fölvettek volna még néhány alkalmazottat, csökkentve ezzel a többiek munkaidejét. Odaadtál a főnöknek nyolc órát az életedből, ám ő mindig többet kért belőle. Sosem küldött haza, példának okáért, hat óra múltán. Lehetett rajta gondolkodni.

Valahányszor kivettem a lábam a hallba, úgy tűnt, Gertrude ott álldogál. Tökéletesen, makulátlanul, örjítően szexisen, ő pedig tudta ezt, rá is játszott, csöppenként adagolta, hagyta, hadd szenvedj meg érte. Ez tette boldoggá. Én sem éreztem olyan hitványul magam. Játszi könnyedséggel rekesztett ki a bűvköréből, és egyetlen pillantásnyi melegséget sem engedélyezett. Mint a legtöbb férfi ebben a helyzetben, én is rádöbbsentem, semmi sem jut belőle nekem – intim beszélgetések, izgató hullámvasutazások, hosszú vasárnap délutáni séták –, amíg nem állok elő néhány képtelen ígérettel.

„Fura egy szerzetnek tűnsz. Jórészt magadban vagy, nem?”

„Igen.”

„Mi baj?”

„Sokáig betegeskedtem, mielőtt találkoztunk.”

„Még most is?”

„Már nem.”

„Akkor meg mi a gond?”

„Nem szeretem az embereket.”

„Gondolod, hogy ez a helyes?”

„Aligha.”

„Elviszel moziba valamelyik este?”

„Meglátjuk.”

Gertrude riszálni kezdte magát; a magassarkúban. Elindult. Megérintett. Egyszerűen megbénultam. Űr tátongott köztünk. Túláságosan is nagy űr. Úgy éreztem, mintha egy szertefoszlott személyhez beszélne, valakihez, aki már nincs jelen, aki már nem él. Mintha átnézett volna rajtam. Sehogy sem sikerült kapcsolatba kerülni vele. Nem bántam a dolgot, inkább megrökönyödve, reménytelenül álltam ott.

„Gyere velem.”

„Mit?”

„Meg szeretném mutatni neked a szobámat.”

Elindultam Gertrude után, végig a hallon. Kinyitotta kuckója ajtaját, követtem. Rendkívül nőies szoba tárult elém. Mindenütt plüssállatkák. Csupa meglepett tekintet, s valamennyien engem bámultak: zsiráfok, medvék, oroszlánok, kutyák. Parfümillat járta át a szobát. Minden takaros, tiszta, lágy, kényelmes. Gertrude közelebb lépett.

„Tetszik a szobám?”

„Szép. Oh, igen, tetszik.”

„Soha ne említsd meg Mrs. Downingnak, hogy behívtalak ide, botrányt rendezne.”

„Nem mondom el.”

Gertrude némán ácsorgott előttem.

„Mennem kell” bökte ki végül. Odaléptem az ajtóhoz, kinyitottam, becsuktam magam mögött, majd visszasétáltam a szobámba.

27

Mivel eddig már számos írógépem kötött ki a zálogházban, így egyszerűen fölhagytam annak gondolatával, hogy legyen egy sajátom. Kézzel jegyeztem le történeteimet, majd a kéziratokat elküldtem postán. Íráshoz tollat használtam. Meglehetősen gyors kézzel írtam. Fürgébben, mint géppel. Három-négy novella került ki a kezem alól egy héten. Mindent postára adtam. Eljátszottam a gondolattal, ahogy a *The Atlantic Monthly* meg a *Harper's* szerkesztői folyton azt mondogatják: „Hé, már megint itt van egy attól az agyalágyulttól...”

Egyik éjjel elvittem Gertrude-ot a bárba. Leültünk egy asztalhoz, és sört kortyolgattunk. Kint havazott. Az átlagosnál jobban éreztem magam. Ittunk meg dumáltunk. Eltelt egy óra. Igyekeztem Gertrude szemébe nézni, ő pedig állta a tekintetem. „*Egy jó férjet fogni oly nehéz manapság!*” hangzott a zenegépből. Gertrude mozogni kezdett a melódiára, a testével, a fejével, közben engem fürkészett.

„Nagyon különös arcod van” mondta. „Nem mondanám csúnyának.”

„Négyes számú szállítmányozó, feltörekvőben.”

„Voltál már szerelmes?”

„A szerelem a valódi emberek ügye.”

„Te valódiang hangzasz.”

„Megvetem ezt a típust.”

„Megvted?”

„Gyűlölöm.”

Íszogattunk tovább, szinte szótlantul. A hó egyre csak hullott. Gertrude megfordult, a tömeget kezdte pásztázni. Aztán visszafordult felém.

„Hát nem helyes?”

„Ki?”

„Hát az a katona. Ott ül magában. Olyan *délcegen* feszít. És viseli az összes kitüntetését.”

„Gyerünk, lépjünk le innen.”

„De még nincs késő.”

„Maradhatsz.”

„Nem, én veled akarok menni.”

„Nem érdekel, mit csinálsz.”

„A katona? A katona miatt vesztél meg?”

„Oh, a picsába!”

„A katona miatt!”

„Megyek.”

Fölálltam, odadobtam az asztalra némi borraivalót, majd megindultam az ajtó felé. Hallottam Gertrude-ot magam mögött. Neki-vágtam az utcának a hóban. Hamarosan utolért.

„Még csak taxit sem hívtál. Magas sarkúban, a hóban!”

Nem válaszoltam. Végiggyalogoltuk a négy-öt háztömbnyi távolságot a bérházig. Fölsétáltam a lépcsőn, ő az oldalamon. Átvágtam a hallon a szobáig, kinyitottam az ajtót, becsuktam, levetköztem és lefeküdtem. Hallottam, hogy a szobája falához vág valamit.

28

Egyre csak körmölgettem a novelláimat. Legtöbbjét Clay Gladmore nevére adtam föl, akinek nagyra tartottam new yorki magazinját, a *Frontfire*-t. Mindössze 25 dolcsit fizettek egy írásért, viszont Gladmore fedezte föl William Saroyant és még többeket, sőt Sherwood Anderson komája volt. Gladmore rengeteg anyagomat utasította vissza személyesen. Igaz, többnyire nem szószátyárkodott, bár nem is udvariaskodott, inkább bátorított. A nagyobb lapok előre kinyomtatott cédulákon utasították el az embert. Gladmorenak még a nyomtatott papirosai is hordoztak magukban valami kis melegséget: „Sajnálattal közöljük, ó jaj, hogy el kell utasítanunk, de...”

Én meg csak bombáztam tovább Gladmore-t heti négy-öt írással is. Közben pedig a pincében melóztam a nő göncök között. Klein még mindig nem túrta ki Larabee-t; Cox, a másik szállítmányozá-

sis, tojt rá, kit golyóznak ki, amíg huszonöt percenként kisettenkedhetett a lépcsőhöz elszívni a cigijét.

A túlórázás automatikussá lett. Egyre többet vedeltem két műszak között. A nyolc órás munkaidőnek örökre búcsút inthettünk. Reggeli bejelentkezéskor már lehetett is tudni, hogy legalább tizenegy órás műszak következik beleértve a szombatot, ami egyébként fél műszak lett volna, de csak lett volna. A háború folytatódott, a hölgyecskék meg egyre pokolibb mennyiségű ruhára szórták el a pénzt...

Éppen egy tizenkét órás műszak végére értem. Belebújtam a kabátomba, ki a pincéből, föl a lépcsőn, rágyújtottam, majd nekilódtam az előtérén keresztül, a kijárat felé, amikor megszólított a főnök: „Chinaski!”

„Igen?”

„Jöjjön be.”

A főnök szájában méretes, drága szivar füstölgött. Kipihentnek tűnt.

„Ő barátom, Carson Gentry.”

Carson Gentry szájában másik drága, hosszú szivar.

„Mr. Gentry szintén író. Nagyon érdekli a mesterség. Megemlítettem neki, hogy maga is írogat, és látni akarta magát. Ugye nem bánja?”

„Nem, nem bánom.”

Mindketten engem méregettek füsteregetés közben. Teltek a percek. Szippantások, kifújások, bámulás.

„Nem gond, ha most megyek?” kérdeztem.

„Rendben” válaszolta a főnök.

29

Hazafelé mindig sétáltam, hat vagy hét háztömbnyire lehetett a szobám. Az út mentén egyívású fák meredeztek: aprócskák, görbék, félig elfagyott, lombtalan növények. Tetszetek. A hideg fényű hold társaságában bandukoltam.

Az irodai jelenet továbbra is motoszkált a fejemben. A szivarok, a finom ruhák. Különféle gondolataim támadtak: isteni sztékek, hosszú autótűt szeles utakon egészen a csodálatos otthonig. Könnyedség. Európai utazások. Belevaló nők. Ennyivel okosabbak

lettek volna nálam? A pénz jelentette a különbséget: és megsokszorozásának vágya.

Én is megtehetném! Spórolhatnék. Kapva-kapnék egy ötleten, belevágnék valami kölcsönbe. Fölvennék, kirúgnék. Íróasztalom fiókjában whiskysüveg lapulna. Lenne igazi feleségem extra méretű mellekkel és olyan seggel, amitől a sarki rikkancs egyből belesülne a gatyájába, ha hullámsani látná. Megcsalnám, ő pedig tudná ezt, de szó nélkül tűrné, hogy továbbra is élvezhesse házamat és a jólétet. Lapátra tennék férfiakat, csak hogy láthassam arcukon a rémületet. És nőket, akik meg sem érdemelnék.

Mindössze ennyi kell az embernek: remény. A remény hiánya lelombozó. Fölidéződtek bennem a new orleansi napok, amikor heteken keresztül két ötcentes nyalóka volt a napi betevőm, hogy legyen elég szabadidőm az íráshoz. Ám az éhezés, sajnos, nem szolgálja a művészetet. Kizárólag hátráltatja. A férfi lelkének gyökere a gyomrából indul ki. Az ember sokkal jobban tud írni egy finom bélszín meg egy pintnyi whisky elfogyasztása után, mint bármikor is egy ötcentes nyalókával a hasában. Az éhező művész mítosza csak vicc. Amint egy halandó rádöbben, hogy minden csak tréfa, kezébe kerül a bölcsék köve, nekilát kiontani embertársai vérért és megégetni őket. Fölépítenék egy birodalmat meggyötört testekre és reménytelen férfiak, nők meg kamaszok életére alapozva—beakasztanék nekik, minden irányból. *Majd én megmutatnám!*

Hazaértem. Fölballagtam a lépcsőn az ajtóig. Kinyitottam a kulcsommal, majd fölkapcsoltam a villanyt. Mrs. Downing az ajtó mellett hagyta a postámat. Gladmore nagy barna levele fogadott. Fölkaptam. Jó súlyos levél: a visszautasított kéziratoktól. Leültem és föltéptem a borítékot.

Kedves Mr. Chinaski:

Négy írást ezúton küldünk vissza, a *Söráztatta lelkem szomorúbb a világ összes száraz karácsonyfájánál* címűt azonban megtartjuk. Régóta figyelemmel kísérjük a munkásságát, és kimondhatatlanul boldogok vagyunk, hogy e novellát módunkban állt elfogadni.

Baráti üdvözléssel
Clay Gladmore.

Fölemelkedtem a székből kezemben a hozzájáruló nyilatkozattal. AZ ELSŐ. Amerika első számú irodalmi lapjától. Sosem tűnt még ilyen rózsásnak, ennyire ígérettel telinek a világ. Odabotorkáltam az ágyhoz, leültem, újra elolvastam. Szemügyre vettem Gladmore kézjegyének minden egyes kacskaringóját. Odasétáltam a szekrényhez, és nekitámasztottam a levelet. Lehajigáltam magamról a gönceimet, lekapcsoltam a villanyt, azután lefeküdtem. Nem tudtam aludni. Kipattantam az ágyból, fölcsaptam a villanyt, odasétáltam a szekrényhez és újfent elolvastam:

Kedves Mr. Chinaski...

30

Gyakran botlottam Gertrude-ba a hallban. Trécselgettünk, de már nem hívtam el sehová. Nagyon közel hajolt ilyenkor hozzám, lágyan libegett, dülöngélt, mintha részeg lenne, a tűsarkain. Egyik vasárnap azon kaptam magam, hogy Gertrude és Hilda társaságában időzöm az előkertben. A lányok hógolyózni kezdtek, nevettek, visítogtak, megdobáltak engem is. Mivel soha nem éltem havas vidéken, eleinte lomhán mozogtam, de gyorsan belejöttem a hógolyógyűrásba meg a hajigálásba. Gertrude beindult, sikongatott. Bámulatos volt. Csupa lobogás, csupa tűz. Egy pillanatra megfordult a fejemben, hogy átsuhanok a gyepen és megszorongatom. De lemondtam róla, inkább nekivágtam az utcának a körülöttem elzúgó hógolyók társaságában.

Fiatalok tízezrei harcoltak Európában, Kínában és a Csendes-óceán megannyi szigetén. A visszatérők közt talál magának valót. Gondjai aligha lesznek. Nem ezzel a testtel. Nem ezzel a szempárral. Sőt Hildának sem kell majd küszködnie.

Kezdett gyülemleni bennem az érzés, itt az ideje faképnél hagynom St. Louist. Úgy döntöttem, visszatérek Los Angelesbe; továbbra is tucatszám körmölgettem le a novelláimat, berúgtam, Beethoven ötödik, Brahms második szimfóniáját hallgattam...

Egy éjjel meló után betértem az egyik közeli bárba, leültem, legurítottam öt-hat sört, azután hazasétáltam. Gertrude ajtaját nyitva találtam, amikor elhaladtam a szobája előtt. „Henry...”

„Szia” odamentem az ajtóhoz, ránéztem. „Gertrude, továbbállok a városból. Ma fölmondtam a munkahelyemen.”

„Oh, sajnálom.”

„Igazán kedvesek voltatok itt hozzám mindannyian.”

„Figyelj, mielőtt elmennél, szeretném, ha megismerkednél a barátommal.”

„A barátoddal?”

„Igen, most költözött be, a hall végében.”

Követtem. Kopogtatott, én mögötte. Kitárult az ajtó: szürke-fehér csíkos pantalló; pepita, hosszú ujjú ing; nyakkendő. Vékony bajusz. Üres tekintet. Egyik orrcimpájából szinte alig látható, vékonyka takonycsík csordogált alá apró, fénylő cseppben gyűlve össze. A csepp megpihent a bajuszán, készült leesni, de még ott csilámlott visszaverve a fényt.

„Joey” mondta, „szeretném, ha megismerkednél Henryvel.”

Kezet ráztunk. Gertrude bement. Becsukódott az ajtó. Átsétáltam a szobámba, nekiláttam a csomagoláshoz. Összepakolni mindig jól esett.

31

Amikor visszaérkeztem Los Angelesbe, bejelentkeztem egy olcsó hotelbe a Hoover utca mögött, bebújtam az ágyba, és ittam. Vedeltem, úgy három-négy napon át. Képtelen voltam rávenni magam, hogy végigböngésszem az állásajánlatokat. Annak gondolata, hogy egy asztal mögött ücsörgő férfi szemébe nézek, miközben kijelentem, kell az állás, megvan hozzá a képesítesem: mindez túl soknak tűnt. Őszintén, engem megrémisztett az élet, mindaz, amit egy férfinak vállalnia kellett ahhoz, hogy ehessen, alhasson, legyen mit magára vennie. Szóval maradt az ágyban iddógálás. Amikor ittál, odakint ugyanúgy várt rád a világ, de legalább addig sem szorongatta a torkodat.

Végül egyik éjjel kikecmeregtem az ágyból, felöltöztem, s irány a város. Az Alvarado utcán találtam magam. Addig caplattam a járdán, amíg bele nem botlottam egy hívogató bárba: nyomás befelé.

Tömve volt. Egyetlen üres széket láttam csak, a pultnál. Ráhuppan-
tam. Skót whiskyt rendeltem vízzel. Jobbra mellettem egy sötét-
szőke nő ücsörgött, némi túlsúllyal, nyakán és arcán megereszke-
dett a bőr, nyilvánvalóan alkoholista; ám vonásaiban továbbra is
ott bujkált egykori szépsége, teste még mindig formásnak, tónusos-
nak tűnt. Hosszú, édes lábak, ami azt illeti. Amikor behörpintette
az italát, rákérdeztem, akar-e másikat. Akart. Rendeltem neki.

„Körös-körül egy rakásnyi elfuserált barom” szólalt meg.

„Mindenütt, de főleg itt” mondtam.

Fizettem még három-négy kört. Nem beszélgettünk. Végül csak
kiböktem, „Ennyi volt. Üres a zsebem.”

„Ez most komoly?”

„Az.”

„Van hol megszállnia?”

„Egy bérlet, két-három nap lehet hátra a bérletből.”

„És eltapsolta a pénzét? Piája van?”

„Nincs.”

„Menjünk.”

Követtem. Rá kellett jönnöm, hogy igazán mutatós hátsóval bír.
Elballagtunk a legközelebbi italboltig. Elővezette kívánságlistáját
az eladónak: két üveg Grandad, egy hatos karton sör, két doboz ci-
gi, némi csipsz, kevert földimogyoró, aszpirin és egy jófajta szivar.
Az eladó beütötte a gépbe. „Írja föl Wilbur Oxnard nevére.” „Pilla-
nat” válaszolta a boltos, „telefonálnom kell.” Tárcsázott valami
számot, majd magyarázott a kagylóba. Végül letette. „Rendben”
zárta le a dolgot. Segítettem cipelni a zacskókat.

„És most hová ezzel a rengeteg mindennel?”

„Hozzád. Van kocsid?”

Elvezettem a kocsimhoz. Comptonban vettem harmincöt dollár-
ért. Törött rugók, a radiátorból szivárgott a víz, de ment.

Elautóztunk hozzám, a cuccot berámoltam a hűtőbe, kiöntöttem
két italt, bevittem, majd ültőmben rágyújtottam a szivarra. Ő velem
szemben helyezkedett el a heverőn, lábait keresztbe tette. Zöld fül-
bevalót viselt. „Nagykutya” szólalt meg végül.

„Mi?”

„Nagykutyának képzeled magad, azt hiszed, Aranytojást Tojsz!”

„Dehogy.”

„Dehogynem. Látom a viselkedéseden. Azért tetszel. Kezdetől
fogva csíptelek.”

„Húzd egy kicsit följebb a ruhád.”

„Megveszel a lábakért?”

„Biza. Kicsit följebb azzal a ruhával.”

Nem késlekedett. „Oh, Jézusom, följebb, még följebb!”

„Figyusz, ugye nem valami dilinyós vagy? Járkál köztünk egy mollesztáló, fölszedi a lányokat, hazaviszi őket, levetkőzteti, aztán meg keresztretjvényeket vagdos a testükbe egy tollkással.”

„Nem én vagyok az.”

„Tudod vannak, akik megdöngetnek, azután földarabolnak apró szeletekre. Később megtalálják a segglyukat a Playa Del Rey környékén egy esőcsatornába gyömöszölve, a bal mellbimbódat meg egy kukában valahol a parti sétányon...”

„Már rég fölhagytam az ilyesmivel. Rántsd följebb a szoknyád.”

Följebb tornázta a ruháját. Íme: az élet, az öröm kezdete, a nap igazi értelme. Odasétáltam hozzá, leültem mellé, majd megcsókoltam. Ezután fölkeltem, kitöltöttem még két italt, majd megkerestem a rádión a klasszikus zenei csatornát. Éppen egy Debussy mű elejét kaptuk el.

„Szereted az efféle zenét?” kérdezte.

Valamikor az éjszaka közepén, beszélgetés közben lezuhantam a padlóra. Ott feküdtem kiterülve, és azokat a csodálatos lábakat bámultam. „Bébi, én zseni vagyok, de ezt rajtam kívül senki se tudja.”

Rám sandított. „Tápáskodj föl onnan te istenverte hülye, és hozz nekem egy italt.”

Visszatértem a piával, és mellékucorodtam. Tényleg úgy érezte, megbolondultam. Később bebújtunk az ágyba. Villant le, s rögvest fölébe is kerekedtem. Egy-két döfés, de megakadtam. „Egyáltalán, hogy is hívnak?”

„Mi a franc lenne más, ha tudnád?”

32

Laurának hívták. Délután 2-kor az Alvarado utcára néző bútorbolt mögötti sikátorban sétáltunk. Kezemben a táskám. Jókorra fehér, ódon faház elé érkeztünk meg, két emelet, a fehér festék itt-ott lepattogóban. „Ne az ajtó előtt szobrozz” mondta Laura. „Van egy

tükör a lépcsőfordulóban, amiből látja, ki áll az ajtaja előtt."

Laura becsöngetett, én pedig a fal mellett lapultam az ajtótól jobbra. „Hadd lásson csak engem, és amikor hallatszik a berregés, benyomom az ajtót, te meg jössz utánam."

A berregő hangra Laura kinyitotta az ajtót. Követtem befelé, táskámat a lépcső aljánál hagytam. Wilbur Oxnard a lépcső tetejénél várt, Laura odarohant hozzá. Wilbur jócskán megöregedett, ősz haj, egyik karját amputálták. „Bébi, *olyan jó újra látni!*” Wilbur maradék karját Laura köré fonta, és megcsókolta. Amikor eleresztették egymást, megpillantott engem.

„Ki ez az alak?”

„Oh, Willie, szeretném bemutatni egy barátomat."

„Üdvözlét” mondtam.

Wilbur nem válaszolt. „Wilbur Oxnard, Henry Chinaski” mondta Laura.

„Örülök, hogy megismerhetem, Wilbur” udvariaskodtam.

Wilbur továbbra sem szólt semmit. Végül aztán kibökte, „Nos, gyertek föl."

Wilbur és Laura nyomában én is keresztülvágtam az utcára néző szobán. A padlón mindenütt fémpénzek heverték, öt- és tízcentesek, negyed- és féldollárosok. A szoba kellős közepén elektromos orgona állt. Követtem őket a konyhába, leültünk a reggeliző sarokasztalhoz. Laura bemutatott a két nőnek, akik szintén az asztalnál üldögéltek. „Henry, ő Grace, ő pedig Jerry. Lányok, ez itt Henry Chinaski."

„Üdv” mondta Grace.

„Örvendek, hogy s mint?” kérdezte Jerry.

„Részemről a szerencse, hölgyeim."

Whiskyt kortyolgattak, kísérőnek pedig sört. Az asztal közepén lévő edényben megannyi zöld és fekete olivabogyó, chilipaprika és zellergumó. Kivettem egy paprikát. „Érezze otthon magát” szólalt meg Wilbur a whiskysüveg felé intve. Egy sört már korábban eléem rakott. Töltöttem magamnak.

„Miből él?” kérdezte Wilbur.

„Író” vágta rá Laura. „Már újságokban is megjelent."

„Maga író?” kérdezte Wilbur.

„Néhanapján."

„Szükségem lenne egy íróra. Maga jó?”

„Minden író azt gondolja magáról, hogy jó."

„Kell valaki, aki megírja a librettót az operámhoz. San Francisco császára a címe. Tudta, hogy régen egy fickó San Francisco császára akart lenni?”

„Nem, nem tudtam.”

„Rendkívül érdekes. Kölcsönadok egy könyvet a témáról.”

„Rendben.”

Csöndben iszogattunk. A lányok mind a harmincas éveik közepén jártak, tudták mennyire elragadóak és rettentően szexisek.

„Hogy tetszenek a függönyök?” kérdezte Wilbur. „A csajok varrták nekem. Iszonyú tehetségesek.”

A függönyökre sandítottam. Borzadályos mintázat. Óriási vörös számócák vízcseppepes szárakkal.

„Tetszenek” mondtam.

Wilbur hozott még sört, a whisky meg egyre csak csordogált le a torkunkon. „Nyugi” mondta Wilbur, „van még egy üveggel, ha ez elfogyna.”

„Kösz, Wilbur.”

Rám nézett. „A karom egyre merevebb.” Fölemelte a kezét, az ujjait mozgatta. „Alig tudom megmozdítani az ujjaimat, azt hiszem, meghalok. A doktorok képtelenek rájönni, mi bajom. A lányok azt gondolják, csak ugratom őket, kinevetnek.”

„Szerintem nem tréfálsz” válaszoltam, „én hiszek neked.”

Tovább ittunk.

„Tetszel nekem” mondta Wilbur, „sokat látott embernek tűnsz, műveltnek. A legtöbb ember műveletlen. Te nem.”

„Fogalmam sincs, mi a műveltség, de látni sokat láttam.”

„Menjünk át a másik szobába. Mutatni akarok nektek néhány kórúst az operából.”

„Nagyszerű” mondtam.

Kinyitottuk a másik üveg whiskyt is, előkerült még pár sör, utána irány a szoba. „Ne főzzek egy levest, Wilbur?” kérdezte Grace.

„Ki hallott már olyat, hogy levest eszünk az orgona előtt ülve?”

Nevettünk, mindannyian. Mindenki kedvelte Wilburt.

„Amikor csak elázik, pénzt kezd dobálni a padlóra” súgta a fülemből Laura. „Mocskos dolgokat vág a fejünkhöz, miközben aprópénzzel dobál minket. Azt mondja, ennyit érünk. Nagyon mocskos szájú tud lenni.”

Wilbur fölállt, besétált a hálósobájába, és egy matrózsapkával a fején tért vissza, majd visszaült az orgona elé. Egyetlen keze gör-

csős ujjával kezdett játszani. Jó bömbölős orgona volt. Iszogatás közben hallgattuk az orgonaszót. Amikor befejezte, tapsolni keztem.

Wilbur felénk fordult a székén. „A lányok itt jártak az egyik éjjel” kezdte, „egyszer csak valaki azt üvölti ‘RABLÁS!’ Látnod kellett volna őket, ahogy meztelenül, bugyiban meg melltartóban, mind kirentott a házból és elbújt a garázsban. Pokoli mulatság támadt. Én itt ültem, miközben egyenként visszaszivárogtak a házba a garászból. Tényleg *mulatságos* volt!”

„Ki kiáltotta, hogy ‘RABLÁS!’” kérdeztem.

„Én” válaszolta.

Ekkor fölállt, megindult a hálósobája felé, és vetkőzni kezdett. Láttam, ahogy az ágya szélén ücsörög alsógyatyában. Laura utána ment, leült mellé, s megcsókolta. Majd kijött, Grace és Jerry pedig beódalogtak. Laura elindult lefelé a lépcsőn. Én is lementem, hogy fölhozzam a táskámat.

33

Ébredés után Laura mesélni kezdett Wilbur életéről. 9:30-at mutatott az óra, a házban minden csendes. „Wilbur milliomos” kezdte, „ne ebből az ósdi vityillóból indulj ki. A nagyapja földeket vett az egész környéken, akárcsak az apja. Grace a csaja, de elég keményen bánik az öreggel. Aki egy makacs ökör. Szereti gondját viselni olyan krimóbeli csajoknak, akiknek nincs hol aludniuk. Viszont kizárólag kaját meg szállást kínál nekik, mást nem. És ha ő iszik, akkor ők is csak szittyózhatnak. Jerry mégis megvezette valamelyik éjjel. Ágaskodott neki veszettül, itt zavargásztta Jerryt az asztal körül, mire Jerry azt mondta, ‘Nem, ne-ne, amíg nem kapok tőled havi ötven dolláros életjáradékot!’ Végül Wilbur alá-firkantott egy darab papírt, és tudod mi lett, amikor lobogtatni kezdte a bíróság előtt? Ki kell pengetnie neki a havi ötven dolcsit, ami kötelező érvényű, úgyhogy a halála után a családjára száll át a fizetési kényszer.”

„Tuti” mondtam.

„Azért Grace az elsőszámú csaja.”

„És te?”

„Nem sokáig tartott.”

„Az jó, mert tetszel nekem.”

„Igazán?”

„Tényleg.”

„Akkor most figyelj. Ha előállít a délelőtti folyamán fején a tengerészsapkájával, a kapitányival, az azt jelenti, irány a jachtja. Az orvos a tanácsolta neki, hogy vegyen egy jachtot az egészsége miatt.”

„Méretes darab?”

„Azt meghiszem. Figyelj, múlt éjjel az összes aprót fölszedted a padlóról?”

„Persze.”

„Jobb lenne, ha csak egy részét raknád el, és párat visszahajgálnál a szőnyegre.”

„Igazad lehet. Dobáljak vissza valamennyit?”

„Ha lesz rá esélyed.”

Éppen öltözni kezdtem, amikor Jerry berontott a szobába. „A tükör előtt áll és a sapkáját igazgatja a megfelelő szögbe. Kimegyünk a jachtra!”

„Rendben, Jerry” mondta Laura.

Fölöltöztünk. Épp időben. Wilbur szótlan volt. A másnapossága tette. Követtük lefelé a lépcsőn, majd egészen a garázsig, ahol beszálltunk egy hihetetlenül öreg kocsiba. Tényleg ódon tragacs lehetett, mert hátul pótülést találtunk. Grace meg Jerry beszálltak Wilbur mellé előre, én és Laura pedig befészkelődtünk a pótülésre. Wilbur kitolatott az útra, délnek vette az irányt végig az Alvaradón, és már tűztünk is San Pedro felé.

„Másnaposan nem iszik, ha pedig nem iszik, mást se hagy piálni a rohadékja. Szóval vigyázz” mondta Laura.

„A piczába, nekem innom kell.”

„Mindannyiunknak” válaszolta. Laura előhalászott egy üveg whiskyt a táskájából, és letekerte a kupakját. Átpasszolta a szeszt. „Várd ki, amíg le nem ellenőriz minket a visszapillantóból. Amikor visszasiklik a tekintete az útra, húzd meg.”

Hamarosan láttam, ahogy Wilbur tekintete ránk villan a visszapillantóból. Majd újra az útra. Jót kortyoltam az üvegből: egyből sokkal jobban éreztem magam. Átpasszoltam a piát Laurának. Megvárta, amíg Wilbur ránk nem sandít, majd vissza az útra. Eljött az ő ideje. Kellemes utazásnak bizonyult. Mire San Pedroba értünk, ki is ürült az üveg. Laura valami rágó után kotorászott, én

pedig rágyújtottam egy szivarra, utána kiszálltunk. Ahogy lesegítettem Laurát a pótülésről, szoknyája fölcsúszott, és megpillanthattam hosszú, harisnyás lábait, a térdét, karcsú bokáját. Kezdett fölállni, mire elfordultam a nyílt víz felé. Ott volt a hajó: *The Oxwill*. A legnagyobb jacht az egész kikötőben. Kis motoros csónakkal közelítettük meg. Fölkapaszkodtunk a fedélzetre. Wilbur odaintegetett néhány ismerős hajósnak és rakparti patkánynak, majd felém fordult.

„Hogy s mint?”

„Nagyszerűen, Wilbur, nagyszerűen... akár valami Császár.”

„Gyere ide, mutatni akarok valamit.” Elsétáltunk a hajó hátuljába, Wilbur lehajolt és meghúzott egy karikát. Kinyitotta egy lejáró fedelét. Két motor volt odalenn. „Meg akarom mutatni, hogyan kell elindítani a segédmotort, ha esetleg valami elromolna. Nem nehéz. Én is meg tudom csinálni az egy kezemmel.”

Unottan álltam ott, miközben Wilbur megrántott egy zsinórt. Bólogatva mondtam neki, hogy tiszta. De nem csak erről volt szó, azt is meg kellett mutatnia, hogyan szedjem föl a horgonyt az induláshoz, pedig én semmi mást nem akartam, csak inni.

Mindezek után neki is vágtunk, ott álltunk a kabinban, fején a kapitányi sapka, kezében a kormánykerék. A lányok ott tipródtak mögötte.

„Oh, Willie, hadd kormányozzak én!”

„Willie, hadd kormányozzak én!”

Én nem kértem rá. Nem akartam kormányozni. Megindultam Laura nyomában le a hajótestbe. Úgy nézett ki, akár egy luxus-hotel lakosztálya, azzal a különbséggel, hogy ágyak helyett falról lenyitható priccsekkel szerelték fel. Odasétáltunk a hűtőhöz. Dugig volt étellel és itallal. Ráakadtunk egy megkezdett üveg whiskyre, kivettük. Vizezve ittuk. Mintha tisztességes életünk lett volna. Laura bekapcsolta a lemezjátszót, Bonaparte visszavonulása hirdette a lemezcím. Laura jól nézett ki. Boldog, mosolygós. Fölébe hajoltam és megcsókoltam, kezem végigpásztázta a lábát. A következő pillanatban a motor megállt, és megjelent a lépcsőlejáróban Wilbur.

„Visszafordulunk” mondta. Szigorúan festett a kapitányi sapkájában.

„Miért?” kérdezte Laura.

„Elment a kedve. Attól tartok, le fog ugrani a fedélzetről. Nem

szól hozzám. Csak ül ott és bámul. Nem tud úszni. Félek, be fog ug-rani az óceánba."

"Nézd, Wilbur" mondta Laura, "csak adj neki tíz dolcsit. Kilyu-kadt a harisnyája."

"Nem, visszafordulunk. Mindezen túl ti pedig *isztok!*"

Wilbur fölsétált vissza a fedélzetre. Beindította a motort, meg-fordultunk és irány vissza San Pedroba.

"Mindig ez van, ha elindulunk Catalinába. Grace elkedvetlenedik és kiül oda az óceánt bámulni feje körül azzal a sállal. Így zsarolja. Sose fog leugrani. Utálja a vizet."

"Nos" mondtam, "akkor akár ihatunk is tovább. Ha Wilbur ope-rájának librettójára gondolok, rádöbbenek, milyen undorító fordu-latot vett az életem."

"Akár odafönt is ihatunk" mondta Laura, "már amúgy is pipa."

Jerry lejött hozzánk. "Grace-nek fájó pont a havi ötven dolcsim, amit kicsikartam tőle. A pokolba vele, ez nem ilyen egyszerű. Mi-helyst Grace elmegy otthonról, ez a vén gennyedék már rám is veti magát és pumpálni kezdi belém. Sose lankad. Attól fél, földobja a talpát, hát annyiszor akarja bezavarni, ahányszor csak lehet."

Ledöntött egy pohárral, és már töltötte is ki magának a következő adagot.

"Nem kellett volna eljönnöm a Sears Roebucktól. Jól mentek ott a dolgaim."

Erre ittunk.

34

Mire kikötöttünk, már Grace is lejött közénk. A sálat nem tekerte le a fejről és nem szólalt meg: csak ivott. Mi sem maradtunk le mö-götte. Piáltunk akkor is, amikor Wilbur megjelent a lépcső alján. Ott megállt, minket vizslatva. "Mindjárt jövök" mondta.

Ez még a délután folyamán történt. Ittunk és vártunk. A lányok arról kezdtek vitatkozni, hogyan kéne bánniuk Wilburrel. Én lenyi-tottam az egyik ágyat, majd lefeküdtem aludni. Valamikor az este és az éjszaka határán ébredtem föl, jócskán lehűlt addigra a levegő.

"Hol van Wilbur?" kérdeztem.

"Nem jön vissza" mondta Jerry, "megveszett."

"Visszajön" vágta rá Laura, "Grace miatt."

„Érdekli a fenét, látom-e valaha” bökte ki Grace. „Annyi kaja meg pia van itt, hogy az egész egyiptomi hadsereg ellenne belőle akár egy hónapig.”

Szóval magamra maradtam a kikötő legnagyobb jachtján három nővel. Viszont iszonyúan lehűlt az idő. A vízből áradt a hideg. Föltápázkodtam egy italért, majd visszakucorodtam az ágyba. „Jeszus, milyen zimankó lett” mondta Jerry, „hadd melegedjek meg én is egy kicsit.” Lerúgta a cipőit, és bemászott mellém az ágyba. Laura és Grace egyre csak vitatkoztak valamin ivás közben. Jerry apró, telt nő volt, igencsak telt, a kényelmes fajtából való. Hozzám nyomta magát.

„Jézusom, micsoda hideg. Ölelj át.”

„Laura...” kezdtem.

„A picsába Laurával.”

„Úgy értem, dühbe gurulhat.”

„Dehogy fog, Barátnők vagyunk. Figyelj.” Jerry fölült a priccsen. „Laura, Laura...”

„Igen?”

„Nézd, próbálok kicsit átmelegedni, jó?”

„Jó” mondta Laura.

Jerry visszabújt a takaró alá. „Látod, nincs ellene kifogása.”

„Rendben” mondtam. A seggére tettem a kezem és megcsókoltam.

„Csak tudd, hol a határ” szólt oda Laura.

„Csak átölel” replikázott Jerry.

Beférkőztem a ruhája alá, s kezdtem lefejtetni róla a bugyiját. Nem ment könnyen. Mire lerúgta magáról, jobban már nem is állhatott volna. Nyelve ide-oda kalandozott a számban. Próbáltunk nemtörődömnek tűnni, miközben oldalt fekvé kavartunk. Párszor kicsusszantam, de Jerry mindannyiszor visszarakta. „Ne menjetek túl messzire” szólt ránk ismét Laura. Megint kicsusszant a farkam, mire Jerry megragadta és csavarintott rajta egyet. „Csak átölel” mondtam Laurának. Jerry vihogva vezette vissza magába a dákómat. Most már tudta, hol a helye. Egyre jobban begerjedtem. „Te szuka” suttoztam, „imádlak.” Elélveztem. Jerry kikelt az ágyból, a fürdőszoba felé vette az irányt. Grace készített néhány marhahúsos szendvicset. Kikészálódttam én is, hogy együnk: a szendvicsek mellé krumplisaláta, szeletelt paradicsom, kávé és almatorta is került. Mindannyian éhesek voltunk.

„Hú, de fölmelegedtem” mondta Jerry. „Henry egy igazi hősgárázó.”

„Én is fádom” mondta Grace, „talán én is igénybe veszem ezt a hősgárázót. Nem baj, Laura?”

„Nem. Csak ne menj túl messzire.”

„Milyen messze van az a messzire?”

„Tudod te azt.”

Kaja után visszamásztam a priccsre, Grace pedig utánam. A három nő közül ő volt a legmagasabb. Még sosem feküdtem egy ágyban ilyen magas nővel. Megcsókoltam. Nyelve mozgásba lendült. A nők, villant belém, a nők mágikus lények. Milyen lenyűgöző teremtmények! Benyúltam a ruhája alá és kezdtem felderíteni a bugyiját. Hosszú volt az út a bokájáig, „Mi a fészkes fenét művelsz?” „Lehúszom a bugyidat.” „Minek?” „Kefélünk egy jót.” „Csak át akarok melegedni.” „Megduglak.” „Laura a barátnőm. Ráadásul Wilbur csaja vagyok.” „Megtömlök.” „Mit művelsz?” „Próbálok begyömszölni.” „Ne!” „Segíts, az isten áldjon meg.” „Tedd be magad.” „Segíts.” „Csináld egyedül. Laura a barátnőm.” „Hogy jön ez ide?” „Mi van?” „Felejtsd el.” „Nézd, még nem állok rá készen.” „Jöjjön némi ujjazás.” „Óú, lágyan. Tiszteletet a hölgynek.” „Jól van, jól van. Most jobb?” „Jobb. Följebb. Az az. Az az! Ott...”

„Csak semmi hókus-z pókus-z” mondta Laura.

„Nyugi, csak egy kicsit fölmelegítem.”

„Kíváncsi vagyok, mikor állít be Wilbur?” szólalt meg Jerry.

„Az se érdekel, ha nem látjuk többet” vágtam rá, miközben beakasztottam Grace-nek. Fölnyögött. Kellemes volt. Lassú, kimért döfésekkel izzítottam. Semmi kislisszanás, mint Jerrynél. „Te mocskos rohadék” mondta Grace, „te szemét, Laura a barátnőm.” „Éppen kupakolok” kezdtem újra, „érzed, ahogy ki-be jár, ki és be, ki és be, ki és be, platy-platy-platy.” „Ne mondd ezt, begerjeszt.” „Megdöngetlek” folytattam, „digi-dugi-digi-dugika, kefélgetünk, kefélgetünk, toszogatunk. Jaj, de mocskos, hú, de aljas, ez a kifikefe-kefélke...” „Az istenit a fejednek, állj le.” „Egyre csak nővöget, nővöget, érzed?” „Igen, igen...” „Elsülök. Jézus Krisztus, mindjárt elsülök...” Eldurrantam, majd visszavonultam. „Te megerőszakoltál, te gennyláda, megerőszakoltál” suttogta. „Be kellene áruljalak Lauránál.” „Gyerünk, mondd meg neki. Gondolod, hinni fog neked?” Grace fölkelte és kiment a fürdőbe. Megtörülköztem a lepedőbe, fölrántottam a nadrágomat, majd kipattantam az ágyból.

„Lányok, ismeritek a kockajátékot?”

„Mi kell hozzá?” kérdezte Laura.

„Nálam van egy kocka. Van nálatok pénz? Egy kocka kell hozzá meg pénz. Tegyétek ki az összeset magatok elé. Nyugi, nem baj, ha nincs sok suskátok. Nekem sincs. Barátok vagyunk, nemde?”

„Igen” mondta Jerry, „barátok vagyunk.”

„Igen” mondta Laura, „barátok vagyunk.”

Megjelent Grace. „Hát most mit akar ez a barom?”

„Megmutatja, hogyan kell kockázni” mondta Jerry.

„Kockavetés a neve. Megmutatom, lányok, hogyan kell vetni a kockát.”

„Megmutatod, mi?” kérdezte Grace.

„Bizony, Grace, tedd le ide azt a keszeg seggedet, hadd mutassam meg, hogy játsszák...”

Egy óra múlva, amikor hirtelen föltűnt a lépcsőn Wilbur Oxnard, már bezsebeltem a pénzük nagyobbik részét. Így talált ránk Willie a visszatértekor – részegen kockázva.

„*Nem tűnök hazardjátékot ezen a hajón!*” üvöltötte a lépcső aljáról. Grace föltérdelt, átsétált a szobán, karjait Wilbur köré fonta, nyelvét a szájába dőfte és megmarkolászta a golyóit. „Merre járt az én Willie-m magára hagyva az ő Gracie-jét, egyedül ezen az óriási csónakon? Igazán hiányzott az én Willie-m.”

Willie mosolyogva jött le közénk. Leült az asztalhoz, Grace pedig kerített egy másik üveg whiskyt, majd kinyitotta. Wilbur töltött mindenkinek. Rám nézett:

„Haza kellett ugranom letisztázni néhány részletet az operában. Megírod a librettót?”

„A librettót?”

„A szöveget.”

„Az igazat megvallva, Wilbur, nem sokat gondolkodtam rajta, de ha tényleg komolyan akarod, akkor nekivágok.”

„Tényleg komolyan akarom” erősített meg.

„Holnap elkezdem” mondtam.

A következő pillanatban Grace benyúlt az asztal alá, s lehúzta Wilbur sliccét. Remek éjszaka kerekedett, mindannyiunknak.

Grace, Laura meg én a Zöldmoszatban ücsörögtünk – néhány nap telt el –, amikor megjelent Jerry. „Krémmwhisky” bökte oda a pultosnak. Érkezett az ital, Jerry pedig a poharába bámult. „Nézd, Grace, te nem voltál ott tegnap este. Én voltam Wilburrel.”

„Nyugi, édes, akadt egy kis dolgom. Szerettem jártni az öregfiú agyát.”

„Grace, lehangelődött, de le ám. Se Henry, se Laura nem volt körülötte. Nem akadt beszélgetőtársa. Próbáltam segíteni rajta.”

Laurával a pultos házában tartott egész éjszakás partin voltunk, ott is aludtunk. Onnan jöttünk be egyenest a bárba. Nem kezdtem el a librettót, noha Wilbur rágt a fületem. Azt akarta, olvassak el egy csomó átkozott könyvet. Én viszont már régen föl hagytam az olvasással, bármi legyen is az.

„Vedelni kezdett. Vodkát. Tisztán. Egyre csak azt kérdezte, hol vagy, Grace.”

„Talán ez a szerelem” mondta Grace.

Jerry megitta az italát, s rendelt még egyet. „Nem akartam, hogy túl sokat igyon” mondta, „szóval amikor kiment, fogtam az üveget, kiöntöttem egy részét, és vizet töltöttem az üvegbe. De akkorra már rengeteget benyakalt abból a százfokos szarból. Próbáltam meggyőzni, hogy jöjjön lefeküdni...”

„Oh, igazán?” szólt közbe Grace.

„Egyre csak azt hajtogattam, jöjjön lefeküdni, de nem akart. Annyira kiborult, hogy nekem is innom kellett. Végül elálmosodtam, menthetetlenül, és magára hagytam a székében a vodkájával.”

„Nem fektetted le?” kérdezte Grace.

„Nem. Reggel ránéztem, és még mindig a székében ült, mellette a vodka. ‘Jó reggelt, Willie,’ szoltam oda. Még sosem láttam ilyen csodálatos szemeket. Nyitva volt az ablak, és megteltek napfénnel, lélekkel.”

„Tudom” mondta Grace, „Willie-nek gyönyörű szemei vannak.”

„Nem válaszolt. Nem szólt hozzám. A telefonhoz mentem, felhívtam a bátyját, tudod, a kábszeres dokit. Jött is, megnézte, majd telefonált, aztán vártunk, míg meg nem érkezett két alak, akik lezárták Willie szemeit, és beledöftek egy tűt. Majd ücsörögtünk egy kicsit, beszélgettünk, később egyikük az órájára nézett és így szólt,

'Rendben', erre fölkeltek, kiemelték Willie-t a székéből, ráfektették egy hordágyra. Aztán kivitték és ennyi volt."

"A szarba" mondta Grace. "Rábasztam."

"Rábasztál" erősítette meg Jerry, "nekem viszont megvan a havi ötvenem."

"Meg a kerek, zsíros segged" mondta Grace.

"Meg a kerek, zsíros seggem."

Laurával együtt én is tudtam, hogy megszívtuk. Nem kellett mondaní.

Ott ültünkben próbáltuk végiggondolni, mi legyen ezután.

"Azon rágódom" kezdte Jerry, "nem én öltem-e meg?"

"Megölted, hogyan?" kérdeztem.

"Hogy vizet töltöttem a vodkájához. Mindig tisztán itta. Talán a víz ölte meg."

"Talán" mondtam.

Odafordultam a pultoshoz. "Tony" mondtam, "fölszolgálnál az alacsony, telt hölgynek egy vodkát vízzel?" Grace nem gondolta viccesnek.

Nem láttam, de utólag úgy mesélték, hogy Grace elment Wilbur házához, és dörömbölni kezdett a bejárati ajtón, üvöltve verte az ajtót, dörömbölt befelé, és a testvér, az orvos, odament ugyan az ajtóhoz, de nem engedte be, a gyászoló hozzátartozó tele pirulákkal, s nem engedte be, Grace persze nem tágított. A doki alig ismerte Grace-t (talán meg kellett volna ismernie, hisz csoda ügyes volt az ágyban), ezért kihívta a rendőrséget, erre Grace megvadult, annyira kikelt magából, hogy ketten bírták csak rátenni a karperecet. Viszont nagyot hibáztak, amikor a teste előtt bilincselték össze a kezét, mert Grace suhintott egyet a bilinccsel és szétkaparta az egyik zsaru pofáját, fölhasította úgy, hogy be lehetett látni oldalról egészen a fogaiig. Erre kijött még pár hekus, hogy elvigyék a sikítózó, rugdalózó Grace-t, és soha többé nem láttuk egymást.

36

Néma kerékpárok hosszú sorokban. Ládányi kerékpáralkatrészek. A plafonról lecsüngő biciklik garmadája: zöld bicajok, vörös bicajok, sárga, bíbor, kék bicajok, női, férfi bringák, mind ott lógott egytől-egyig; fénylő küllők, kerekek, gumiabroncsok, a festé-

sők, a bőrülések, a hátsó lámpák, az első lámpák, fékek; kerékpárok százai rengeteg sorban.

Egy óra ebédidőt kaptunk. Gyorsan bekaptam valamit – végigvirasztottam majdnem az egész éjszakát és a hajnalt, elcsigázott voltam, mindenem fájt –, és kerestem egy eldugott helyet a biciklik alatt. Bemásztam a sötét, hármass polcsor, a makulátlanul elrendezett cangák alá. Hanyatt fekve néztem a fejem fölött függő, precízen sorba rakott járműveket: csillogó ezüstküllők, felnik, fekete gumiabroncsok, ragyogó, új máz, minden a legtökéletesebb rendben. Előkelő, helyes, rendezett – 500-600 bicaj a fejem fölött, befednek, minden a helyén. Valahogy volt értelme az egésznek. Főlpillantottam, és tudtam, negyvenöt percem maradt megpihenni a kerékpárfa alatt.

Énem másik része viszont azt tudatosította bennem, ha egyszer is elhagyom magam és elmerülök a fénylő, vadonatúj kerékpárok zuhatagában, akkor annyi, végem van, soha nem leszek képes talpon maradni. Így hát csak feküdtem ott, hagytam, hogy a kerekek, a küllők és a színek megnyugtassanak.

Egy másnapos férfi soha ne feküdjön hanyatt egy raktárban a tetőt bámulva. A fa mestergerendák belefészkelik magukat az emberbe; a tetőablakok pedig – még a finom drótháló is kivehető az ablaküvegben –, az a drótháló valahogy a börtönre emlékeztet. Majd egyre ólmosabbakat pislant az ember, fölerősödik a vágy – csak egyetlen italt, aztán mozgolódni kezdenek az emberek, odahallatszanak, vége a pihenőnek, valahogy talpra kell állni és visszasétálni, folytatni a rendelések összeállítását, becsomagolni mindet...

37

Az igazgató titkárnőként dolgozott. Carmennek hívták – ám a spanyol név ellenére szőke hajú volt, testhez álló kötött ruhákat, tűhegyes sarkú cipőket és nejlonharisnyát viselt kötővel, száját vastagon rúzsozta, de, oh, tudta riszálni, tudta rázni, jól megrezgettette, közben odasétált az asztalhoz az új rendelésekkel, aztán visszabillegett az irodába, az összes srác a mozdulatait vizslatta, fara minden egyes rándulását; a rezgő, ringó, ficáncoló mozdulatokat. Nem vagyok a nők kedvence. Soha nem is voltam. Ahhoz, hogy

örök befutó legyél, a mézes-mázás dumával kell előjőnnöd. Ebben én sosem tudtam remekelni. De végül – az ő nyomására – hátravittem Carment az egyik zárt rakteres teherautóba, amiből éppen akkor rakodtunk ki az épület hátuljában, és beakasztottam neki állva. Jólesett, fölmelegített; a kék égre, széles, tiszta homokstrandokra gondoltam közben, mégis szomorúnak tűnt az egész – kétségkívül az emberi érzelmek hiánya tette, amit nem értettem, nem tudtam foglalkozni vele. Fölhúztam a csípőjére a kötött ruháját, majd álltomban pumpálni kezdtem belé, végül pedig számat súlyos, skarlátszín rúzzsal borított ajkaihoz nyomtam, aztán elsültem a két lezárt kartondoboz között a hamuillatú, kíméletlenül sötét teherautóban: háttal a raktér mocskos, szálkás falának szorítva.

38

Mindannyiunkra két embernyi munkát sóztak rá: raktárosságot és szállítmányozási feladatokat. Összeállítottuk és föl is adtuk a ránk eső rendeléseket. A vezetőség mindössze a hibák kíméletlen kiszűrésán ügyködött. És mivel ugyanaz az ember felelt az adott rendelésért az összeállítástól a kézbesítésig, a balhé elhárítására esélyünk sem volt. Három-négy elcsesztett rendelés, s már meszeltek is.

Lusták és csavargók, szóval az összes melós rádöbrent, hogy napjaink meg vannak számlálva. Nagyokat ejtőztünk és vártuk, mikor jönnek rá alkalmatlanságunk okára. Közben persze betagozódunk a rendszerbe, pár órát becsületesen lenyomtunk, esténként pedig együtt ittunk.

Hárman voltunk. Én. Aztán egy Hector Gonzalves nevű srác – magas, görnyedt, békés. A csinos mexikói feleségével élt együtt egy méretes, francia ágyas lakásban a Hill utca felső részén. Azért tudom, mert egy közös esti sörözgetés után megrémisztettem Hector feleségét. Részegen hazakísértem Hectort, kiráncigáltam az aszszonyát az ágyból, és megcsókoltam Hector szeme láttára. Gondoltam, hátha herceget vált ennyitől. Mindössze arra kellett figyelnem, nehogy villanjon a penge. Végül bocsánatot kértem mindkettőjüktől kapitális ökörségemért. Aligha hibáztathattam a feleségét, amiért nem ájult a karjaimba: többé nem háborgattam őket.

Harmadikunk pedig Alabam, a piti tolvaj volt. Visszapillantó tükrök, anyacsavarok, csavarhúzó, villanykörték, reflektorok, dudák,

akkumulátorok meglovasítója. De szívesen nyúlt le bugyikat és lepedőket szárítókötelekről, vagy osont be előszobákba megfűjni a szőnyeget. Ha vett a boltban egy szatyornyit krumplit, a táska aljára mindig került bélszín, pár szelet sonka és ajókakonzerv. Hivatalosan George Fellows néven ismerték. George-nak akadt egy aljas szokása: együtt iszogattunk, s amikor már alig tudtam magamról, megtámadott. Rettentően vágyott rá, hogy eltángálhasson, de egy-szálbelű fickó lévén nem mert durvább módszerekhez folyamodni. Mindig sikerült annyira összeszednem magam, hogy megkínáljam pár gyomrossal és bemázoljak a pofájába, ami meggyőzte, hogy ide-oda csapódva tántorogjon le a lépcsőn, rendszerint néhány apróbb használati tárggyal a zsebében – mosogatórongy, konzervnyitó, ébresztőóra, a tollam, paprikakonzerv, esetleg az ollóm.

A bicikliraktár vezetője, Mr. Hansen vöröslő ábrázatú, komor ember volt, nyelvét zöldre festették a megállás nélkül szopogatott Clorets drázsék: valamivel el kellett nyomnia a whisky szagát a leheletében. Egyik nap behívott az irodájába.

„Nézze, Henry, az a két srác iszonyú tompa, nem?”

„Elmennek.”

„De, úgy értem, főleg Hector... ő *tényleg* agyatlan. Oh, azt mondhatnám, persze *elmegy*, de úgy értem, megállja valaha is a helyét?”

„Hector rendben van, uram.”

„Komolyan gondolja?”

„Természetesen.”

„Aztán ez az Alabam. Sunyi tekintetű. Valószínűleg hat tucat pedált is lenyúl tőlünk havonta, maga nem így látja?”

„Nem, uram. Soha nem kaptam rajta, amint éppen zsebre vág valamit.”

„Chinaski?”

„Igen, uram?”

„Heti tíz dollárral megemelem a fizetését.”

„Köszönöm, uram.” Kezet ráztunk. Ekkor döbbsentem rá, hogy ők ketten összejátszanak, és megfelezik a szajré árát.

Jan csodálatos bula volt. Két gyereket is szült, de utánozhatatlan lepedőakrobatának bizonyult. Egy nyílt téri falatozóban futottunk

össze – éppen az utolsó ötven centemet adtam ki egy zsíros hamburgerért –, majd fecserészni kezdtünk. Meghívott egy sörre, fölírt a telefonszámát, s három nappal később már oda is költöztem hozzá.

Feszes puncijáról úgy gondolta: kés, ami menthetetlenül az életre tör. Engem az egész nő szopós kismalacra emlékeztetett. Elegendő önzés és rosszindulat munkált benne ahhoz, hogy úgy érezzem, minden egyes döfésemmel visszafizetek neki valamicskét elviselhetetlen jelleméért. Kivették az egyik petefészkét, és azt állította, már nem tud teherbe esni; persze az egyetlen petefészkével is odaadón muzsikált az ágyban.

Jan jócskán emlékeztetett Laurára – bár szikárabbnak, csinosabbnak mondanám, és vállig érő szőke haja kék szemekkel párosult. Különös teremtés; másnapos reggelein állandóan égett a vágytól. Én bezzeg korántsem a magam másnaposságával. Éjszakai ember voltam. Neki azonban az éjszaka kizárólag az üvöltözést, tárgyak vagdosását jelentette: telefonok, telefonkönyvek, üvegek, poharak (telik, üresek egyaránt), rádiók, retikülök, gitárok, hamutartók, szótárak, szakadt óraszíjak, ébresztőórák hasították a levegőt... A nem hétköznapi nők közé tartozott. Ám egy valamire örökké számíthattam: reggelente reszelni akart, nem is kicsit. Engem meg várt a bicajraktár.

A szokásos reggeli jelenet: sűrű pislantások az órára, első menet, előbb némi öklendezés, fuldoklás, próbálom titkolni; jön a begerjedés, elsülés, lefordulás. „Na, tizenöt perc késés máris biztosítva.” Erre Jan eltipeg a fürdőszobába, boldogan, akár egy kismadár, tisztálkodik, tojik egyet, a hónaljszőrzetét vizsgálgatja, a tükörbe bámul, sokkal inkább a kor aggasztja, mintsem a halál, aztán visszatotyog, a takaró alá kászálódik, miközben én belebújok foltos alsógatyámba a Harmadik utcán kelet felé hömpölygő járműforgalom zajai közepette.

„Bújj vissza mellém, apucika.”

„Nézd, most kaptam tíz dolcis fizetésemelést.”

„Nem fog történni semmi. Csak feküdj vissza mellém egy kicsit.”

„Oh, a túróba, kölyök.”

„Kérlek! Mindössze öt percre.”

„Oh, bassza meg.”

Visszamasztam. Ránk húzta a takarót, s nyomban lecsapott a golyóimra. Aztán a péniszemre. „Oh, *milyen* aranyos fickó!”

Közben azon töprengtem, vajon mikor fogok kijutni innen?

„Kérdezhetek valamit?”

„Halljuk.”

„Bánnád, ha megcsókolgatnám?”

„Nem.”

Hallottam, éreztem a puszikat, majd az apró nyalintásokat. A raktár rögvest kiment a fejemből. Ezután szakadó újságpapír hangjára lettem figyelmes. Éreztem, ahogy ráilleszt valamit a makkomra. „Ide nézz” mondta.

Fölültem. Jan parányi papírcsákót hajtogatott, majd rábiggyesztette a farkam végére. A peremet apró sárga pántlika szegélyezte. Igencsak ágaskodott az egész miskulancia.

„Oh, hát nem *aranyos* fickó?” kérdezte.

„Fickó? Ez is én vagyok.”

„Oh dehogy, nem te, hanem ő, semmi közöttök egymáshoz.”

„Semmi?”

„Semmi. Baj, ha megint csókolgatom?”

„Jó, rendben. Hajrá.”

Jan fölemelte a csákót, majd egyik kezével cirógatva birtokba vette a tökfödő helyét. Mélyen a szemembe nézett. Szájába édesgette a tetejét. Hátrazuhanam, elátkozottan.

40

10:30-ra estem be a raktárba. Mindig 8-kor nyitottunk. Éppen a reggeli szünet idején érkeztem meg, a büfékocsi már odakint állt. Az összes alkalmazott körülötte ácsorgott. Én is odaballagtam, jókora adag kávét és egy zselés fánkot kértem. A raktárban elhíresült Carmennel beszélgettem, a főnök titkárnőjével. Szokásához híven Carmen a lehető legfeszesebb, kötött ruhát viselte: oly szorosan tartotta fogva, mint léggömb a levegőt, vagy még annál is szorosabban. Ajkain sötétvörös rúzsrétegek, trécselés közben pedig a lehető legközelebb állt hozzám, vihorászva szögezte rám tekintetét, s ittott nekem dörgölőzött. Agresszivitása rémisztően hatott, az ember szinte menekülni akart e feszült légkörből. A legtöbb nőhöz hasonlóan arra vágyott, ami már soha többé nem lehetett az övé, ráadásul Jan kicumizta az összes magomat, sőt, még annál is többet. Carmen azt hitte, kétszínű játékot játszom, hogy minél nehezebben kaphasson meg. Kezemben a zselés fánkkal próbáltam hátrébb

húzódni, mire ő nyomult utánam. A szünet lejártával megindultunk befelé. Elképzeltem, ahogy Carmen enyhén szarcsíkos bugyija egyik nagylábujjamon fityeg, miközben az ágyán heverünk a Fő utcai vi-tyillójában. Mr. Hansen, az igazgató az irodája előtt állt: „Chinas-ki” vakkantotta. Ismerős hang: tehát befellegzett.

Odasétáltam, megálltam előtte. Frissen gőzölt, halvány sárgásbarna nyári öltönyt, csokornyakkendőt (zöldet), sárgásbarna inget és tökéletesre fényesített, fekete-sárgásbarna cipőt vett föl mára. Már éreztem is a szögeket szutykos csukám talpában, ahogy a talpbőrömet ingerlik. Foltos ingemről három gomb hiányzott. Nadrágom zipzára félárbocra eresztve, tovább nem tudtam fölhúzni. Az övcsatom eltört.

„Igen?” kérdeztem.

„El kell bocsátanom.”

„Rendben.”

„Maga átkozottul jó alkalmazott, de muszáj elhajtanom.”

Zavarba hozott.

„Már öt vagy hat napja 10:30-kor állít be melózni. Mit gondol, hogy esik ez a többieknek? Ők lehúzzák a nyolc órát.”

„Rendben. Nyugalom.”

„Nézze, suhanc koromban én is kemény srác voltam. Monoklis szemmel álltam be dolgozni havonta háromszor-négyszer is. De minden áldott nap időben ott voltam. Pontosan. Magam törtem föl idáig.”

Nem válaszoltam.

„Mi a baj? Hogy az ördögbe nem tud pontos lenni?”

Hirtelen az az előérzetem támadt, megmenekülök, ha jól válaszlok. „Most nősültem. Tudja, hogy megy ez. A mézeshetek. Reggel, mikor kezdek öltözködni, betűz a nap a roletták között, erre visszaránt mulatozni a matracra még egy utolsó libanyaknyi ideig.

Nem használt. „Kiállítatom a kilépési csekkjét.” Hansen megindult az irodája felé. Hallottam, ahogy odabent mond valamit Carmennek. Egy másik hirtelen ötlettől vezérelve megkocogtattam az üveglakot. Hansen fölnézett, odajött, és elhúzta az üveget.

„Nézze” vágtam bele, „Carmen sosem volt meg. Őszintén. Csinos lány, de nem az esetem. Állítsa ki a csekkemet erről a hétről.”

Hansen visszafordult Carmen felé. „Írd meg erről a hétről.” Még csak keddnél tartottunk. Erre nem számítottam – de ő meg Alabam 20 000 biciklipedál árán osztzkodtak. Carmen átnyújtotta a

csekkemet. Közönyös mosollyal az arcán állt ott, miközben Hansen leült a telefonhoz, hogy tárcsázza az Állami Munkaügyi Hivatalt.

41

Még mindig nem adtam túl harmincöt dolláros tragacsomon. A lovak begerjedtek. Mi is. Jan meg én vajmi keveset konyítottunk a lovakhoz, de mellénk állt a szerencse. Akkoriban kilenc futam helyett csak nyolcat írtak ki. Birtokunkban volt a bűvös képlet – ami így szólt: „Harmatz a nyolcadikban”. Willie Harmatz átlagon felüli zsekénak számított, viszont egyre inkább súlyproblémákkal küzdött, mint manapság Howard Grant. A versenytábla átböngészésekor fölfigyeltünk rá, hogy Harmatz általában az utolsó futamra ugrott be, és jól fizetett a bukiknál.

Nem fordultunk meg ott minden nap. Néhanapján egyszerűen túl rosszul voltunk az italtól ahhoz, hogy kikászálódjunk az ágyból. Aztán végre sikerült fölkelni úgy kora délután környékén, elindulni, megállni egy italboltban, majd néhány órára valamelyik bárban, csöppnyi zenehallgatás, a részegeket bámultuk, cigiztünk, figyeltük a színlelt nevetést – kellemesen csordogált az élet.

Mázlisták. Mintha csak a jobb napokon lyukadtunk volna ki a galoppon. „Figyelj” mondtam Jannek, „még egyszer nem csinálja meg... lehetetlen.”

És ott volt Willie Harmatz, a megszokott ruganyos vágta, ahogy kiválik az utolsó pillanatban a homályból, áttör agyam szeszfelhőjén – ott szárnyalt a jó öreg Willie 16 az egyhez, 8 az egyhez, 9 a kettőhöz. Willie újra és újra megmentett bennünket, miközben a zsekétársadalom maradéka már rég közönyössé vált vagy kiszállt a buliból.

A harmincöt dolláros járgányom szinte mindig bepöccent, az indítással nem akadt gondom; a reflektorok fölkapcsolásával annál inkább. A nyolcadik futam már töksötétben zajlott. Jan rendszerint ragaszkodott hozzá, hogy legyen egy üveg vörösbor a táskájában. A pályán söröztünk, és – ha jól alakultak a dolgok – be-benéztünk a bárba is, ahol whiskyt ittunk vízzel. Egyszer már elkaptak ittas vezetésért és most megint arra eszméltem, hogy egy kivilágítatlan tragacsban ülök, s ki tudja, hol is járunk éppen.

„Nyugi, bébi” mondtam, „a következő zöttyenéskor felvillan a

lámpák fénye." A törött rugók ilyenkor előnyt jelentettek.

„Ott egy kátyú! Vigyázz a kalapodra!”

„Nincs is kalapom!”

Belehajtottam.

PAING! PAING! PAING!

Jan föl-le pattogott az ülésen a vörösboros üveget oltalmazva. Belekapaszkodtam a kormányba, s valami fény után kutattam előtűnk az úttesten. A kátyúba hajtás mindig megoldotta a lámpák bajait. Néha előbb, néha utóbb, de mindig elkezdtek világítani.

42

Egy ódon bérház negyedik szintjén laktunk; kétszobás lakást béreltünk a hátsó traktusban. Kiugró szikla szélére építették a házat, így ha kinézett az ember az ablakon, azt hihette, ez nem a negyedik, hanem a tizenkettedik emelet. Akárha a világ peremén élünk volna – az utolsó pihenőhely a végső nagy zuhanás előtt.

Mindeközben befuccsolt a nyerő szériánk, persze mindegyik véget ér egyszer. Kiürült a tárcánk, bort ittunk. Vöröst és muskotályt. A konyhát gallonos boroskannák lepték el, úgy hat-hét, előttük négyöt whiskysüveg, azok előtt három-négy, pintes kispalack.

„Egy nap” okítottam Jant, „amikor bebizonyítják, hogy a világ nem három-, hanem négydimenziós, valaki egyszer elugrik sétálni, és szimplán fölszívódik. Semmi temetés, semmi sírás-rívás, illúziók nélkül, se paradicsom, se pokol. Az emberek csak ücsörögnek és kérdezgetik egymást, 'Mi történt George-dzsal?' Erre valaki azt mondja, 'Hát, nem is tudom. Azt mondta, elugrik egy csomag cigiért'.”

„Mondd” szólalt meg Jan, „mennyi az idő? Tudni akarom, hány óra van.”

„Nos, lássuk csak, éjfélkor beállítottuk az órát a rádióhoz. Tudjuk, hogy óránként 35 percet siet. Most 19:30-at mutat, de ahhoz még túl világos van. Jó, 7 és fél óra. Hétszer 35 perc az 245 perc. 35 perc fele 17 és fél. Az összesen 252 és fél perc. Az 4 óra 42 meg egy fél perc jár neki, így hát vissza is állítjuk 17:47-re. Ez az, 17:47 az idő. Vacsoraidő, itthon meg nincs semmi.”

Az óránk leesett és eltört, de megjavítottam. Leszereltem a hátulját: a főrugójával és a lendkerekével nem stimmelt valami. Csak úgy

tudtam rábírni, hogy újra járni kezdjen, ha megrövidítettem és megfeszítettem a főrugót. Ettől fölgyorsultak a mutatók; szinte meg lehetett figyelni a percmutató mozgását.

„Nyissunk ki még egy kanna bort” szólta Jan.

Tényleg nem akadt más dolgunk, mint borozgatni és kupakolni.

Minden ehető fölfaltunk. Éjszakai sétáink közben a parkoló kocsik műszerfalairól és kesztyűtartóiból lopkodtuk el a cigiket.

„Csináljak palacsintát?” kérdezte Jan.

„Aligha tudok kicsikarni még egy kis hitelt.”

Elfogyott a vajunk és a zsírunk is, így Jan szárazon sütötte. Nem is palacsintatészta volt, hanem liszt meg víz. Mire elkészült, ropogott. Igazi ropogós.

„Miféle alak vagyok én?” morfondíroztam fennhangon. „Apám megmondta, hogy így végzem! Szerezsek valamit? *Igenis* elugrok keríteni valamit... De először is iszom egy jót.”

Vizespoharamat telitöltöttem vörösborral. Hitvány ízű lötyty volt, még csak rágondolni se volt szabad, miközben bedöntötte az ember, különben azonnal jött is vissza sugárban. Mindig egy másik filmet kezdtem vetíteni agyam mozijában. Ősi skóciai kastély képe idéződött fel, csupa moha – felvonóhidak, tiszta víz, fák, kék ég, kumulusz felhők. Esetleg egy szexi nő képei sorjázta, ahogy selyemharisnyát húz a lábára lassan, nagyon lassan. Ezúttal a harisnyás jelenetet pörgettem le.

Legördítettem a bort. „Indulok. Szia, Jan.”

„Szia, Henry.”

Kimentem a hallba, lesétáltam a lépcsőn, nesztelenül elosontam a házfelügyelő lakása előtt (fölhalmazódott némi lakbérhátralékunk), majd kiléptem az utcára. Le a dombon. A Hatodik és a Szövetség utca sarkán lyukadtam ki. Átvágtam a Hatodik utcán, és keletnek fordultam. Működött a közelben egy kis piac. Elhaladtam mellette, aztán visszafordultam, hogy ismét szemügyre vegyem. A zöldséges stand állt legelől. Paradicsom, uborka, narancs, ananász, grapefruit. Bámultam a kirakodott árut. Besandítottam a boltba; egyetlen kötényes öregember. Éppen egy nővel trécselt. Fölkaptam egy uborkát, betuszkoltam a zsebembe, és elsétáltam onnan. Úgy tizenöt lépésre lehettem, amikor rám szóltak a hátam mögül:

„Hé, jóember! URAM! Vagy visszahozza azt az UBORKÁT, vagy kihívom a ZSARUKAT! Ha nem akar BÖRTÖNBE kerülni, hozza azt az UBORKÁT VISSZA!”

Megfordultam: milyen hosszú az út vissza. Három-négy ember bámulta a jelenetet. Kirántottam az uborkát a zsebemből, és visszadtetem az uborkahalom tetejére, majd megindultam nyugatnak. Vissza a Szövetség utcán, föl a domb nyugati oldalán, aztán a lépcső a negyedik emeletre: kinyitottam az ajtót. Jan fölpillantott a poharából.

„Egy rakás szerencsétlenség vagyok” mondtam. „Még egy uborkát se tudtam ellopni.”

„Nyugi, semmi baj.”

„Csináld azt a palacsintát.”

A boroskannához mentem, hogy bort töltssek.

... A Szaharában teveltem. Hatalmas orrom sascsőrhöz hasonlított, mégis igen jóképű fickó voltam, igen, a fehér, zöld csíkos palástomban. És oda mertem állni, kicsináltam nem együket. Övemben hosszú görbe kard pihent. A sátor felé vettem az irányt tevémmel, ahol egy mérhetetlen bölcsességgel és érintetlen szűzhártyával megáldott tizennégy éves lány várt rám sóvárogva a süppedős keleti szőnyegen...

Átjárt az ital; a méreg megborzongatott; sülő vizezett liszt szaga csapta meg az orromat. Kitöltöttem a következő adagot Jannek, majd magamnak.

Aztán, valamelyik pokoli éjszakánk közepette befellegzett a II. világháborúnak. A háború maga sosem jelentett többet számomra pusztá realitásnál, de most végre abbamaradt. Az állásokra pedig, amiket eddig is alig lehetett megkaparintani, mostantól még több ember ácsingózott. Minden reggel összeszedtem magam, végigjártam az összes nyilvános munkaügynökséget a Mezőgazdasági Munkapiaccal kezdve. Valahogy talpra kecmeredtem hajnali 4:30-kor, a másnaposság ott dübörgött a fejemben, és rendszerint még dél előtt haza is értem. Le-föl ingáztam az ügynökségek között, vég nélkül. Alkalomadtán elszegődtem egy-egy napra teherautókat kirakodni, de ezek a melók is csak azután kezdtek el csordogálni, miután bejelentkeztem egy magánügynökséghez, amelyik zsebre vágta a fizetésem harmadát. Következésképpen a pénztárcám egyre csak soványodott, miközben a lakbérhátralékunk csak hízott tovább. A borosüvegeket viszont továbbra is derekasan halmozgattuk a sarokban, szerelmeskedtünk, veszekedtünk és vártunk.

Ha befolyt egy kisebb összeg, elballagtunk a Központi Nagy-

piacra olcsó raguhúsert, sárgarépaért, krumpliért, vöröshagymáért és zellerért. Majd mindent belehajigáltunk egy nagy fazékba, körbeültük fecserészve: tudtuk, evés következik, beszippantottuk az illatokat – a hagyma, a többi zöldség meg a hús illatát –, figyeltük, ahogy rotyog. Cigiket sodortunk, utána irány az ágy, később fölkelünk, énekelgettünk. Néha a házfelügyelő fölött csendre parancsolni bennünket, és emlékeztetett rá, hogy *elmaradtunk* a lakbérrel. A bérlők soha nem tettek panaszt a bunyóink miatt, viszont nem komálták a gajdolásainkat: *I Got Plenty Of Nothing; Old Man River; Buttons And Bows; Tumbling Along With The Tumbling Tumbleweeds; God Bless America; Deutschland über Alles; Bonaparte's Retreat; I Get The Blues When It Rains; Keep Your Sunny Side Up; No More Money In The Bank; Who's Afraid Of The Big Bad Wolf; When The Deep Purple Falls; A Tiskit A Taskit; I Married An Angel; Poor Little Lambs Gone Astray; I Want A Gal Just Like The Gal Who Married Dear Old Dad; How The Hell Ya Gonna Keep Them Down On The Farm; If I'd Known You Were Coming I'd Baked A Cake...*

43

Egyik reggel túl rosszul voltam ahhoz, hogy fölkeljek hajnali 4:30-kor – vagy az óránk szerint 7:27 és félkor. Lecsaptam az órát, és visszaaludtam. Néhány óra múlva a hallból jövő rettentő zajra lettünk figyelmesek. „Mi a fészkes fene folyik itt?” kérdezte Jan.

Fölkeltem. Alsógyatyában aludtam. Hátulján jókora szarcsík – újságpapírt gyűrtünk össze és kézzel lágyígtattuk a galacsinokat, majd azzal töröltük ki, csak hát szerény hatásfokkal. Éktelenkedett rajta pár szakadás is, az ölembe hulló forró cigarettahamu pedig számos lyukat égetett rajta.

Kinyitottam az ajtót. Sűrű füst gomolygott odakint. Mindenütt tűzoltók, fejükön jókora számozott fémsisakokkal. Hosszú, vastag gumicsöveket vonszoltak. Tűzoltók azbesztruhában. Kezükben csákány. Hihetetlen zaj és fölfordulás. Becsuktam az ajtót.

„Mi az?” kérdezte Jan.

„A tűzoltóság.”

„Oh” nyugtázta Jan, majd visszahúzta fejére a takarót, és az oldalára fordult. Visszabújtam mellé s aludtam én is tovább.

Végül fölvettek egy autóalkatrész-raktárba. A Tizenegyedik utca környékén lévő Virág utcában működött. Elöl kiskereskedésként működött, de nagy tételben üzleteltek más elosztókkal és boltokkal is. Megalázkodtam ezért az állásért – azt mondtam nekik, szeretek úgy gondolni a munkahelyemre, mintha a második otthonom lenne. Ezt szívesen vették.

Áruátvevőként alkalmaztak. Ebből adódóan eljárógattam úgy fél tucat közeli helyre is alkatrészekért. Így jutottam ki néha az épületből.

Egyszer ebédidő alatt egy energikus, intelligens tekintetű mexikói srácra lettem figyelmes, amint éppen az aznapi nevezéseket olvassa az újságban.

„Szoktál fogadni a lovakra?” kérdeztem.

„Ja.”

„Belekukkanthatok?”

Átfutottam a nevezéseket. Visszanyújtottam a lapot.

„Az én Bobby Boy-om abszolút favorit a nyolcadikban.”

„Tudom. Mégse hozták ki esélyesnek.”

„Annál jobb.”

„Szerinted mit fizet?”

„Úgy 9 a 2-höz fogják adni.”

„Ő bárcsak fogadhatnék rá.”

„Én is.”

„Mikor indul az utolsó futam a Hollywood Parkban?” kérdezte.

„5:30-kor.”

„5-kor lelépünk innen.”

„Reménytelen.”

„Megpróbáljuk. Az én Bobby Boyom tuti nyerő.”

„Szerencsénkre.”

„Jössz te is?”

„Persze.”

„Figyeld az órát. 5:00-kor spuri.”

4:55-kor mindketten olyan közel melózgattunk a hátsó kijárat-hoz, amilyen közel csak lehetett. A barátom, Manny, az óráját figyelte. „Két percet lecsippentünk. Ha futni kezd, kövess.”

Manny a hátsó polcra pakolgatta az alkatrészes dobozokat.

Hirtelen nyargalni kezdett. Rátapadtam, s egy szemvillanás alatt már kint is voltunk az ajtón, majd végig a sikátoron. Jól futott. Később döbbsentem rá, városi bajnokságot nyert negyed mérföldön gimnazista korában. Négy lábnnyira trappoltam mögötte a sikátorban. A sarkon állt a kocsija; kinyitotta, beugrottunk és tűz.

„Manny, ez reménytelen.”

„Megcsináljuk. Konyítok a vezetéshez.”

„Úgy kilenc-tíz mérföldre lehetünk. Oda kell érnünk, leparkolunk és eljutnunk a parkolótól a fogadóablakig.”

„Tudok banni a jószággal. Megcsináljuk.”

„A piros lámpák szóba se jöhetnek.”

Viszonylag új volt Manny kocsija, és tudott sávot váltani. „Az ország összes pályáján fogadtam már.”

„Calientében is?”

„Igen, Calientében is. A mocskok huszonöt százalékot sápolnak.”

„Tudom.”

„Németországban még rosszabb a helyzet. Ott ötven százalék veszik oda.”

„Fogad arrafelé még valaki?”

„Fogad ám. A barmok azt hiszik, csak a győztest kell kiszúrniuk.”

„Mi is visszadobunk nekik tizenhat százaléknnyit, az is elég kemény.”

„Kemény. Egy jó játékos azonban simán túllép a levonáson.”

„Igen.”

„A piczába, piros!”

„Bassza meg. Gázt neki.”

„Kislisszanok.” Manny hirtelen sávot váltott, s a lámpánál bevágott jobbra. „Figyeld a rendőrautókat.”

„Jó.” Manny tényleg értett a verdája nyelvén. Ha úgy tud fogadni, mint vezetni, tényleg ő a nyerő.

„Nő vagy, Manny?”

„Kizárt.”

„Nők?”

„Néha. De sose tart sokáig.”

„Mi a baj?”

„A nőzés teljes állás. Mindenkinek meg kell választania a maga hivatását.”

„Érzelmi kimerülést sejtek.”

„Fizikai is. Éjjel-nappal dugni akarnak.”

„Keríts egy olyat, akit vonakodás nélkül vágysz tömögetni.”

„Igen, de ha iszol vagy fogadsz, azt hiszik, az elnyomja a szerelmüket.”

„Keríts egy olyat, aki szeret inni, fogadni és kuppantani.”

„Ki vágyik ilyen nőre?”

Megérkeztünk a parkolóba. A hetedik futam után már nem szedtek díjat. Pályabelépőt nem kellett fizetni. A program vagy turf hiánya szintén gondot jelentett. Ha összefirkálták az összesítőt, elbizonytalanodott az ember, melyik is az ő lova.

Manny bezárta az autót. Rohanni kezdtünk. Manny hat hosszat vert rám csak a parkolóban. Átfutottunk egy nyitott kapun, és be az alagútba. A távolság az alagútban is megmaradt közöttünk, ami nem rövid a Hollywood Parkban. Az alagút vége már magára a pályára nyílt, s már csak öt hossznyi távolságra voltam Mannytól. A lovakat már beteretlék a startgépbe. Odasprinteltünk a fogadóablakokhoz.

„Az én kis Bobby Boyom... mi a startszáma?” Kiáltottam egy fél lábú ember felé, amikor elfutottunk mellette. Hallótávolságon kívülre került, mielőtt még válaszolhatott volna. Manny odarontott az ötdolláros ablakhoz. Mire odaértem, már megkapta a céduláját „Mi a száma?” „8! A nyolcas ló az!” Éppen akkor kaptam meg a cédulámat, amikor a csengő jelzésére kinyitották a startgépet újukra engedve a pacikat.

Bobby 4 az egyhez szerepelt a táblán a reggel kihirdetett 6 az egyhez helyett. A 3-as favoritot 6 az 5-höz adták. Egy és egy tizenhatod mérföldes futam volt 8 000 dolláros díjért. Az első kanyar után a favorit háromnegyed hosszal vezetett, Bobby az erejét tartálékolta, akár valami hóhér. Könnyen, elengedetten vágta.

„Tízet kellett volna rátennünk” mondta. „Versenyben vagyunk.”

„Ja, kipécéztük a nyerő lovat. Meglesz, hacsak valamelyik kolbásztöltelék föl nem zárkózik a bolyból.”

Bobby a favorit oldalán haladt az utolsó kanyarban, aztán a vártnál hamarabb robbantott. Gyakori zsokétrükk. Bobby a korlát mellett előzött, és már most hajrázni kezdett. A kanyarból kiérve már három és fél hossznyi előnyre tett szert. Ekkor tört ki a bolyból a 4-es ló, csak 9 az egyre tartották, mégis egyre közelített. De Bobby szinte repült, Játszi könnyedséggel nyert, két és fél hosszal, és 10.40-et hozott a konyhára.

Másnap a munkahelyen rákérdeztek hirtelen eltávozásunkra. Beismertük, hogy el akartuk kapni az utolsó futamot, és ma délután megint megyünk. Manny már ki is választotta a maga lovát, én meg az enyémet. Néhány melós megkért minket, tegyük meg a tétjüket helyettük. Azt mondtam, nem is tudom. Délben Mannyvel átugrottunk egy bárba ebédelni.

„Hank, föltesszük nekik.”

„Ezeknek egy vasuk sincs – csak annyi akad náluk, amit az aszszonytól kapnak kávéra meg rágóra, nekünk pedig nincs időnk a kétdolcsis ablakok előtti pizmogásra.”

„De mi nem játsszuk meg, hanem megtartjuk.”

„Mi van, ha nyernek?”

„Nem nyernek. Mindig rossz lóra tesznek. Az ő módszerük lényege pont a rossz ló kiszúrása.”

„Mi van, ha a mi lovunkat teszik meg?”

„Legalább tudjuk, hogy rosszra tettünk.”

„Manny, mit keresel te egy autóalkatrész-raktárban?”

„Lógok. A lustaságom elfojtja minden ambíciómat.”

Benyeltünk még egy sört, majd visszasétáltunk a raktárba.

Amikor előbukkantunk az aluljáróból, a lovakat már az indító-állásokba terelgették. Nekünk Happy Needles kellett. Csak kilenc az öthöz tartották, ráadásul én úgy okoskodtam, kétszer egymás után úgyse nyerünk, ezért csak egy ötöst tettem föl rá. Manny egy tízest. Happy Needles nyakhosszal nyert az utolsó pár vágtaugrásával a külső íven. Bejött a nyeremény plusz harminckét dolcsi az amatőr tétেকből: szívésség a boltos fiúktól.

A dolognak gyorsan híre ment a többi üzletben is, ahova eljártam alkatrészekért, és az ottani srácok szintén rám bízták a tippjeiket. Manny jól gondolta, csak elvétele jött be nekik. Nem értettek hozzá, hogyan kell megtenni a pénzüket. Vagy túl kicsi, vagy túl nagy összeget játszottak meg, a nyereményt viszont mindig középen kell keresni. Vettem pár jóféle cipőt, egy új nadrágszíjat s két drága

inget. A tulaj sem tűnt többé olyan hatalmasnak. Manny meg én immáron kicsivel tovább maradoztunk ki ebédelni, s illatos szivarokkal a szánkban tértünk vissza. De odaérni az utolsó futamra minden egyes délután: iszonyú kemény menetnek tűnt. A tömeg kezdett megismerni bennünket, állandóan ott vártak ránk, ahogy elővágattunk az aluljáróból. Tapsoltak, lobogtatták a turfot, és az ünnepelés egyre zajosabbnak tűnt, ahogy kétségbeesett nyargalással süvítettünk át köztük a fogadóablakok felé.

47

Az új módihoz sehogy se passzolt Jan. Már hozzászokott a napi négyeszeri ketyeréhez, a szegényes külsőmhöz és alázatos ábrázatomhoz. A bolti gályázás, az autós ámokfutás, majd a sprint a parkolón meg az alagúton át elpárologtatta szinte az összes nemi vágyamat. Amikor esténként betoppantam, már jócskán benyalo-gatott a borból.

„Lovijátékos úr” kezdte, mihelyst meglátott. Teljes díszben pompázott; túsarkak, nejlonharisnya, lábait magasan keresztbe vetve lóbázta. „A Nagy Lovijátékos úr. Tudod, amikor először egymásba botlottunk, tetszett, ahogy keresztülvágsz a szobán. Nem egyszerűen *sétáltál*, hanem mint aki keresztül akar törni egy falon, mintha minden a tiéd lett volna, mintha semmi se számítana. De most, amikor pár dolcsi lapul a zsebedben, már nem vagy a régi többé. Úgy viselkedsz, akár egy fogorvos tanonc, vagy valami vízvezeték-szerelő.”

„Ne gyere nekem ezzel a vízszerelő maszlaggal, Jan.”

„Két hete voltál velem utoljára.”

„A szerelem számtalan formát ölt magára. Az enyém sokkal kifinomultabb lett.”

„Nem basztál meg két hete.”

„Légy türelmes. Fél év múlva Rómában, Párizsban fogunk nyaralni.”

„Nézz magadra! Miközben drága whiskyt szlo-pálsz, hagyod, hogy itthon ücsörögjek, és igyam ezt a filléres, gyomorkirágó lő-rét.”

A székemen ejtőztem, a poharammal körözgettem: benne örvénylő whisky jégkockákkal. Drága sárga inget viseltem, igazi rikító

színűt, új zöld, fehér hajsálcsíkos nadrágomban virítottam.

„A Nagystílú Lovijátékos úr!”

„Én öntök lelket beléd. Elhoztam neked a bölcsességet, a fényt, a zenét és némi örömet. Ráadásul én vagyok a világ legnagyobb lóversenyjátékosa.”

„Lószara!”

„Nem, lóversenyjátékosa.” Behörpintettem a whiskymet, fölkeltem, majd töltöttem egy másikat, jéggel.

48

Vitáink során mindig ugyanazt fújtuk. Addigra megértettem, jobban is, mint kellett volna – a nagystílú szeretők kizárólag pénzes ráérősök. Csavargóként sokkal jobban ment a kettýentés, mint a blokkolóórába melóskártyát lógatóként.

Jan visszatámadott, vagyis vitába szállt velem, földühített, kirohant az utcára és be valami ivóba. Csak annyit kellett tennie, hogy egy bárszéken meresztgeti a seggét, az italok és az ajánlatok pedig jöttek maguktól. Ezt persze nem gondoltam sportszerűnek tőle.

A legtöbb este ugyanazon forgatókönyv szerint zajlott. Vagdalkozott, fölkapta a kézitáskáját és huss ki az ajtón. Hatásosnak bizonyult; túl sokáig éltünk együtt és szerettük egymást. Éreznem kellett, éreznem, hogy ez az igazság. Mégis mindig ráhagytam, hadd menjen, reményvesztetten ültem a székemen whiskyt kortyolgatva, miközben kerestem a rádión valami klasszikus zenét. Tudtam, odakint van, van vele valaki más. De hagynom kellett, történjenek meg így a dolgok, haladjanak az események a maguk medrében.

Ezen az estén azonban ültömben hirtelen fölbugyogott bennem valami, éreztem, ahogy fröccsennek szét a hullámai, mintha habzani kezdene bennem és egyre csak dagadna, szóval végül fölkeltem, s lemásztam a negyedikről az utcára. Nekivágtam a Harmadiknak, majd a Szövetség és a Hatodik utca következett, azután nyugatnak tartottam a Hatodikon az Alvarado irányába. Elsétáltam sorra a bárók előtt, tudtam, ott találok az egyikben. Találomra bevágódtam az egyikbe, Jan pedig ott ült a bár végében. Zöld-fehér selyemsálat viselt, ami egészen az ölégig ért. Egy vékony, óriási bibircsókkal csúfított orrú meg egy apró púpos nyominger között trónolt, aki bifokális szemüveget és kopott fekete öltönyt hordott.

Jan meglátott, amint közelíték. Fölemelte a fejét, s még a bár félhomályában is látszott, arcából szalad ki a vér. Mögé léptem, a székhéhez közel. „Próbáltam nőt faragni belőled, de te mindörökre istenverte kurva maradsz!” Egy visszakezessel lecsaptam a székről. Lezuhant a padlóra hanyatt, fölsikoltott. Fölkaptam az italát és bedöntöttem, majd lassan megindultam a kijárat felé. Az ajtóban visszafordultam. „Ha lenne itt valaki...akinek nem *tetszik*, amit az imént tettem...nyugodtan szóljon.”

Semmi válasz. Bizonyára bejött a viselkedésem. Kiléptem vissza az Alvaradóra.

49

Az autóalkatrész-raktárban egyre kevésbé szakadtam meg. Mr. Mantz ahányszor körbenézett, látta, hogy az egyik sötét sarokba kuporodva vagy valamelyik folyosón rettentő tötyörögve pakolgtam a leszállított árú alkatrészeket a polcokra.

„Chinaski, minden rendben?”

„Igen.”

„Nem beteg?”

„Nem.”

Erre Mantz mindig továbbállt. Nagyjából ugyanez a jelenet ismétlődött újra meg újra. Egyszer azon kapott, hogy éppen a folyosó vázlatát firkálgatom az egyik árulista hátuljára. Zsebeimből szinte kibuggyant a bukmékerek pénze. Másnaposságaim korántsem voltak olyan elviselhetetlenek, amióta a pénzen megvehető legjobb whisky okozta őket.

Még két hétig ellavíroztam, fölmarkoltam a fizetési csekkeket. Aztán egy szerda reggel Mantz ott ácsorgott a központi folyosón, nem messze az irodájától. Egyetlen kézlegyintéssel odahívott magához. Amikor beléptem az irodájába, már újra az íróasztala mögött pózolt. „Üljön le, Chinaski.” Az asztal közepén egy csekk hevert, írással lefelé. Végigcsúsztattam a papirost az asztal üveglapján, és begyömöszöltem a tárcámba anélkül, hogy végigböngésztsem volna.

„Tudta, hogy el fogjuk bocsátani?”

„Egy főnököt szerfölött könnyű kiismerni.”

„Chinaski, maga már egy hónapja csak hegyezi a zabot, és tudja ezt.”

„Az embernek lóg a kurva bele, maga meg nem értékeli.”

„A maga bele aligha, Chinaski.”

A cipőimet bámultam. Nem tudtam, mit is mondjak. Aztán ránéztem. „Magának adtam az *időmet*. Ez minden, amit magának kell adnom – ez minden, amit bármelyik férfinak kell. Silány egy huszonötös órabéréért.”

„Emlékszik, könyörgött ezért az állásért. Azt mondta, a munkahelye a második otthona.”

„...az én időm, hogy maga élvezhesse a hodályát a dombon, meg mindent, ami vele jár. Ha valaki vesztett valamit ezen az üzleten, ezzel az egyezséggel...az én vagyok. Érti?”

„Rendben, Chinaski.”

„Rendben?”

„Igen. Csak menjen.”

Fölálltam. Mantz konzervatív szabású barna öltönyt viselt, fehér inget, sötétvörös nyakkendőt. Hirtelen megérzéssel odavettem még neki: „Mantz, a munkanélküli járadék kell nekem. Nem szeretném, ha gond lenne vele. A magafajták mindig próbálják megnyírbálni a melós jogait. Szóval ne tegyen keresztbe, vagy visszajövők vizitálni.”

„Megkapja a járadékot. Most pedig takarodjon innen a pokolba!”

Eltakarodtam hát a pokolba.

50

Kezemben a futamgyőzelmekért járó zsozsóval meg a buki pénzével csak ücsörögtem otthon, Jan pedig élvezte a helyzetet. Két héttel később a járadék is csordogált, és mi pihengettünk, prütykögettünk, bárról-bárra jártunk, s minden héten eljártam a Kalifornia Állami Munkaügyi Osztályra beállni a sorba, majd fölmarkolni az aranyos kis csekkemet. Mindössze három kérdésre kellett válaszolnom:

„Munkaképes?”

„Hajlandó munkát vállalni?”

„Elfogadja az éppen kínákozó állást?”

„Igen! Igen! Igen!” válaszoltam.

Ezen kívül még be kellett mutatnom egy listát rajta három vállalat nevével, ahol munkára jelentkeztem a múlt héten. Kinéztem a

neveket és a címeket a telefonkönyvből. Mindig meglepett, ha valamelyik segélyért jelentkező nemmel felelt a három kérdés valamelyikére. A csekkjét azonnal visszatartották, és már mehetett is egy másik szobába, ahol speciálisan kiképzett jogtanácsosok segítették megmutatni neki az utat a rabszolgapiacra.

Mégis, a munkaügy csekkjei és a galoppon nyert pénz ellenére, a bankjegyköteg a zsebemben folyton csak zsugorodott. Ráadásul Jan és én is teljesen kivetköztünk magunkból, ha keményen ittunk, a gondok meg egyre csak jöttek, mintha teherautószámra érkeztek volna. Szinte csak a Lincoln Heights börtönbe rohángáltam, hogy kimentsem Jant. A lifttel érkezett – könyökén a kíséző smasszernő keze – szinte mindig véraláfutásos szemmel vagy fölrepedt szájjal, s ehhez jött még igen gyakran jó néhány adag karmolás, valamelyik eszement gratulációja, akit fölszedett egy bárban. Aztán ott volt még az óvadék, a perköltségek és büntetési díjak, plusz a bíró által kiszabott fél év, ameddig el kellett volna járni az anonim alkoholisták rendezvényeire. Én is kivettem a részem a felfüggesztett büntetésekből és súlyos bírságokból. Jan a legkülönfélébb vádak alól tisztázott: nemi erőszak kísérlete, garázdaság, közszeméremsértés, közbotrányokozás. A csendháborítás szintén a kedvenceim közé tartozott. A legtöbb vád nem járt tényleges szabadságvesztéssel – amíg be tudtuk fizetni a bírságot. Emlékszem, egyik éjszaka lefultunk a tragacsommal pont a MacArthur Park mellett. Belesandítottam a visszapiillantó tükörbe, majd azt mondtam, „Rendben, Jan, mázlink van. Belénk trafálnak. Pont mögöttünk jön. Akad még néhány kedves lélek ebben a rusnya világban.” Aztán megint a tükörbe néztem: „Vigyázz a SEGGEDRE, Jan, már JÖN is belénk!” A barma még csak nem is lassított, egyenesen belebikázott a hátuljunkba olyan erővel, hogy az elülső üléstámla eltört, mi pedig hanyattvágódtunk. Kiszálltam megérdeklődni az alaktól, vajon Kínában tanult-e vezetni. Akkor már egyúttal életveszélyesen is megfenyegettem. Megérkeztek a rendőrök, s első dolguk volt rákérdezni, ugyan belefújnék-e a szondájukba. „Ne” szólt rám Jan. De én oda se figyeltem. Valahogy csak az járt a fejemben, ha a fickó volt a hibás az ütközésnél, én egyszerűen nem lehettem ittas. Az utolsó, amire emlékszem, hogy beszálok a zsaruk mögé, Jan meg ott áll a lefult, eltört háttámlájú járgányunk mellett. Az efféle incidensek – és egyik jött a másik után – rengeteg pénzünkbe kerültek. Apránként az életünk darabokra hullott.

Szombaton Jan meg én elmentünk Los Alamitosba. A Quarter lovak versenye akkoriban újdonságnak számított. Tizennyolc másodperc alatt eldőlt, nyertél vagy veszítettél. Abban az időben a nagylelátók egyszerű, lakkozatlan deszkasorok voltak. Odaérkeztünk már kezdett összeverődni a tömeg, így újságpapírt terítettünk a helyünkre mutatva, hogy foglalt. Majd irány a bár kitapasztalandó a versenyformánkat...

Úgy a negyedik verseny tájékán 18 dollár pluszban álltunk, nem számítva a költségeinket. Megtettük a tétünket a következő versenyre, és visszaballagtunk a helyünkre. Apró, ősz öregember ült az újságpapíraink közepén. „Uram, ezek a helyek foglaltak.” „Ezek a helyek nem foglaltak.” „Tudom, hogy nem. Ez csak kölcsönös udvariasság kérdése. Tudja...vannak, akik korán jönnek ide, a szegényebbje, mint maga meg én, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy előre foglaltassanak helyet, ezért újságpapírt terítenek le jelző, melyik hely foglalt. Ez afféle kód, tudja, udvariassági kód...mert ha a szegények nem tisztelik egymást, akkor senki.” „Ezek a helyek nem FOGLALTAK.” Kicsivel még jobban szétterült a leterített újságpapírainkon. „Jan, ülj le, én majd állok.” Jan próbált leülni. „Mozduljon már arrébb egy kicsit” mondtam, „ha nem tud úriemberként viselkedni, legalább ne legyen disznó.” Arrébb mocorgott. A külső lóra tettem, hetet fizetett kettőre. A startnál kapott bodicsek miatt csak később tudott vágtaiba ugrani. Az utolsó pillanatban már annyira ráhúzott a 6 az 5-höz tartott favoritra, hogy a célfotó döntött közöttük. Reménykedve vártam a célfotót. Végül kihozták a másik lovat. Elúszott 20 dolcsim. „Igyunk egyet.” A bárban is lógott egy összesítő. A következő versenyre kínált tétet már föl is írták. Az italainkat egy jegesmedvére emlékeztető alak szervírozta. Jan aggódó tekintettel vizsgálgatta megereszkedett arcbőrét és a szemei alatti táskákat a tükörben. Én sosem néztem tükörbe. Jan fölemelte a poharát. „A helyünkön pöffeszkedő öregnek vannak idegei. Harapós vén kutya.” „Nem tetszik nekem.” „Emberedre akadtál.” „Mit tehet az ember egy aggastyánnal?” „Ha fiatal lenne, akkor se csinálnál semmit.” A táblára néztem. A 9 a 2-re tartott Three-Eyed Pete ugyanolyan jó választásnak tűnt, mint az első vagy a második favorit. Megittuk a piát, majd föltet-

tem rá egy ötöst. Visszamentünk a lelátóra, a vénség még mindig ott ült. Jan mellételepedett. Lábaik összeérték. „Miből él?” kérdezte Jan. „Ingatlanok. Hatvanezer évente, adózás után.” „akkor miért nem bérel páholyt?” fakadtam ki. „Ez az én előjogom.” Jan nekinyomta az oldalát. A lehető legédesebb mosolyát vette elő. „tudja” kezdte Jan, „hogya gyönyörű kék szemei vannak?” „Ahha.” „Mi a neve?” „Tony Endicott.” „Az enyém Jan Meadows. A becenevem pedig Kődöske.” Beterelték a lovakat az indítógépbe, s már ki is lőttek. Three-Eyed Pete vitte át az első akadályt. Tartotta nyakhossznyi előnyét. Az utolsó ötven yardon a zsoké használni kezdte az ostort, csépelte a ló farát rendesen. A második favorit a végén még nekidurálta magát. Megint a célfotó döntött; tudtam, hogy veszítettem. „Akadna egy cigije?” fordult Jan Endicott felé. Adott neki. Jan a szájába vette, Endicott meggyújtotta neki, miközben oldaluk összeért. Egymás szemébe néztek. Megragadtam az inggallérjánál fogva. Kicsit elhagyta magát, de én csak tartottam. „Uram, a helyemen ül.” „Igen. És most mihez kezd?” „Nézzen csak le maga alá. Látja az úrt a padozat alatt? Harmincöt lábnyi zuhanás a földig. Kifér a résen.” „Nincs hozzá mersze.” Kihozták a második favoritot. Vesztettem. Keresztültuszkoltam az egyik lábát, lecsüngött a semmibe. Meglepetésszerű erővel állt ellen. Bal fülembe mélyesztette a fogait; megkísérelte leharapni. Elkaptam a nyakát, fojtogatni kezdtem. Torkán egyetlen hosszú, ősz szőrszál étkelenkedett. Levegő után kapkodott. Kinyitotta a száját, sikerült kiszabadítanom a fületem. Átpréseltem a másik lábát is. Hirtelen bevillant Zsa Zsa Gabor képe: tartózkodó, higgadt, makulátlan, nyakában gyöngyök, mély dekoltázsából szinte kibuggyantak a mellei – és ajkait, amik soha nem lesznek az enyéme, könnyed 'nem' hagyta el. Az öreg ujaival a deszkába kapaszkodott, az ácsolatról lelógott a semmibe. Főlemeltem az egyik kezét. Majd a másikat. Lezuhant. Lassan hullott alá. Neki egy merevítőnek, nagyot nyekkent, közelebb volt, mint amire számítottam, aztán megint nekilendült, le a földre, most kisebbet bucskázott, mint az előbb, és ott feküdt mozdulatlanul. Vér sehol. A körülöttünk lévő emberek meg se nyikantak. Turfjaik fölé görnyedtek. „Gyere, menjünk” mondtam. Kiséltünk a kapun. Az emberek még mindig özönlöttek a pályára. Kellemes délután volt, meleg, nem forró, lágy napsütés. Elhaladtunk a versenypálya és a klubház mellett, s a lánckerítésen túl, keletre pillantva láttuk, ahogy vezetik elő a lovakat a bokszokból,

majd lassú menetben körbemutatják őket a lelátó előtt. A parkoló felé vettük az irányt. Beszálltunk a kocsiba és el onnan. Visszahajtottam a városba: először az olajutak, majd a tárolótartályok következtek, aztán a nyílt tér, a vidék apró, csöndes, rendezett farmjaival, a szénakazlak aranyló, bozontos sziluettje és a kopott, fehér mázú istállók a késő délutáni napfényben, előrébb a kicsiny farmházak magas alapjaikkal, kifogástalan, barátságos külsejükkel. Hazaérve rá kellett döbbernünk, sehol semmi alkohol. Leküldtem Jant italért. Amikor visszaért, ücsörögtünk, ittunk alig egy-két szót váltva.

52

Izzadtan ébredtem. Jan egyik lába a hasamon. Arrébb raktam. Fölkeltem, és irány a fürdőszoba. Fostam egyet.

Arra gondoltam, nos, élek, itt ülök és senki sem háborgat. Föl-emelkedtem, hogy kitöröljem, majd megvizsgáltam; micsoda kellemetlenség, villant belém, milyen csodásan erőteljes bűz. Ki is dobtam gyorsan a taccsot, utána egy öblítéssel leküldtem az egész förtelmet. Iszonyú sápadt voltam. Megborzongtam, tetőtől-talpig rázott a hideg; hirtelen melegség öntött el, nyakam és füleim égtek, arcom elvörösödött. Szédültem, behunytam a szemem, miközben két kézzel a mosdókagylóra támaszkodtam. Elmúlt.

Leültem az ágy szélére, hogy sodorjak egy cigit. Nem sikerült valami jól kitörölni a seggem. Amikor elindultam sörért, nedves barna foltra lettem figyelmes. Visszatámolyogtam a fürdőbe, hogy újra kitöröljem. Végül visszamentem az ágyba, a falnak dőlve, sörrel a kezemben vártam Jan ébredését.

Először azt tanultam meg, hogy én vagyok az iskolaudvar hülyéje. Gúnyoltak, piszkáltak, sértegettek, ahogy a másik néhány félnőtást. Az én egyetlen előnyöm az volt a többiekkel szemben, akiket állandóan ütöttek, kergettek, hogy én mogorva voltam. Amikor körbevettek, nem rémültem meg. Soha nem vetették rám magukat, végül mindig a többi ügyefogyottat ruházták meg, én pedig néztem.

Jan mocomogni kezdett, fölébredt, miközben rám nézett.

„Nem alszol.”

„Nem.”

„Ez volt ám az éjszaka.”

„Éjszaka. A pokolba, engem a *nappal* izgat.”

„Hogy érted?”

„Tudod te.”

Jan kikecmergett az ágyból, bement a fürdőszobába. Kiöntöttem neki egy pohár vörösbort jégkockával, és az éjjeliszekrényre tettem.

Amikor végzett, leült mellém. Fölkapta az italát.

„Hogy vagy?”

„Éppen most nyírtam ki valakit, te meg azt kérdezed, hogy vagyok.”

„Miféle valakit?”

„Ne játszd meg magad. Olyan részeg azért nem voltál. Los Alamosban voltunk, és én lehajítottam azt az öregembert a lelátóról. A kék szemű majdnem szeretőcskédet a hatvan lepedős évi keresetével.”

„Te megvesztél.”

„Jan, ha bepiálsz, odabenn lecsapják a pilácsot. Nálam is, de te még rajtam is túlteszel.”

„Dehogy voltál te Los Alamosban tegnap. Utálod a Quarter lovakat.”

„Még a megtett lovak nevére is emlékszem.”

„Tegnap egész nap és egész este itthon ültünk. A szüleidről beszéltél. Utálnak téged. Nem?”

„De.”

„Szóval mostanra kicsit becsavarodtál. A szeretethiány. Mindenkinek szüksége van szeretetre. Téged a hiánya rontott meg.”

„Az embereknek nem kell szeretet. Ami kell, az a siker, ilyen vagy olyan formában. Ez lehet akár a szeretet is, de nem feltétlenül.”

„A Biblia azt mondja, 'Szeresd felebarátodat'.”

„Ez azt is jelenthetné, hagyd magára. Leugrom egy újságért.”

Jan ásítózva emelgette a melleit. Érdekes, aranybarna színük volt – mintha cserszín keveredett volna kosszal. „Vegyél egy kis üveg whiskyt, ha már lemész.”

Fölöltöztem, majd elindultam lefelé a dombon a Harmadik utca felé. A magaslat alján működött egy vegyesbolt, mellette pedig egy bár. A nap fáradtan tűzött le rám, némelyik autó keletnek tartott, némelyik nyugatnak, s hirtelen belém villant a gondolat, ha mindenki ugyanabba az irányba hajtana, minden megoldódna.

Vettem egy lapot. Nyomban olvasni kezdtem. A Los Alamosban meggyilkolt lovistról sehol egy szó se. Persze, mert Orange megyé-

ben történt. Los Angeles megyében csak az itteni gyilkosságokról számolnak be.

Az italboltban vettem egy félpintes Grand Dadet, majd irány vissza a dombtetőre. Az újságot a hónom alá csaptam, hogy ki tudjam nyitni az ajtót. A whiskyt Janhez vágtam. „Jég, víz és két jókora löket whisky. Megvesztem.”

Jan kísértelt a konyhába elkészíteni az italokat, én pedig leültem, kinyitottam a lapot és a los alamitosi versenyeredményekhez lapoztam. Az ötödik verseny eredménye: a 9 a kettőre tartott Three-Eyed Pete orrhosszal kapott ki a második számú favoritól.

Amikor Jan behozta az italomat, azon nyomban be is döntöttem. „Tartsd meg a kocsit,” mondtam, „és a maradék pénzem fele is a tiéd.”

„Másik nő van a dologban, ugye?”

„Nem.”

Az összes pénzt kiraktam a konyhaasztalra. 312 dollárom maradt, plusz némi apró. Jan kezébe nyomtam a kocsikulcsot és 150 dollárt.

„Mitzi az, ugye?”

„Nem.”

„Már nem szeretsz.”

„Abbahagynád a szarrágást végre?”

„Meguntál dugni velem, ugye?”

Kiment a fürdőszobába készülődni. Fájdalmas képet vágott. „Elvesztettük a fonalat. Már nem olyan, mint kezdetben volt.”

Készítettem még egy italt, nem válaszoltam semmit. Jan kijött a fürdőből, rám nézett. „Hank, maradj velem.”

„Nem.”

Visszament és nem szólt többet. Előhalásztam a kézitáskámat, hogy belepakoljam azt a kevéske holmimat. Elraktam az órát is. Nem lesz rá szüksége úgy se.

Jan a Greyhound buszállomása előtt rakott ki. Alig várta meg, hogy kivegyem a bőrröndömet, és már el is tűzött. Besétáltam megvenni a jegyemet. Ezután odamentem a kemény támlájú padokhoz, leültem a többi utas közé. Ültünkben hol egymást bámultuk, hol nem. Rágóztunk, kávéztunk, budira jártunk, hugyoztunk, aludtunk. A seggünket koptattuk a kemény padokon és egyik cigi követte a másikat, amiket nem is annyira akartunk elszívni. Egymást méregettünk, s nem túlzottan tetszett, amit láttunk. Néha a pultot meg

a kirakat polcait vizslattuk: krumpliszirom, magazinok, földimogyoró, népszerű olvasmányok, rágó, lehetfrissítők, medvecukor, játéksípok.

53

Miami számított a legtávolabbi helynek, ahova az országon belül mehettem. Henry Millert vittem magammal, próbáltam végig őt olvasni. Élvezhetőnek találtam, amikor az volt és fordítva. Legurítottam egy pint whiskyt. Aztán még egyet és még egyet. Az út négy napon és öt éjszakán át tartott. A dörgölöm a husikádat combtövi eseményen kívül egy fiatal barna csajjal, akinek a szülei többé nem támogatták lányuk főiskolai tanulmányait, alig valami történt. Az éjszaka közepén szállt le az ország egyik különösen sivár és hideg részén, majd fölszívódott. Mindig álmatlansággal küzdöttem a buszokon, kivéve ha teljesen eláztattam magam. Ehhez azért nem volt merszem. Amikor végre megérkeztünk, már öt napja nem aludtam és székeltem – alig bírtam járni. Alkonyodott. Jó érzéssel töltött el újra az utcán lenni.

SZOBÁK KIADÓK. Fölslattyogtam a lépcsőn, s megnyomtam a csengőt.

Ilyenkor az ember mindig eldugja az ajtót nyitó tekintete elől a kopott kezításkát.

„Szobát keresek. Mennyibe kerül?”

„Hat ötven egy hétre.”

„Megnézhetném?”

„Persze.”

Beléptem és követtem föl a lépcsőn. Negyvenöt körül járhatott, a hátsóját azonban csinosan himbálta. Már annyi nőt követtem így föl a lépcsőkön azon törve a fejem, ha egy ehhez hasonló takaros hölgyemény följáánlaná, gondomat viseli, meleg, ízletes ételekkel etet és mindig tiszta zoknit meg alsógatyát tenne ki nekem, habozás nélkül elfogadnám.

Kinyitotta az ajtót, én pedig bekukkantottam.

„Rendben” mondtam, „megfelelőnek tűnik.”

„Van munkája?”

„Önfoglalkoztató vagyok.”

„Mekéérdezhetem, mi a foglalkozása?”

„Író vagyok.”

„Oh, könyveket ír?”

„Oh, még be sem fejeztem az első regényemet. Cikkeket írok, apróságokat folyóiratoknak. Még nem igazán jöttem bele, de fejlődök.”

„Rendben. Megkapja a kulcsot, és kiállítok egy nyugtát.”

Ott totyogtam a nyomában a lépcsőn lefelé is. A feneke most nem mozgott olyan igézően, mint fölfelé. A tarkójára néztem, elképzeltem, ahogy becsókolok a füle mögé.

„Mrs. Adams vagyok” mondta. „És ön?”

„Henry Chinaski.”

Miközben az elismervényt írta, a tőlünk balra lévő ajtó mögül olyan hangok szűrődtek át, mintha fát fűrészelnének – viszont a nyikordulásokat meg-megszakította valakinek a levegő után kapkodása. Mindegyik lélegzetvételtől azt hittem, az utolsó lesz, mégis mindegyik végül fájdalmasan egy másikba torkollott.

„A férjem beteg” mondta Mrs. Adams, miközben mosolyogva átadta a kulcsokat és a nyugtát. Kellemes mogyoróbarna szemei ragyogtak. Megfordultam és nekivágtam újra a lépcsőnek.

Amikor fölértem, eszembe jutott, hogy lent felejtettem a bőröndömet. Visszasétáltam érte. Ahogy elhaladtam Mrs. Adams ajtaja előtt, úgy tűnt, a kapkodó hangok sokkal erőteljesebbek. Fölvittem a táskámat, ledobtam az ágyra, majd ki az utcára, hogy nekivágjak az éjszakának. Kicsit északabbra lyukadtam ki egy nagyobb sugárúton, bementem egy vegyesboltba és vettem egy üveg mogyoróvaját meg egy cipót. A nálam levő zsebkéssel kentem a vajat a kenyérre: ennem kellett.

Amikor visszaértem a bérházba, megálltam az előszobában Mr. Adamset hallgatva, s arra a következtetésre jutottam, hogy ez a Halál. Fölbattyogtam a szobámba, kinyitottam a mogyoróvaját, majd a halál hangjainak hallgatása közben beledugtam az ujjaimat, hogy lenyalogassam róluk a vajat. Óriási íze volt. Letéptem a csomagolást a kenyérről. Zöld, penészes, szúrósan kesernyés szagú valami. Hogy árulhatnak ilyen kenyeret? Miféle hely ez a Florida? A kenyeret ledobtam a padlóra, leráncigáltam magamról a gönceimet, lekapcsoltam a villanyt, bebújtam a takaró alá, s a zajokat hallgattam a sötétben fekve.

Reggel teljes csöndre ébredtem, ez jó, gondoltam, elvitték vagy a kórházba vagy a hullaházba. Talán végre ki tudom szarni magam. Felöltöztem, és lementem a hallon át a fürdőszobába: sikerült is egy elég tisztességeset. Ezután vissza a szobámba, be az ágyba, hogy aludjak még pár órát.

Kopogtatásra ébredtem. Fölültem, s gondolkodás nélkül rávág-tam, „Szabad!”. Egy zöld ruhás nő lépett be. Mély dekoltázsú blúz, rendkívül feszes szoknya. Mint valami filmsztár. Egyszerűen csak állt ott, engem bámult. Én meg ott álltam alsógatyában, magam előtt tartva a takarót. Chinaski, a nagy szerető. Ha valamirevaló férfi lennék, villant át rajtam, most leteperném, tűzbe vetném az alsóneműit, rákényszeríteném, hogy kövessen, keresztül a világon, könnyeket csalnék a szemébe a világosvörös selyempapírra írt szerelmes leveleimmel. Meghatározhatatlan vonásai voltak, ellentétben a testével; a szokásos kerek arc, szemeivel mintha keresné a tekintetemet, haja viszont kissé kusza, fésületlen. Harmincas éveit közepén járhatott. Valami fölizgathatta. „Mrs. Adams férje múlt éjjel eltávozott közülünk” mondta. „Ah,” válaszoltam azon töprengve, vajon ő is ugyanannyira megkönnyebbült-e a zaj abbamaradásakor, mint én.

„És mi most gyűjtést rendezünk, hogy virágot vegyünk Mr. Adams temetésre.”

„Aligha hinném, hogy azt a néhány virágot a halottnak szánják. Neki semmi szüksége ilyesmire” kezdtem elég suta magyarázatomba.

Habozott. „Arra gondoltunk, méltányos dolog lenne a virág, én pedig az iránt érdeklődnék, hozzájárulna-e a költségekhez?”

„Szívesen, de csak most érkeztem Miami-ba, a múlt éjjel, s le vagyok égve.”

„Égve?”

„Munkát keresek. Küzdök ellene, ahogy mondani szokás. Az utolsó tízcentesemet is elköltöttem egy üveg mogyoróvajra meg kenyérre. A kenyér zöld volt, zöldebb a maga ruhájánál. Ledobtam a padlóra, de még a patkányok is kerülik.”

„Patkányok?”

„Nem tudom, milyen a maga szobája.”

„De este, amikor beszélgettünk, Mrs. Adams meg én, s maga felől érdeklődtem – tudja, mi itt olyanok vagyunk, mint egy család –, azt mondta, maga író, és olyan magazinok közlik, mint az *Esquire* és az *Atlantic Monthly*.”

„A pokolba, dehogy tudok én írni. Azt csak úgy mondtam. Hogy többre tartson. Ami nekem kell, az egy állás, bármiféle.”

„Nem tudna beszállni huszonöt centtel? Huszonöt cent nem a világ.”

„Angyalom, nekem sokkal nagyobb szükségem van arra a pénzre, mint Mr. Adamsnek.”

„Tisztelje a holtakat, fiatalember.”

„Miért nem inkább az élőket? Magányos vagyok és kétségbeesett, maga pedig igazán lenyűgöző ebben a zöld ruhájában.”

Erre megfordult, kilépett az ajtón, lement a hallba, kinyitotta a szobáját, bement, magára zárta az ajtót és soha többet nem láttam.

55

A Florida Állami Munkaügyi Hivatal kellemes helynek mutatkozott. Egyáltalán nem volt olyan zsúfolt, mint a los angelesi iroda, ami állandóan dugig megtelt. Kijárt már nekem némi szerencse, nem sok, csak egy kevés. Semmi kétség, nem sok becsvágy tornyosult bennem, de csak kell lennie egy helynek a magamfajták számára, úgy értem, valami jobbnak, mint ami általában jutott. Hogy a fenébe élvezheti egy férfi azt, hogy reggel 6:30-kor kelti az óra, kipattan az ágyból, magára kapkodja a gönceit, lenyom a torkán pár falatot, ürít, pisál, megmossa a fogát, megfésülködik, átvergődik a közlekedési káoszon, hogy eljusson oda, ahol lényegében másnak termeli a töménytelen suskát és még arra is megkérlik, legyen hálás nekik a lehetőségért?

Engem szólítottak. A hivatalnok előtt ott hevert a kartonom, amit belépéskor kitöltöttem. Alaposan kigondolt munkatapasztalatomhoz igencsak kreatívan viszonyultam. Akár a profik: a korábbi alja melókat szigorúan elhallgatni, csak a jobbakat kell ecsetelgetni, elég alaposan, az üresjáratokról ugyanúgy egy szót se szabad említeni, a féléves alkoholista periódusokról, amikor valami kéróban ücsörgött az emberfia a bolondok házából vagy egy rossz házasságból frissen kibotorkált nőcskéjével. Persze, mivel nekem kizárólag

alja munkáim voltak, én az aljábbnál is aljább állásaimat hallgattam el. A hivatalnok végigpörgette ujjai között a kartonjait. Kihúzott egyet. „Á, lenne itt egy állás magának.”

„Igen?”

Rám pillantott. „Köztisztasági alkalmazott.”

„Mi?”

„Kukás.”

„Nem fog menni.”

Még a gondolatára is beleremegtem a rengeteg szemétnek: regeli másnaposságok, rajtam röhögő feketék, a fémkukák elviselhetetlen súlya, és ahogy kiokádok a belemet is, rá a narancshéjra, zaccra, nedves cigihamura, banánhéjra meg használt tamponokra.

„Mi a gondja? Nem elég jó magának? 40 óra hetente. És biztonságot ad. Egy életre.”

„Maga belép oda, én meg a maga helyére.”

Néma csend.

„Engem kiképeztek erre.”

„Igazán? Két évet lenyomtam a főiskolán. Ez az első feltétele a kukaürítgetésnek?”

„Nos, miféle munkát is keres?”

„Pörgesse csak tovább a kártyáit.”

Pörgette rendületlenül. Végül fölnézett. „Semmink sincs a számára.” Belebélyegzett a könyvecskébe, amit előzőleg kaptam, és átnyújtotta. „Jelentkezzen hét nap múlva a további munkalehetőségekről érdeklődve.”

56

Végül az újságon keresztül sikerült állásra találnom. Egy ruházati áruház alkalmazott, ám nem Miami-ban, hanem Miami Beach-en székelt a cég, úgyhogy minden áldott reggel át kellett vágnom a vízen, kóválygó fejjel. A busz egy keskeny betontöltésen hajtott végig, korlát nuku, sehol semmi; csak a töltés. A buszsofőr hátradőlt, aztán keresztüldübörögtünk a keskeny betontöltésen, köröskörül csak víz, az emberek meg odabent a buszban; a huszonöt, negyven vagy ötvenkét utas mind bízott benne, kivéve engem. Időnként másik arc ült a volánnál, én pedig azon törtem a fejem, vajon mi alapján válogatják ki ezeket a barmokat? Mindkét oldalon fene

mély víz, egyetlen elhibázott döntés, máris harangoztak mindenkinek. Nevetséges. Mi van, ha épp aznap reggel veszett össze az asszonnyal? Vagy rákos? Vagy Istentől vezérelt látomásai támadtak? Vagy romlottak a fogai? Akármilyen. Megtehetné. Hullámsírba küldene valamennyiünket. Tudtam, ha én vezetnék, igenis mérlegelném a lehetőségét annak, vagy a vágyamat arra nézvést, vízbe fojtak-e mindenkit. És néha, az efféle mérlegelések után, a lehetőség valósággá válik. Mindegyik Jean d'Arc-kal szemközt rátelepszik egy Hitler a libikóka másik ülésére. Jó és gonosz ősi története. De egyik buszsofőr sem sülyesztett minket a tenger fenekére. Sokkal inkább az autójuk részletfizetésén, baseball eredményeken, hajvágásokon, nyaraláson, beöntéseken és családi látogatásokon törték a fejüket. Sehol egy igazi férfi az egész ganételepen. Így mindig eljutottam munkába: zúgó fejjel, de biztonságban. Ami világosan mutatja, miért is viszonylagosabb Schumann Sosztakovicsnál...

A munkaköröm szerint én voltam az extra fogaskerék, ahogy ők hívták. A plusz fogaskerék, az az ember, aki egyszerűen csak föl-le mászkál bármiféle konkrét kötelezettség nélkül. Úgy kell *tudnia*, mi a teendője, hogy ötletet merít az ősi ösztönök feneketlen kútjából. Az embernek ösztönösen kell ráéreznie, mitől mennek legolajozottabban a dolgok, mitől szalad leggyorsabban a cég szekere, az Anyáé, és kitalálja még a legapróbb igényeit is, melyek irracionálisak, szűnni nem akarók és jelentéktelenek.

Az igazi extra fogaskerékember arctalan, nemtelen, önfeláldozó; rég ott vár az ajtó előtt, amikor az első alkalmazott megérkezik kezében a kulccsal. Pillanatokkal később már mossa is le a járdát, nevén szólít minden érkezőt, stílusa mindig biztató, mosolya mindig széles. Hajlik a dereka. És ettől mindenki földobódik kissé, mielőtt még elkezdődne az az átkozott taposómalom. Figyel, hogy állandóan legyen elég vécépapír, főleg a női budiban. Hogy a szemeteskosarak sose teljenek meg. Hogy az ablakokat soha ne homályosítsa el a szenny. Hogy az íróasztalok és az irodaszékek apróbb hibáit azonnal kijavítsa. Hogy az ajtók ne szoruljanak. Hogy az órák pontosan járjanak. Hogy a szőnyegszélek ne pördüljenek föl. Hogy a túltáplált, csupa energia nők ne maguk vigyék aprócska csomagjaikat.

Nekem nem igazán ment. Azt terveztem, majd le-föl kóborlok nem csinálva semmit, mindig elkerülöm a főnököt és a spicliket,

akik beköphetnek neki. Ennyire okos azért nem voltam. Elsősorban a megérzéseimre hagytakoztam. Az összes állásomnak úgy vágtam neki, hogy hamarosan kilépek vagy kipenderítenek, ettől uralkodott el rajtam ez a nyugodt modor, amit tévesen az intelligenciámnak, esetleg valami titokzatos hajtóerőnek tulajdonítottak.

A céget egy tökéletesen önellátó, önálló áruház, üzem és kereskedelmi viszonteladó hálózat együtt jelentette. A bemutatóterem, a készárúk és az eladók odalent voltak, míg az üzem odafönt. Magát a gyárat keskeny gyalogjárók és folyosók útvesztője – melyeken még a patkányok se tudtak végigiszkolni – és hosszú, szűk karzatok jelentették, ahol férfiak és nők ücsörögtek a harminc wattos égők alatt, bandzsítottak, taposták a pedálokat, fűzték a cérnát a tükbe föltekintés vagy akár egy pisszenés nélkül, csöndben görnyedve munkájuk fölél.

Már nem is tudom, mikor, az egyik new yorki munkám épület-csapszegek beverése volt az itteni karzatokhoz hasonló függőfolyosókba. Kézikocsimat magam előtt gurítva haladtam előre a tömött utcán, keresztültaaszígáltam a forgalmon, majd befordultam vele egy sikátorba valami mocskos épület mögé. Azután beszálltam a ki-világítatlan liftbe, ahol meg kellett húznom a madzagok – végükön ragacsos, kerek faorsók – valamelyikét. Az egyik madzag megrándításával fölfele, a másikéval lefele tudtam elindulni. Sehol semmi fény, én pedig a sötét, lassan emelkedő liftben a csupasz falakra fölrótt számokat fürkésztem – 3, 7, 9, egy elfeledett kéz krétajelei. Amikor elértem a kívánt szintet, meghúztam a másik kötelet, s minden erőmre szükségem volt, hogy ki tudjam tártani a súlyos, ódon vasajtókat: idős zsidó nők tárultak elém sorokban, egymás fölött, gépeik fölél hajolva dolgoztak a munkadarabokon; a vezető varrónő ült az egyes gépnél, mindent beleadott pozíciója megtartásáért. A másodvarrónő ült a kettes gépnél készen arra, hogy letaszítsa a fellettesét a trónjáról, ha ez egy pillanatra is visszavesz a tempóból. Soha nem néztek föl vagy vették tudomásul bármilyen egyéb módon, ha megérkeztem közéjük.

A Miami Beachen lévő ruhagyárban és áruházban nem volt szükség áruszállításra. Minden kéznél – helyben. Az első napomon az útvesztőben barangoltam az embereket figyelve. New Yorkkal ellentétben itt a munkások többsége fekete volt. Odasétáltam egy fekete férfihoz, apró – szinte parányi ember, akit az átlagosnál kedvesebb arcúnak véltem. Ő végezte az utolsó öltéseket a ruhákön egy

tűvel. Akadt a zsebemben egy félpintes üveg. „Rohadt egy melója van. Egy húzást?”

„Persze” mondta. Jól meghúzta, majd visszaadta az üveget. Megkínált egy cigarettával. „Új errefelé?” „Ja.” „Honnan eresztették?” „Los Angeles.” „Filmsztár?” „Persze, nyaralok.” „Nem állhatnánk szóba az alkalmazottakkal.” „Tudom.” Elhallgatott. Apró majomra emlékeztetett, öreg, méltóságteljes majomra. A lenti fiúk szemében majom is volt. Meghúztam én is. Jólesett. Figyeltem őket, ahogy lágy, gyors kézmozdulatokkal halkan sürgölődnek a harminc wattos izzók fényében. „Henry vagyok” mondtam. „Én meg Brad” válaszolta. „Nézd Brad, igazi, igazi búskomorság telepszik rám, ha nézem, ahogy robotoltok. Mi lenne, ha nótázgatnék nektek egy kicsit?” „Ne.” „Rohadt melót bíztak rád. Miért csinálod?” „A picsába, nincs más út.” „Az Úr szerint van.” „Hiszel az Úrban?” „Nem.” „Akkor miben hiszel?” „Semmiben.” „Kvittek vagyunk.”

Szóba elegyedtem másokkal is. A férfiak nem voltak közlékenyek, némelyik nő nevetett rajtam. „Kémkedek” nevettem vissza. „A cégnek. Mindenkit megfigyelek.”

Kortyoltam még egyet az üvegből, majd elénekeltem nekik a kedvenc dalomat, a „My Heart is a Hobo”-t. Dolgoztak tovább. Föl se pillantottak. Amikor befejeztem, még mindig ugyanaz a csöndes szorgoskodás. Végül megszólalt valamelyikük: „Nézd, te fehér fiú, szállj le rólunk.”

Úgy döntöttem, lemosom az épület előtti járdát.

57

Nem tudom, hány hetet húztam le ott. Talán hatot. Egy idő után áttettek a bevételi osztályra, a beérkező nadrágszállítmányokat vettem össze a csomagolók listájával. A hitel gyanánt visszaküldött rendeléseket néztem át, melyek általában az államon kívüli lerakatoktól érkeztek vissza. A listán egyetlen téves bejegyzés sem akadt valószínűleg azért, mert az árumozgást elindító alak túlságosan is féltette az állását ahhoz, hogy nemtörődöm legyen. Az új kocsija harminchat havi részletének a hetedik hónapjához ért, a felesége kérámia órára jár hétfő esténként, a jelzálogkölcson élve zabálja föl, és az öt kölyke fejenként egy kvart tejet dönt magába minden áldott nap.

Tudjátok, nem igazán vagyok a ruhák embere. Untatnak. Szörnyűség az egész, szélhámosság, mint a vitaminok, az asztrológia, a pizza, a görkorcsoyapályák, a popzene, a nehézsúlyú címeccek, stb. Úgy ültem ott, mintha számolnám a visszaérkező nadrágokat, amikor hirtelen a kezembe akadt valami különleges. Feszültség áradt az anyagból, hozzátapadt az ujjaimhoz és úgy is maradt. Végre valaki csinált valami érdekeset. Megvizsgáltam a szövetet. Ugyanolyan mágikusnak tűnt látásra, mint tapintásra.

Fölkeltem és elindultam vele a rettyő felé. Beléptem, majd magamra zártam az ajtót. Még soha nem loptam semmit.

Levettem a nadrágomat, ezután lehúztam a vécét. Fölhúztam a bűvös gatyát. Varázslatos szárait föltűrtem a térdeim fölé, és visszavettem rá a saját nadrágomat.

Megint öblítettem.

Elindultam kifelé. Idegességemben úgy éreztem, mintha mindenki engem bámulna. Átvágtam az áruházon. Úgy egy-másfél óra volt még hátra a munkaidőmből. A főnök az ajtó melletti pultnál szobrozott. Rám nézett. „Utána kell járnom valaminek, Mr. Silverstein. Csak vonja le a fizetésemből...”

58

Hazaérve lerántottam magamról a régi gatyámat. Legöngyölítettem a mágikus nadrág szárait, fölvettem egy tiszta inget, kisuvickoltam a cipőmet, majd nekivágtam az utcának az új nadrágomban. Dús, barna színe mellé függőlegesen futó díszes szegély is járult.

Anyaga fölhevült a napon. A sarkon állva rágyújtottam. Odahúzott mellém egy taxi. A sofőr kidugta a fejét az ablakon: „Taxit, uram?” „Nem, köszönöm” válaszoltam a gyufát a csatornanyílásba pöccintve, majd átvágtam az utcán.

Tizenöt-húsz percig sétáltam így. Három vagy négy taxi is lelassított mellettem, hogy elvigyen, ha kérem. Végül vettem egy üveg vörösbor, és hazamentem. Levetköztem, ruháimat beakasztottam a szekrénybe, ágyba bújtam és borozgatás közben írtam egy novellát a miami ruhagyárban dolgozó szegény alkalmazottról. A melós összeismerkedik egy magasabb osztálybeli lánnyal a strandon ebédidő alatt. A munkás megérdemelte a lány pénzét, és a lány is megtett mindent, ami hatalmában állt, hogy megmutassa, ő is megérdemli a fiút...

Amikor másnap reggel megérkeztem, Mr. Silverstein az ajtó melletti pult előtt állt. Kezében csekk. Fölemelte a karját előttem. Odaléptem és elvettem a csekket. Kifordultam vissza az utcára.

59

Négy nap és öt éjszaka alatt buszoztam vissza Los Angelesbe. Szokás szerint most sem aludtam és nem szabadultam meg a salaktól az út alatt. Egy hatalmas szőke fölszállása valahol Louisianában kisebbfajta izgatottságot váltott ki az utasok között. Még akkor éjjel elkezdte árulni magát egy kettesért, és minden férfi plusz egy nő ki is használta nagylelkűségét, kivéve engem meg a sofőrt. Az üzlet éjjelente folyt a busz hátuljában. Verának hívták. Bíbor rúzsos száját rengeteg kacaj hagyta el. Az egyik rövidke pihenő alatt odajött hozzám a büfében. Megállt mögöttem és megkérdezte, „Mi az, túl jó vagy hozzám?” Nem válaszoltam. „Bugris” motyogta magában undorodva, miközben leült az egyik bejáratott fickója mellé.

Los Angelesben végigkujtorogtam a bárokat a régi környékünkön Jan után kutatva. Sehol semmi, míg bele nem botlottam Whitey Jacksonba a Rózsaszín öszvérben, ahol pultosként dolgozott. Ő mondta meg nekem, hogy szobalánként dolgozik a Durham Hotelben a Beverly and Vermontnál. Elsétáltam oda. Éppen az igazgató irodáját kerestem, amikor kilépett az egyik szobából. Jól nézett ki, mintha a szakítás velem használt volna neki. Megpillantott. Csak állt ott az elkerekedett csupakék szemeivel, meredten. Aztán fölkiáltott, „Hank!” Odafutott hozzám, egymás karjaiba omlottunk. Vadul csókolgatott, próbáltam viszonzni én is. „Jézusom” mondta, „azt hittem, sosem látlak többé!” „Visszajöttem.” „Végleg?” „Ez az otthonom.” „Mutasd magad” tolt el magától, „hadd lássalak.” Vigyorogva léptem hátra. „Vékony vagy. Fogytál” mondta Jan. „Jól nézel ki” vettem át a szót, „egyedül vagy?” „Igen.” „Nincs senki?” „Senki. Tudod, hogy nem állhatom az embereket.” „Örülök, hogy dolgozol.” „Gyere be a szobámba” mondta.

Követtem. Kicsinyke szoba volt, de jó érzéssel töltött el. Az ablakon át látszott a forgalom, a jelzőlámpák, a rikkancs a sarkon. Tetsett a hely. Jan ledobta magát az ágyra. „Gyere, feküdj ide mellém” invitált. „Zavarban vagyok.” „Szeretlek, te, te idióta, már

legalább 800-szor keféltünk, csak nyugi." Levetettem a cipőmet, és elnyújtóztam mellette. Fölemelte az egyik lábát. „Még mindig tet-szenek a lábaim?” „Persze, a pokolba is. Jan, végeztél a melóval?” „Igen, kivéve Mr. Clark szobáját. De őt nem érdekli. Mindig hagy borraivalót.” „Oh?” „Nincs semmi, csak borraivalót ad.” „Jan...” „Igen?” „A buszjegy elvitte az összes pénzemet. Kell valami szál-lás, amíg nem találok munkát.” „Itt elbújthatlak.” „Tényleg?” „Persze.” „Szeretlek, bébi” mondtam. „Te mocsok” mondta. Neki-fogtunk. Jól esett. Igazán nagyon jól esett.

Később Jan kinyitott egy üveg bort. Megkezdtuk az utolsó doboz cigimet, az ágyban ülve ittunk és cigarettáztunk. „Te mindenestül odaadod magad” mondta végül. „Hogy érted?” „Úgy, hogy még so-sem találkoztam hozzád hasonló férfivel.” „Oh, valóban?” „A többi-ek csak tíz vagy húsz százaléig vannak ott, de te egészen, *mindenestül* vagy ott, így annyira más.” „Én ebből semmit sem ér-zékelek.” „Te egy lepedőmágus vagy, tényleg be tudsz akasztani a nőknek.” Ez jó érzéssel töltött el. Miután elszívtuk a cigit, megint szeretkeztünk. Utána Jan elküldött még egy üveg borért. Visszajöt-tem. Muszáj volt.

60

Rövid időn belül egy neonlámpatestekkel foglalkozó cég alkalma-zottja lettem. Az Alamada utca északi részén működött egy csomó másik raktár társaságában. Szállítmányozásisnak vettek föl. Kön-yű meló volt: kihalásztam a rendeléseket egy drótkosárból, kitöl-töttem őket. A lámpatesteket bepakoltam egy kartondobozba és egy csúszótalpra halmoztam föl őket odakint a rakodórámpán: mind-egyik dobozon címke és szám. Lemértem valamennyit, kiállítottam a fuvarlevelet, majd föl hívtam a fuvarozó céget, hogy jöhetnek a cuccért.

Az első nap délutánján hatalmas robajra lettem figyelmes a sze-relőszalag közelében. Az ósdi fapolcok, melyeken a készárut tárol-ták, megindultak, és elvágódtak a földön – a fém- és üvegrészek ne-ki a betonpadlónak: ripityára tört minden, iszonyú zenebonát csapa-va. A szerelőszalag mellett dolgozók egytől-egyig átinaltak az épü-let másik végébe. Azután csönd. A főnök, Mannie Feldman kidugta a fejét az irodájából.

„Mi a fene folyik ott?”

Semmi válasz.

„Rendben, állítsák le a szalagot! Mindenki kerít egy kalapácsot meg szögeket, és visszaállítjuk azokat a kurva polcokat a fal mellé!”

Mr. Feldman visszament az irodájába. Nekem nem volt más dolgom, mint odamenni és segíteni. Ácsot keresve sem lehetett találni köztünk. Egész délután és másnap fél délelőtt a polcokat szögeltük vissza a helyükre. Amikor végeztünk, megjelent Mr. Feldman.

„Megvannak vele? Rendben, akkor figyeljenek ide – a 939-eseket pakolják fölülre, a 820-asokat meg alulra, a zsalukat és az üveget pedig a legalsó polcokra, érthető? Na, mindenki felfogta?”

Semmi ellenvetés. A 939-esek voltak a legnehezebb alkatrészek – igazi súlyos holmi –, és ő azt akarta, pakoljuk legfölülre. Ő volt a főnök. Nekiláttunk. Föltuszkoltuk a nehezét a tetejére, a könnyű cuccot meg bepakoltuk alulra. Ezután visszamentünk dolgozni. A polcok bírták egész nap és éjjel. Másnap reggel ismét nyikorgásra lettünk figyelmesek. Megindultak a polcok. A szerelőszalagnál dolgozók vigyorogva somfordáltak el onnan. A reggeli kávészünet előtt úgy tíz perccel megint összeroskadt az egész. Mr. Feldman futva jött elő az irodájából:

„Mi a fészkes fene folyik ott?”

61

Feldman egyszerre próbálta begyűjteni a kártérítéseket a biztosítótól és csődbe vinni a vállalatot. Másnap reggel tiszteletet parancsoló külsejű úr jelent meg a Bank of Americától. Azt mondta, ne építsünk több polcot. „Csak rakják le azt a szart a földre” magyarázta. Jennings, Curtis Jennings volt a neve. Feldman töménytelen pénzzel tartozott a Bank of Americának, ők pedig vissza akarták kapni a pénzüket, mielőtt végleg leáldoz ennek az üzletnek. Jennings vette át a cég irányítását. Le-föl sétálgatva figyelt mindenkit. Átvizsgálta Feldman könyvelését; leellenőrizte a zárat, az ablakokat és a parkoló körüli biztonsági kerítést. Odajött hozzám: „Felejtse el a Sieberling Fuvarvállalatot. Négyyszer is megrövidítették az egyik szállítmányunkat, miközben a teherautójuk átvágott Arizonán és Új-Mexikón. Van valami különleges oka, amiért velük fuvaroztat?” „Nem, semmi.” A Sieberling ügynöke tíz centet

fizetett nekem minden ötszázfontos kimenő fuvar után.

Három napon belül Jennings kiakolbólított valakit az elülső irodából, a szerelőszalagnál pedig három ember helyére fiatal mexikói lányokat vett föl fele akkora bérért. A takarítót szintén kidobta, és a szállítmányozáson túl nekem kellett intéznie a helyi fuvarokat is a cége teherautóval.

Mihelyst megkaptam az első csekkemet, kiköltöztem Jan szobájából egy albérletbe. Egyik este ő is jött velem haza. A faszba, mondtam neki, ami az enyém, az a tied is. Nem sokkal utána lezajlott kapcsolatunk legsúlyosabb összetűzése. Miután lelépett, háromnapos részegség következett. Mire kijózanodtam, tudtam, oda az állásom. Többet nem láttak. Úgy döntöttem, kitakarítom a helyemet. Fölporszívóztam, letöröltem az ablakpárkányokat, kisikáltam a kádat és a mosdókagylót, kifényesítettem a konyhapadlót, másvilágra küldtem a pókokat meg a csótányokat, kiürítettem a hamutartókat, elmosogattam, kisúroltam a konyhai mosogatótálcát, tiszta törülközőket, új vécépapírtekercset raktam ki. Biztos buzi leszek, fordult meg bennem.

Amikor végre hazajött Jan – egy hét múlva –, azzal vádolt meg, hogy járt nálam egy nő, mert minden olyan tiszta. Eljátszotta, mennyire dühös, de csak a saját bűnét akarta takargatni. Nem tudtam rájönni, miért nem szabadulok meg tőle. Megrögzötten hűtlenkedett – bárkivel is futott össze egy bárban, elment vele, és minél elesettebb, minél mocskosabb az illető, annál jobban kedvelte. Folyamatosan arra használta föl vitáinkat, hogy igazolja önmagát. Állandóan azt mondogattam magamról, hogy egyetlen ringyó van a világon, az is az én nőm.

62

Beléptem a Times Building bejáratán. Elvégre lehúztam két évet zsurnalisztika szakon. Egy asztalnál ülő fiatal nő állított meg. „Keresnek riportereket?” kérdeztem. Átadott egy nyomtatványt. „Kérem, töltsd ezt ki.” A legtöbb város legtöbb napilapja ugyanazt a nótát fújta. Fölvettek, ha híres voltál, vagy ha ismertél valakit. Mindenesetre kitöltöttem a papírt. Úgy, hogy jól nézzen ki. Ezután leléptem onnan, elindultam lefelé a Tavasz utcán.

Forró nyári nap volt. Izzadni, viszketni kezdtem. Az ágyékomat

csiklandozta valami. Vakaróznom kellett. Egyre elviselhetetlenebbül viszketett a bőröm. Vakarózva haladtam előre. Nem lehetek riporter, nem lehetek író, képtelen vagyok ráakadni egy normális nőre, mindössze annyi jut, hogy séta közben vakarózhatok, akár valami majom. Odasiettem a kocsimhoz, amit a Bunker Hillen hagytam. Lóhalálában vezettem haza. Jan sehol. Bementem a fürdőbe, és lerángattam magamról a gönceimet.

Ujjaimmal az ágyékomban kezdtem kotorászni: rá is akadtam valamire. Előhalásztam. Beleejtettem a tenyerembe, hogy megvizsgálhassam. Fehér valami rengeteg apró lábbal. Mozgott. Teljesen elkápráztatott. Hirtelen leugrott a csempepadlóra. Bámultam tovább. A következő gyors ugrással már el is tűnt. Talán vissza a fanszöreim közé! Undor és düh kerített hatalmába. Próbáltam újra rátalálni. Eredménytelenül. Remegett a gyomrom. Bezárkóztam a vécébe, hogy felöltözsek.

A sarki drogéria nem esett messze. A pult mögött egy idős nő és egy hasonló korú férfi állt. A nő odajött hozzám. „Nem” kezdtem, „Az úrral akarok beszélni.” „Oh” lepődött meg.

Odaballagott az öregúr. Ő volt a gyógyszerész. Szerfölött tisztának tűnt. „Méltánytalanság áldozata vagyok” mondtam.

„Mi van?”

„Idefigyeljen, van valamilyük?”

„Mire?”

„Pókok, bolhák...szúnyogok, serkék ellen...”

„Mire?”

„Van valamilyük lapostetű ellen?”

Az öreg döbbenten mért végig. „Várjon itt” mondta. A pult végéhez sétált, és előhúzott alóla valamit. Visszaérkezvén olyan messzire állt meg tőlem, amennyire csak tudott, s a kezembe nyomott egy zöld-fekete kartondobozt. Alázatos mozdulattal vettem át, és a kezébe nyomtam egy ötöst. Megkaptam az aprót, karnyújtásnyi távolságból. Az öregasszony behátrált az egyik sarokba. Úgy éreztem magam, mint valami útonálló.

„Várjon” szoltam oda az öregnek.

„Mi az?”

„Kellene pár gumikesztyű.”

„Mennyi?”

„Oh, egy csomag, egy maréknyi.”

„Síkositott vagy száraz?”

„Mi?”

„Nedves vagy száraz?”

„Adjon nedveset.”

Óvatosan átadta a kesztyűket. Odanyújtottam a pénzt. Megkaptam a visszajárót: ismét karnyújtásnyi távolságból. Kisétáltam. Hazafelé menet kibontottam a kesztyűket, hogy vessek rájuk egy pillantást. Végül behajítottam mindet a csatornába.

Otthon levetkőztem, és végigböngésztem az útmutatót. Az állt benne, hogy kenjem a kenőcsöt a fertőzött területre, majd várjak harminc percig. Bekapcsoltam a rádiót, behoztam valami szimfóniát, és kinyomtam a kenőcsöt a tubusból. Zöld színe volt. Alaposan szétkentem magamon. Ezután elheveredtem az ágyon, s figyelni kezdtem az órát. Harminc perc. A pokolba, gyűlölöm a tetveket, inkább várok hatvanat. Negyvenöt perc múlva kezdett égetni. Kinyírom az összes rohadékot, gondoltam. Egyre elviselhetetlenebbül égetett. Ökölbe szorított kézzel hemperegtem az ágyon. Beethovent hallgattam. Majd Brahmsot, kitarítottam. Alig bírtam ki egy óráig. Megtöltöttem vízzel a kádat, beleugrottam és lemostam magamról a kenőcsöt. Kikászálódtam a kádból, viszont nem tudtam lépni. Fénylő vörös színnel égtek a combjaim belső oldalai, a golyóim, a hasam: úgy néztem ki, mint egy orangután. Lépésről-lépésre közelítettem meg az ágyat. De kinyíffantottam őket, figyeltem a tetemet, ahogy eltűnnek a lefolyóban.

Amikor Jan hazaállított, még az ágyon fészkelődtem. Ott állt engem bámulva. „Mi az?” Hánykolódtam és káromkodtam.

„Te kibaszott riherongy! Nézd, mit *tettél* velem!”

Fölpattantam. Megmutattam neki a combjaimat, a tökömet, a hasamat. Golyóim vörösen, fájdalmasan lógtak a helyükön. A füttykösöm égett.

„Uramisten! Mi ez?”

„Nem tudod? Nem tudod? *Én* senki mással nem henteregtem! Elkaptam TŐLED! Te *terjeszted*, egy kórság verte *ringyó!*”

„Mi van?”

„A tetvek, tetvek, megfertőztél LAPOSTETŰVEL!”

„Nem, én nem vagyok tetves. Geraldine lehet a terjesztő.”

„Micsoda?”

„Geraldine-nél húztam meg magam, Geraldine vécéjén ülve mászhattak belém.”

Visszazuhantam az ágyra. „Oh, ne próbálj megetetni ezzel a szar-

ral! Nyomás, hozz valamit inni. Egy kurva cseppnyi pia sincs itthon!"

"Nincs pénzem."

"Vegyél ki a tárcából. Ahhoz értesz. És iszkiri! Piát! Mindjárt megdöglök!"

Jan lelépett. Hallottam, ahogy lercsattog a lépcsőn. A rádióból most Mahler szólt.

63

Másnap reggel betegen ébredtem. Szinte lehetetlennek bizonyult magamon tartanom a takarót alvás közben. Az égés azonban mint-ha csillapodott volna. Fölkeltem, hánytam, majd a tükörbe néztem. Elkaptak. Semmi esélyem.

Visszabújtam az ágyba. Jan horkolt. Nem hangosan, viszont folyamatosan. Úgy képzeltem, egy kismalac horkolhat így. Majdnem horkantás. Méricskélgni kezdtem Jant azon elmélkedve, kivel is élek együtt. Kis pisze orr, szőke haja pedig kezdett „egérszürké”-be hajlani, ahogy ő nevezte az őszülést. Arca megereszkedett, kipofásodott: tíz évvel volt öregebb nálam. Csak akkor mutatott jól, ha kisminkelte magát s mellé feszes szoknyát húzott túsarkú cipővel. A lábai meg a segge még mindig formásak voltak, s észvesztően tudta himbálni séta közben. Ám most egyáltalán nem festett olyan csodásan. Ahogy félig az oldalán fekvé aludt, pocakja lecsüngött. Mindazonáltal lenyűgözően tudott dugni. Soha jobbakat nem teker-tem. A titka az volt, ahogy elmarta. Tényleg elemésztette az ember péniszét. Megragadta a kezeivel, a pinája pedig legalább olyan erősen szorongatta. A legtöbb numera igazán semmiség, inkább csak meló, mintha az ember nekivágna egy rendkívül meredek, sáros hegynék. De nem Jan esetében.

Megszólalt a telefon. Többször is kicsöngött, mire ki bírtam ká-szálódni az ágyból, hogy fölvegyem.

"Mr. Chinaski?"

"Igen?"

"A Times Buildingből hívom."

"Igen?"

"Átnéztük a jelentkezési lapját, és szeretnénk alkalmazni."

"Riporterként?"

„Nem, mint karbantartó és takarító.”

„Rendben.”

„Megbeszélés este 9-kor a déli ajtónál Barnes munkafelügyelővel.”

„Jó.”

Letettem. Jan is fölébredt a telefonra.

„Ki volt az?”

„Most kaptam munkát, közben járni se tudok. Ma este állok be. Nem tudom, mi a fene legyen.”

Visszaindultam az ágy felé, akár egy seggbe rúgott teknős, majd belezuhanтам.

„Kigondolunk valamit.”

„Nem jön rám ruha. Fogalmam sincs, mit tegyek.”

Elnyújtóztunk a plafont bámulva. Jan végül kiment a fürdőbe. Visszatérőben elkiáltotta magát, „Megvan!”

„Hurrá!”

„Betekerlek gézzel.”

„Gondolod, használni fog?”

„Biztos.”

Jan fölöltözött, hogy elmenjen vásárolni. Gézzel, ragtapasszal és egy üveg muskotállal tért vissza. Kerített jégkockát, kitöltött két italt, majd fölkutatózott egy ollót. „Rendben, akkor lássunk neki.”

„Ácsi, este 9-re kell odaérnem. Éjszakai munka.”

„De gyakorolnom kell. Rajta.”

„Jó. A picsába.”

„Emeld föl az egyik térded.”

„Jó. Finoman.”

„Na, akkor körbe-körbe karikába haladunk. Mint a jó öreg körhintán.”

„Mondták már neked valaha is, milyen vicces csaj vagy?”

„Nem.”

„Ez érthető.”

„Most pedig némi ragtapasz. Még egy kicsit. Na még egy parányit. Jobb, mint újkorában!”

„Mint a pokolban!”

„Most jönnek a golyóbisok, a hatalmas vörös tökkentyűk. Mintha a karácsonyt ünnepelnéd.”

„Várj! Mit akarsz a golyóimmal?”

„Becsomagolom őket.”

„Nem túl veszélyes? Elveheti a kedvüket a dzsiggeléstől.”
 „Nem lesz semmi gond.”
 „Kicsúszhatnak.”
 „Tekerek köréjük egy szép kis selyemgubót.”
 „Előbb adj még egy italt.”
 Felültem a piával a kezemben, Jan meg nekilátott becsomagolni.
 „Körbe-körbe karikába. Szegény kis mogyorók. Szegény diny-
 nyécskék. Mit tettek veletek? Körbe-körbe karikába haladunk.
 Most egy kis ragtapasz. Meg ide is. Meg még ide.”
 „Nehogy hozzáragaszd a tökeimet a segglyukamhoz.”
 „Buta! Ilyet sose tennék! Szeretlek!”
 „Aha.”
 „Most pedig nyomás, sétálj körbe. Próbáld meg.”
 Fölkeltem, s óvatosan körözgetni kezdtem a szobában. „Hé,
 egész jó érzés! Úgy érzem magam, mint egy eunuch, de egész jó.”
 „Talán az eunuchok csinálták jól.”
 „Ezer százalék, hogy ők.”
 „Mit szólnál pár lágytojáshoz?”
 „Príma. Azt hiszem, életben maradok.”
 Jan föltett melegedni egy fazéknyi vizet, belepottyantott négy to-
 jást, és vártunk.

64

Eljött az időm, este 9 óra. A munkafelügyelő megmutatta, hol a bélyegzőóra. Belenyomtam a kártyámat. Átadott három-négy rong-
 gyot meg egy méretes edényt. „Az épület körül fut egy rézkorlát.
 Suvickolja ki.” Kimentem szemügyre venni a korlátot. Ott volt.
 Körbefutotta az egész épületet. Hatalmas monstrum. Rákentem né-
 mi fényesítőt. A korlátra, és áttöröltem az egyik ronggyal. Nem úgy
 tűnt, mintha használna. A járókelők kíváncsian méricskéltek.
 Akadt az életemben pár unalmas, ostoba munka, de ezt találtam a
 legeggyhangúbbnak, legbutábbnak az összes közül.

Az elv az, döntöttem végül, hogy ne gondolkodjon az ember. De
 hogyan áll le az ember agya? Miért engem választottak ki a korlát-
 fényesítésre? Miért nem lehetek odabent és írhatok vezércikkeket a
 városon belüli korrupcióról? Nos, lehetne rosszabb is. Lehetnék
 rizshántoló Kínában.

Kifényesítettem úgy húsz-huszonöt lábnyi korlátot, befordultam a sarkon, s a látókörömbe került egy bár az utca túloldalán. Rongyostul, edényestül átvágtam az úton és be a bárba. Sehol senki, csak a pultos. „Hogy s mint?” kérdezte.

„Faszául. Egy üveg Schlitz lesz.”

Elővette, kinyitotta, elvette a pénzt, az árát beütötte a gépbe.

„Hol vannak a lányok?” kérdeztem.

„Milyen lányok?”

„Tudja. A lányok.”

„Ez tisztességes hely.”

Kinyílt az ajtó. Barnes munkafelügyelő lépett be rajta. „Kér egy sört?” kérdeztem. Odasétált mellém.

„Igya meg, Chinaski. Kap még egy esélyt.”

Legurítottam a sört, majd megindultam utána. Együtt mentünk vissza a túloldalra. „Nyilvánvaló” kezdte, „hogy maga nem túl jó rézfényesítő. Jöjjön utánam.” Bementünk az épületbe, irány a lift. Valamelyik felsőbb szinten szálltunk ki. „Most pedig” mutatott az asztalon heverő hosszú kartondobozra, „azok ott új neoncsövek. Cserélje ki a kiégett csöveket. Kiveszi őket a lámpatestekből, ezután berakja az újakat. Itt a létrája.”

„Tiszta sor” mondtam.

A munkafelügyelő ezúttal is magamra hagyott. Valami raktárszerőségben álltam. Ez volt a legmagasabb plafon, amit valaha is láttam. A létrára hágva harminchat láb magasságba juthattam. Világéletemben tériszonyos voltam. Kivettem egy új neoncsövet, s óvatosan megindultam fölfelé. Újfent emlékeztetnem kellett magam rá: csak semmi gondolkodás. Egyre csak araszolgattam följobb és följobb. A neoncső úgy öt láb hosszú lehetett. Könnyen elpattanó, alig-alig kezelhető holmik. Amikor fölértem, lesandítottam. Óriási hibának bizonyult. Megszédültem. Született beszari. Az egyik felső emeleti panorámaablakkal néztem farkasszemet. Elképzeltem, ahogy lezuhanok a létráról, ki az ablakon a semmibe, a végén pedig talajt fogok. A parányi kocsikat figyeltem, le-föl mozogtak az utcában, lenn a mélyben, fényszóróik keresztülragyogtak az éjszakán. Ezután fölnyúltam – a lehető leglassabban –, s kivettem a kiégett csövet. Beraktam a helyére az újat. Indulás lefelé: minden lejjebbi lépéstől megkönnyebbültem. Leérkeztemkor megfogadtam, soha többet nem mászom föl ezen a létrán.

Az asztalokon felejtett irományokat kezdtem böngészni. Bementem egy üveggel leválasztott irodába. Az asztalon üzenet valakinek: „Jó, tegyük próbát ezzel a karikaturistával, de jól teszi, ha fölköti a gatyáját. A saját érdeke, hogy kívágja a rezet és tartsa a színvonalat, mert mi nem veszünk föl akárkit.”

Kinyílt az ajtó, a kilincs végén Barnes munkafelügyelő. „Chinaski, mit keres maga odabent?”

Kijöttem onnan. „Egykori zszurnalisztika szakosként behajtott a kíváncsiság, uram.”

„Ez minden, amit sikerült? Egyetlen neoncsőcsere?”

„Uram, egyszerűen nem megy. Tériszonyos vagyok.”

„Rendben, Chinaski. Ma éjszakára ennyi, kijelentkezhet. Nem érdekel másikat, mégis azt akarom, hogy holnap este 9-kor legyen itt újra munkára készen. Azután meglátjuk.”

„Igen, uram.”

Elindultunk a lifthez. „Árulja már el, mitől megy ilyen furcsán?”

„Csirkét sütöttem, és kifröccsent a forró zsír, rá a lábamra.”

„Azt hittem, valami háborús sérülés.”

„Nem, csirkétől szereztem.”

Lelifteztünk.

65

A munkafelügyelő teljes neve Herman Barnes volt. Herman ott állt a bélyegzőóránál, amikor bejelentkeztem. „Kövessen” mondta. Bevezetett egy rendkívül homályosan megvilágított helyiségbe, és bemutatott Jacob Christensennek, a közvetlen fölöttesemnek. Ezután elsétált.

A Times Building legtöbb éjszakai munkása hajlott hátú, megtört öregember volt. Görnyedten sétáltak föl-alá, mintha fájna a lábuk. Mindannyiunkon kezeslábas. „Rendben” kezdte Jacob, „fogja mindenki a motyóját.” Nekem a kétrészes fémkocsi jutott. Az egyik részben két fölmosó, rongyok és egy hatalmas flakonnyi folyékony szappan volt. A másikban különféle színű üvegek, fémkupák és dobozok álltak tele vegyszerekkel, papíráruval, s akadt benne még pár rongy. Magától értetődött, hogy takarítóná avanszáltam. Nos, korábban már dolgoztam éjszakai takarítóként San Franciscóban. Az

ember becsempészett egy üveg bort, halálra dolgozta magát, aztán, amikor már nem maradt benn senki, leült egy ablak elé, bámult ki-felé, iszogatótt és várta a hajnalt.

Az egyik takarító aggastyán odasomfordált hozzám, és egészen közélről beleüvöltött a fülembe: „Ezek itt mind seggfejek, seggfejek! Semmi intelligencia! Azt se tudják, mi az, gondolkodni! Félnék az elmétől! Betegek! Gyávák! Nem gondolkodnak, mint te meg én!”

Üvöltésétől visszhangzott az egész helyiség. Hatvanas évei közepén járhatott. A többiek még öregebbnek, legalább hetvennek tűntek; úgy egyharmaduk lehetett nő. Látszólag hozzászoktak munkatársuk bohóckodásához. Senki sem mutatott sértődöttséget.

„Rosszul leszek tőlük!” kiáltotta. „Beszarik! Nézz rájuk! Szarakások!”

„Jól van, Hugh” mondta Jacob, „menj föl a cuccoddal a szintedre és csináld a dolgodat.”

„Fölborítalak, te mocskok!” üvöltötte a munkafelügyelő felé, „Kilapítalak!”

„Nyomás, Hugh.”

Hugh elviharzott a kocsijával, s majdnem földbe döngölte az egyik öregasszonyt.

„Ilyen” fordult felém Jacob, „de ő a legjobb takarítónk.”

„Ez jó” mondtam, „szeretem, ha zajlik az élet.”

Megindultam a kocsimmal, s Jacob sorolni kezdte a feladataimat. Két szint tartozott hozzám. A legfontosabb a budi. Az az első. Mosdósikálás, vécésúrolás, szemetesek kiürítése, tükröfényezés, új kéztörölguriga, feltölteni a folyékony szappanos tubust, minél több légfrissítő, végül pedig a seggtörölőpapír-gurigák és a vécéülőke-fedőpapírok pótlása. És nem megfélemezni a tisztasági betétekről a női retyóban! Ezután jönnek az irodai szemetesek, majd az íróasztalok letörlése. Ezek után fogom ezt a masinát, és kifényesítem vele az előterek padlóját, ha pedig ezzel végzek, akkor...

„Igen, uram” mondtam.

A női vécék, amint ez lenni szokott, néztek ki a legborzasztóbban. A legtöbb nő – kétségtelenül – egyszerűen csak ledobta a használt betétet a vécéfülke padlójára, s noha ismerős volt a látvány, mégis zavart, főleg másnaposan. A férfi vécék valamivel tisztábbnak mutatkoztak, ugyanis a férfiak nem használtak betétet. Legalább magamra hagytak munka közben. Nem voltam túl jó fölmosó; egy

hajpamacs vagy egy széttaposott cigarettacsikk gyakran ragadt benn feltűnően valamelyik sarokban. Ráhagytam. A seggtörlő- meg az ülőkefedő papír esetében viszont lelkiismeretesen jártam el: meg tudtam érteni. Semmi sem esik rosszabbul, mint egy jó szarás után üresen találni a papírtartót. Még a földkerekség legelvetemültebb emberi lényé is megérdemli, hogy kitörölje a hátsóját. Néha velem is előfordult, hogy nyúlok oda, de papír sehol, aztán nyúlok az ülőkefedők felé, és az is éppen akkor fogyott ki. Fölállok, lenézek, erre az utolsó fedőpapír, amire én ültem rá, belecsusszan a vízbe. Ezek után kevés alternatíva marad. Szerintem a legelfogadhatóbb az, ha kitörli az ember az alsógyatájával, behajítja a kagylóba, öblít, és eldugítja vele a vécét.

Végeztem a női és férfi vécékkel, kiürítettem az összes szemetest, letöröltem pár íróasztalt. Ezután visszabaktattam a női klotyóba. Akadtak ott heverők, székek meg egy ébresztőóra is. Négy órám maradt. Csörgőre állítottam az órát: kijelentkezés előtt fél órával kellett jeleznie. Elnyújtóztam az egyik heverőn, hogy aludjak egyet.

Pontosan ébresztett. Megtornáztattam a tagjaimat, hideg vizet fröcsköltem az arcomra, majd lementem a tárolóhelyiségbe a felszereléssel. Az öreg Hugh már jött is oda. „Isten hozott a seggfejek földjén” kezdte, ezúttal kissé nyugodtabban. Nem szóltam hozzá. Sötét volt odabenn: tíz percünk maradt a műszak végéig. Levetettük kezeslábasainkat: utcai öltözkünk többnyire ugyanolyan komoran, szomorúan festett, mint a munkaruhánk. Keveset beszélgettünk, és inkább csak suttogva. Nem bántam a csendet. Nyugtatólag hatott.

Hirtelen fölpattant Hugh, és beleüvöltött a fülembe: „Nézd a férgeit! Nézd csak az istenverte férgeit!”

Elsétáltam a szoba másik oldalába.

„Te is közéjük tartozol?” kiáltott felém, „te is csak egy seggfej vagy?”

„Igen, méltóságos uram.”

„Hogy ízlene egy rúgás a seggedbe?” harsogta.

„Elég tér van kettőnk között” mondtam.

Ósidőkből visszamaradt harcshoz illően Hugh úgy döntött, leszűkíti ezt a teret: sietve indult meg felém merev térdekkel átszökkenve a vödrökön. Féltreléptem, hadd repüljön tovább. Megfordult, rám rontott, és mindkét kezével megragadta a torkomat. Öregemberhez képest hosszú, acélos ujjai voltak; éreztem mindegyiket, a hüvelyk-

ujjait is. Hughból lavórnyi mosatla, edényre emlékeztető szag áradt. Próbáltam lefeszegetni az ujjait, de egyre jobban szorongatott. Vörös, kék, sárga villogtak a fejemben. Nem tettem mást: a lehető leglágyabban köszöntem be a térdemmel. Az elsőt elhibáztam, megint becsókoltam neki. Szorítása alábbhagyott. Hugh a földre rogyott a tökeit markolászva. Megjelent Jacob. „Mi történt itt?”

„Leseggefejezett, uram, azután pedig megtámadott.”

„Vigyázzon, Chinaski, ez az ember a legjobb takarítóm. A legjobb az elmúlt tizenöt évben. Úgyhogy csak finoman, megértette?” Elsétáltam onnan, fogtam a kártyámat és kijelentkeztem. A lobbánékony, vén Hugh fölpillantott a padlóról, amikor elindultam kifelé: „Hidegre fogom tenni, miszter” mondta.

Nos, villant belém, ezúttal legalább udvarias. Viszont egyáltalán nem lettem tőle boldogabb.

66

A következő éjjel úgy négy órányi meló után mentem be a női vécébe, beállítottam az órát, majd lefeküdtem. Nagyjából egy órát aludhattam, amikor kinyílt az ajtó. Herman Barnes és Jacob Christensen jöttek be. Végigmértek; fölemeltem a fejem és visszánéztem rájuk, ezután visszazuhantam a párnára. Hallottam, ahogy beszélnek a fülkébe. Amikor kijöttek, nem néztem rájuk. Becsuktam a szemem és alvást színleltem.

Másnap otthon, amikor fölébredtem úgy dél körül, elmeséltem az esetet Jannek: „Szunyókáláson kaptak, mégse vágtak ki. Meglehet, betojtak tőlem a Hugh-affér miatt. Megéri kemény bunkónak lenni. A világ az erőseké.”

„Nem hagyják, hogy megúszd.”

„Lószart. Lószart, mindig megjósoltam neked, ha vége lett. Van hozzá érzésem. Talán leszáradtak azok az istenverte füleid. Sose figyelsz rám.”

„Mert mindig ugyanazt hajtogatod, ugyanazt.”

„Jó, igyunk valamit, aztán beszéljük ezt meg. Mióta újra összeköltöztünk, csak föl-le rázod itt a picsádat. A fenébe, nem kellesz, és én se kellek neked. Nézzünk szembe a valósággal.”

Hirtelen kopogtattak az ajtón, mielőtt még igazán belelendülhetünk volna a vitába. „Várj csak” mondtam, miközben beleugrottam

a nadrágomba. Kinyitottam az ajtót: a Western Union kézbesítője állt a küszöbön. Kezébe nyomtam egy tízcentest, és feltéptem a táviratot:

HENRY CHINASKI: MUNKASZERZŐDÉSÉT
A TIMES CO. A MAI NAPON FÖLBONTOTTA.

HERMAN BARNES

„Mi az?” kérdezte Jan.

„Lapátra tettek.”

„És a csekked?”

„Nem említik.”

„Lógnak neked egy csekkel.”

„Tudom. Nyomás, gyűjtsük be.”

„Jó.”

A kocsim már rég nem volt sehol. Először elszállt belőle a hátra-menet: e kihíváson úgy lettem úrrá, hogy állandóan megterveztem, merre megyek. Majd lemerült az akkumulátor, ami azzal járt együtt, hogy csak lejtőn lefelé indult el a csotrogány. Néhány héten át ment is a dolog, ám egyik éjjel úgy eláztunk, hogy megfélekedtünk a gondokról, és leparkoltam vele egy bár előtt: a város lapos részének valamelyik utcájában. Persze meg se nyikkant: be kellett telefonálnom egy éjjel-nappalos szerelőműhelybe, akik kiszálltak elvontatni. Amikor néhány nappal később elugrottam hozzájuk elvinni a kocsit, már egy ötvenöt dolláros szerelési számla is tartozott hozzá, viszont indulni továbbra sem indult. Hazasétáltam, a rózsaszín cédulát pedig visszapostáztam nekik.

Úgyhogy sétáltunk Times Buildingig. Jan tudta, tetszik, ha magas-sarkúban van, föl is vette, aztán elballagtunk az épületig. Húsz háztömbnyi távolság. Jan leült odakint egy padra pihenni, én meg be-mentem a fizetésekhez.

„Henry Chinaski vagyok. Fölmondtak, és jöttem a csekkemért.”

„Henry Chinaski” mondta a lány, „egy pillanat türelmet.”

Átböngészett egy halom papírt. „Sajnálom, Mr. Chinaski, csekkjét még nem írták meg.”

„Rendben, akkor várok.”

„Holnapig nem is tudjuk megírni a csekkjét, uram.”

„De elbocsátottak.”

„Sajnálom. Holnap, uram.”

Kisértáltam. Jan fölkelte a padról. Éhesnek tűnt. „Ejtsük útba a Központi Nagypiacot, nézzünk valami ragunak való húst meg zöldséget, aztán vegyünk pár üveg jóféle francia bort.”

„Jan, azt mondták, még nem írták meg a csekkemet.”

„De meg kell kapjad. Törvény írja elő.”

„Gondolom. Nem tudom. Azt mondták, holnapra meglesz.”

„Oh, Krisztusom, én meg lecaplattam ide túsarkúban.”

„Jól nézel ki, bébi.”

„Ja.”

Hazafelé vettük az irányt. Félúton Jan levetette a cipőt, harisnyában jött tovább. Jó pár kocsi ránk dudált. Bemutattam nekik. Hazaérve kiderült, sörre és mexikói lepényre maradt pénz. Megvettük, ettünk, ittunk, kis vagdalkozás, szerelmeskedtünk, aztán alvás.

67

Következő nap megint nekiduráltuk magunkat dél körül, Jan ismét magas sarkút húzott. „Készítsd el nekem ma azt a ragut” mondta. „Te csinálod a legjobban. Ebben vagy a legtehetségesebb.”

„Köszi, kurvára” mondtam.

Az út nem lett rövidebb tegnap óta. Jan leült ugyanarra a padra, lerúgta a cipőjét, én meg besétáltam a bérszámfejtésre. Ugyanaz a csaj fogadott.

„Henry Chinaski vagyok” mondtam.

„Igen?”

„Tegnap jártam itt.”

„Igen?”

„Azt mondta, mára megírják a csekkemet.”

„Oh.”

A csajszi átnyalazta a papírokat. „Sajnálom, Mr. Chinaski, a csekk még nem jött át.”

„De azt mondta, mára meglesz.”

„Sajnálom, uram, a fizetési csekkek megírása néha tovább eltart.”

„Nekem kell az a csekk.”

„Sajnálom, uram.”

„Dehogy sajnálja. Azt se tudja, mi az a bánat. Én bezzeg. Látni akarom a maga főnökének a főnökét. Most.”

A lány fölkapta a telefont. „Mr. Handles? Valami Mr. Chinaski szeretne beszélni önnel az elbocsátása előtti utolsó fizetési csekk-jéről.”

Váltottak pár szót. Végül a lány rám pillantott. „309-es szoba.”

Elbandukoltam a 309-es ajtóhoz. Rajta tábla „John Handler”. Benyitottam. Handler egyedül ült odabent. A legnagyobb, leghatalmasabb nyugati lap őre és igazgatója egyszemélyben. Belehuppantam a vele szemközti székbe.

„Nos, John” kezdtem, „picsán billentettek, rajtakaptak, hogy a női klóban ejtőzök. Én meg az idős anyám második napja battyogunk el ide csupán azért, hogy a pofámba vágják, a csekk még íródik. Na most, ön is tudja, hogy ez szintisza süketelés. Én nem akarok mást, csak egy csekket és némi részegséget. Meglehet, nem hangzik túl előkelően, de nincs más választásom. Ha nem kapom meg a csekkemet, nem állok jól magamért.”

Egyenesen a szemébe néztem, „Casablancá”-s módra. „Volna egy cigije?”

John Handler megkínált. Meg is gyújtotta. Az járt a fejemben, vagy hálót vetnek rám, vagy megszerzem a fizetésemet.

Handler a kagyló után nyúlt. „Miss Simms. Kell egy csekk Mr. Henry Chinaski névre. Öt percen belül itt legyen. Köszönöm.” Letette.

„Nézze, John” mondtam, „lenyomtam két évet zsurnalisztika szakon a los angelesi főiskolán. Nem keresnek riportereket, mi?”

„Sajnálom, inkább túl sokan is vannak.”

Trécselgettünk még pár percig, azután megjelent egy lány a csekkemmel. Igazán tisztességes fickó. Később a tudomásomra jutott, hogy nem sokkal a találkozásunk után meghalt, Jan meg én azonban elugrottunk marharagut, zöldséget és francia bort venni, s éltük tovább az életünket.

68

Fogtam a munkaügyben kapott kartonomat, és elindultam az állásinterjúra. Néhány háztömbnyi séta keletre a Fő utcán, majd kicsit északabbra a rabszolgapiac környékén. A cég gépjárműfékalkatrészekkel foglalkozott. Az orruk alá dugtam a kartont az irodában, és kitöltöttem egy jelentkezési lapot. Jól megnyújtottam a

korábbi állásaimban eltöltött időt, a napokat hónapokká, a hónapokat pedig évekké. A legtöbb cég tojt a referenciák leellenőrzésére. Az alkalmazottaik megtartására bázírozó vállalatoknál úgyse mutatkozott fikarcnyi esélýnél több. Azonnal kibukott volna, hogy priuszos vagyok. A fékalkatrész-cég nem említett semmiféle köteléket. A másik probléma két-három hét után jelentkezett, amikor a legtöbb munkatárs próbált bevonni a maga biztosítási tervébe, de nekem rendszerint akkorra már hírem-hamvam se volt.

A főszer átfutotta a jelentkezési lapomat, majd vigyorogva odafordult a szobában lévő két nőhöz: „Ez a srác dolgozni szeretne. Gondoljátok, hogy megállja nálunk a helyét?”

Néhány munka nevetségesen egyszerűen pottyant az ölembe. Emlékszem egy helyre: besétáltam, lehuppantam a székbe és ásítóztam. Az asztal mögött ülő mókus megkérdezte: „Igen, mit akar?” „Oh, a pokolba” válaszoltam, „gondolom, valami munkát.” „Föl van véve.”

Más állásoknak viszont még a közelébe se jutottam. A Dél-Kaliforniai Földgáztársaság mindig adott föl hirdetéseket, melyekben magas fizetést, korengedményes nyugdíjat, stb. kínált. Fogalmam sincs, hányszor mentem el és töltöttem ki a sárga jelentkezési lapjaikat, hány alkalommal ücsörögtem a kemény székeiken csövek, tárolótartályok óriási, keretes fotóit bámulva. Soha nem kerültem közel ahhoz, hogy alkalmazzanak, s valahányszor megláttam egyet is közülük, mindig nagyon alaposan mértem végig, hátha rájövök, mije van meg, ami bennem nyilvánvalóan nincs.

A fékes manus fölvezetett egy keskeny lépcsőn. George Henley, nevezetesen. George megmutatta a munkahelyemet: kicsinyke, sötét szoba, egy villanykörte és egy apró, a lenti sikátorra néző ablak.

„Namost” fogott mondandójába, „látja ezeket a kartondobozokat. Beléjük teszi a fékpofákat. Így.”

Mr. Henley demonstrálta teendőimet.

„Háromféle kartont lát, mindegyiken más fölirat. Az egyiken a 'Szuper Tartós Fékpofa', a másikon a 'Szuper Fékpofa', a harmadikon a 'Standard Fékpofa' fölirat olvasható. A fékpofák itt hevernek.”

„De nekem mind ugyanolyannak tűnik. Hogy különböztetem meg őket?”

„Nem kell. Egyfélék. Harmadolja el a kupacot. Ha végzett a besomagolásukkal, jöjjön le, és találunk valami más tennivalót. Jó?”

„Jó. Mikor kezdek?”

„Most. És a dohányzás tilos. Idefönt tilos. Ha rá akar gyújtani, csakis odalent, tiszta?”

„Tiszta.”

Mr. Henley becsukta maga után az ajtót. Hallottam, ahogy lépdél lefelé. Kinyitottam az ablakocskát, kinéztem a világra. Leültem, majd ejtőzésképpen elszívtam egy cigit.

69

Gyorsan ugrott ez az állás is, akárcsak számos másik. De nem érdekelt – egyet kivéve. Életem legkönnyebb munkáját rosszul esett elúszni látni. A második világégés alatt történt. San Franciscóban dolgoztam vöröskeresztesként, egy teherautónyi nővért, üveget és hűtőt kellett elfurikáznom különböző kisvárosokba. A háborúhoz gyűjtöttük a vért. Megérkezéskor kipakoltam a kocsiból, ami a nővéreknek kellett, aztán a nap további részében séta, alvás a parkban, akármí. A nap végén a nővérek bepakolták a hűtőbe a teli üvegeket, amíg én kinyomkodtam a vérrögöket a gumicsövekből a legközelebbi klotyóban. Rendszerint józan voltam, mégis pici halcskáknak vagy csinos, apró bogaraknak gondoltam a vérrögöket, nehogy viszontlássam az ebédemet.

A vöröskeresztes állás tényleg bejött. Még találkát is megbeszéltem az egyik nővérről. Valamelyik reggel azután rossz felüljáróra soroltam be a városból kifelé menet, és elkeveredtem a nyomornegyedben egy rakomány nővérről, túvel meg üres üveggel. Az utcán ténfergő nyomorultak szinte sóvárogtak, hogy megtekerhessenek bennünket, s némelyik nővérke bepánikolt. Visszakanyarodtam a felüljáróra, majd körbe egy másik úton. Összetévesztettem két városkát, s mire odaértem a templomhoz, ahol a véradójelöltek vártak ránk, már két óra tizenöt percet késtünk. Az előkert gyepén dühödt donorok, orvosok és egyházi funkcionáriusok tiptrodak. Az Atlanti-óceán túloldalán Hitler lépésről-lépésre haladt előre. Azon nyomban, még ott ugrott az állásom, sajnós.

A los angelesi Yellow Cab Company központja a Harmadik utca déli részén található. Ott állnak a sárga taxik sűrű sorokban a nap-sütötte udvaron. Az Amerikai Ráktársaság közelében van. Előbb a Ráktársasághoz állítottam be, mert azt hittem, ingyenes.

Dudorok nőttek rajtam, hõhullámaim voltak, vért köptem, erre elmentem hozzájuk, hátha kapok egy időpontot három héttel későbbre. Mint minden amerikai kölyöknek, nekem is folyton azt mondogatták: *kapj rákot minél hamarabb*. Aztán nekifogsz, hogy korán kapd el, erre vizsgálat helyett visszarendelnek három hét múlva. Ez a különbség a valóság és a között, amivel tömük a fejünket.

Három héttel később visszatértem, mire kifejtették, pár teszt ingyenes, ezek alapján azonban nem állapítható meg *teljes* bizonyossággal, rákról van-e szó, vagy sem. Huszonöt dollárért viszont egy másik teszttel szinte kizárható a tévedés. A teljes bizonyossághoz a huszonöt dolláros vizsgálat után meg kell csináltatni a hetvenöt dolláros tesztet, azután ha átesem, végleg megnyugodhatok. Mindez azt jelentette, bajom oka az alkoholizmus, az idegeskedés vagy a tripper. Azok a fehér köpenyes cicák tényleg jól és köntörfalazás nélkül beszéltek ott, az Amerikai Ráktársaságnál, mire én azt mondtam, szóval száz dollár. Ahh-haa, válaszolták, erre kifordultam onnan, és inkább a három napos tüütükeszünetet választottam, amitől az összes dudornak, hõhullámnak és vérköpésnek mindjárt nyoma veszett.

Amikor elindultam a Yellow Cab Company felé, el kellett haladnom a Ráktársaság épülete előtt, és az villant belém, akadnak randább dolgok is, mint előre utált melók után kajtatni. Bementem, és elég lazának tűnt: a jó öreg formanyomtatványok, kérdések stb. Az egyetlen újdonság az ujjlenyomat volt, de nem nekem: ellazítottam a kezemet, az ujjaimat, majd belenyomtam őket a tintába, mire a lány gratulált szakavatott mozdulataimhoz. Mr. Yellow visszarendelt másnapra a kiképző csoportba, amit meg is ünnepeltünk Jannel azon az éjjelen.

Janeway Smithson apró, tébolyodott, ősz törpekakas volt. Beszállított ötünket-hatunkat egy taxiba, majd lehajtottunk az L. A. River medrébe. Akkoriban az L. A. River halvány utánzata volt önmagának – víz sehol, csak egy széles, lapos, kiszáradt betonút. A hidak és felüljárók alatti betonalkóvokban százával húzták meg magukat a csavargók. Némelyikük még növényeket is ültetett a kuckója elé. A királyi élethez nem kellett más, csak spirituszkocka (Sterno), meg amit kihalásztak a közeli szemétteléből. Napbarnította, nyugis emberek, s többségük átkozottul egészségesebben festett, mint bármelyik átlagos városi üzletember. Ezeket a fickókat nem bénították gondok: nők, adóbevétel, háziurak, temetési költségek, fogorvosok, részletfizetések, autójavítások, vagy nem kellett bekecmeregniük egy szavazófülkébe és behúzni maguk után a függönyt.

Janeway Smithson huszonöt éve nyomult a szakmájában, és eléggé elhülyült ahhoz, hogy büszke is legyen rá. Jobb zsebében pisztolyt hordott magánál, és azzal hancegett, hogy kevesebb idő és megtett út alatt állította meg a taxit a Fékteszt során, mint bárki más a Yellow Cab Company eddigi történetében. Végigmérve Janeway Smithsont arra jutottam, vagy hazudik, vagy az elbaszottak szerencséje érte utol, és hogy Smithson, mint akárki más huszonöt év szolgálat után, komplett idióta.

„Jól van” kezdte, „Bowers, te jössz elsőként. Húzd ki ezt a baszkurát negyvenöt mérföldes sebességig, és tartsd is ott a kicsikét. Jobb kezemben van a fegyver, balban a stopperóra. Ha lövök, beletaposol a fékbe. Ha nincsenek elég jó reflexeid hozzá, délben már éretlen banánt fogsz árulni a Hetedik és a Broadway sarkán... Nem, szarjankókám! Ne figyeld az ujjamat a ravaszon! Előre nézz! Énekelek neked egy kis dalocskát. Álomba ringatlak. Sose fogsz rájönni, mikor sül el ez a mocsok!”

Pont ekkor húzta meg a ravaszt. Bowers beletaposott a fékbe. Dülöngéltünk, csúszkáltunk, pörögtünk. Hatalmas porfelhő szállt föl a kerekek alól, ahogy elsüvítettünk két óriási betonpillér között. Csikorogva megállt a taxi, előre-hátra himbálózott. Valakinek eleredt az orra vére a hátsó ülésen.

„Megcsináltam?” kérdezte Bowers.

„Nem árulom el” mondta Smithson, miközben a fekete könyvecskéjébe jegyzetelt. „Jó, De Esprito, te jössz.”

De Esprito megragadta a kormánykereket, s nagyjából ugyanezen ment keresztül. A sofőrök sorra csak váltották egymást, miközben föl-le döngöttünk az L. A. River medrében, fékbetét-, gumiszag és pisztolylövések kíséretében. Utolsóként én kerültem sorra. „Chinas-ki” mondta Smithson.

Fogtam a kormányt, és kihúztam ötvenig.

„Magáé a rekord, ha, Durrantókám? Leradírozom a segge nyomát a térképről!”

„Mi?”

„Vakarja ki a zsírt a füléből! Lenyomom, Durrantókám! Egyszer kezet ráztam Max Baerrel! Valaha Tex Ritter kertésze voltam! Intsen a rekordnak örök búcsút!”

„Te szondázod azt az istenverte féket! Vedd le a lábad a kibaszott fékről!”

„Nótázzgasson csak, Durrantókám! Halljam azt a kis dalocskát! Mae West negyven szerelmes levele lapul a zsákomban!”

„Nem tud legyőzni!”

Nem a fegyverre figyeltem. A pedálra tapostam. Jól saccoaltam. A ravasz a lábammal egyszerre mozdult. Megdöntöttem a világrekordját tizenöt lábbal és kilenc tized másodperccel. Először legalább is ezt mondta. De később hangnemet váltott, és csalónak nevezett. „Rendben, írjon be, amit akar, csak vigyen ki bennünket a mederből. Eső nem várható, úgyhogy aligha akad hal a horgunkra.”

72

Negyven-ötven körül lehettünk a Tanfolyamon. Apró, a padlóhoz csavarozott asztalkák mögött ültünk. Minden asztalka jobb oldalán egy lapos rész szolgált kartámaszul. Akár valami biológia vagy kémia órán a régi szép időkben.

Smithson ellenőrizte a létszámot.

„Peters!”

„Eggen.”

„Calloway.”

„Ah-ha.”

„McBride...”

(Csönd.)

„McBride?”

„Oh, jelen.”

És így tovább. Azon töprengtem, micsoda szerencse, hogy ennyi állást be akarnak tölteni, mindeközben aggasztott is a dolog – valamilyen úton-módon egymásra fognak uszítani bennünket. A legteherbíróbbak élnek túl. Amerikában mindig akadtak állás után kujtorgó férfiak. Mindig készen álltak ezek a használható testek. Én meg író akartam lenni. Szinte mindenki az is volt. Az egész brancs alig-ha gondolta magáról azt, hogy lehetne fogorvos vagy autószerelő, viszont azt tudta, miként lehetne író. Az ötven muksó közül a terebben talán tizenöt is írónak vélte magát. Majdnem minden ember használta a szavakat, s le is tudta írni őket, vagyis szinte bárkiből lehetett író. Ám a legtöbb férfi, szerencsére, nem író, nem is taxisofőr, némelyik férfi pedig – inkább sok közülük – sajnos nem viszi semmire.

Smithson végzett a nevekkal. Körbenézett a helyiségben. „Azért gyűltünk itt össze” kezdte, de nem folytatta. Az első sorban ülő fekete férfit vizsgálta. „Spencer?”

„Igen.”

„Kihúzta a drótot a sapkájából, ugye?”

„Igen.”

„Lássuk csak, maga bent ül a taxijában, a sapkája rálóg a fülére, mint Doug McArthurnak, amikor föltűnik egy öregasszony bevásárlószatyorral a kezében, és taxit akar fogni, maga meg ott ül, a karja kilóg az ablakon, amiből azt fogja gondolni, maga egy cowboy. Azt fogja gondolni, ez valami cowboy, akihez be nem szálllok. Busszal megy haza. Ilyen külső elmegy a hadseregben, de ez itt a *Yellow Cab*.”

Spencer lenyúlt a földre, fölkapta a drótot, és visszahúzta a sapkájába, Kellett neki az állás.

„Na most, a legtöbben azt hiszik, tudnak vezetni. A valóságban viszont alig valaki konyít hozzá, nem vezetnek, csak kormányoznak. Valahányszor végighajtok az utcán, elcsodálkozom azon a tényen, hogy nem történik karambol minden fél percben. Minden áldott nap látok két-három embert csak úgy áthajtani a piroson, mintha ott se lenne a lámpa. Nem vagyok prédikátor, de annyit állíthatok – az emberek attól vesznek meg, amilyen életet élnek, tébolyuk pedig kiütközik a vezetési stílusukon. Én nem azért vagyok

itt, hogy elmagyarázzam, miképpen éljenek. Ehhez keressék meg a rabbit, a papot vagy a helyi kurvát. Én azért állok itt, hogy megtanítsam magukat vezetni. Megpróbálom kordában tartani a cég biztosítási költségeit és úgy intézni a dolgokat, hogy esténként élve kerüljenek haza.”

„Az istenit” szólalt meg a mellettem ülő kölyök „az öreg Smithson nem akárki, mi?”

„Minden férfi költő” mondtam.

„Mármost” folytatta Smithson, „és, az istenit magának, McBride, ne bóbiskoljon, hanem idefigyeljen rám...szóval, melyik kizárólagos esetben veszítheti el uralmát az ember a taxija fölött a korrigálás esélye nélkül?”

„Ha ágaskodni kezd?” kérdezte valamelyik ütődött.

„Mendoza, ha nem tud álló fasszal vezetni, nálunk nincs keresni-valója. A legjobb taxisaink közül jó néhány egész nap, sőt, egész éjjel meredező dákóval tapossa a pedált.”

Nevetés.

„Na, gyerünk, melyik kizárólagos esetben veszítheti el az uralmát az ember a taxija fölött a korrigálás esélye nélkül?” Semmi válasz. Fölemeltem a kezem.

„Igen, Chinaski?”

„Elveszítheti az uralmát a taxi fölött, ha tüsszent.”

„Pontosan.”

Ismét sztárdiáknak éreztem magam. Akár a régi főiskolás időkben – gyenge osztályzatok, de ügyes dumák.

„Jó, ha tüsszent, mit tesz akkor?”

Ahogy jelentkeztem, kinyílt az ajtó, és egy férfi lépett be a terembe. Elindult a padsorok között, majd megállt mellettem.

„Maga Henry Chinaski?”

„Igen.”

Lekapta a fejemről a taxis sapkát, szinte dühödten. Mindenki engem bámult. Smithson részvétlen, kifejezéstelen arccal bámulta a jelenetet.

„Kövessen” mondta a fickó.

Kisértáltam a nyomában a teremből, s követtem az irodájába.

„Üljön le.”

Leültem.

„Ellenőriztük, Chinaski.”

„Igen?”

„Tizennyolc köztéri részegség és egy ittas vezetés.”
„Azt hittem, ha bevallom a papíron, sose állnak velem szóba.”
„Hazudott nekünk.”
„Fölhagytam az italozással.”
„Az nem számít. Ha kozmetikázza a jelentkezési lapját, azonnali kizárással jár.”

Fölkeltem és kísértáltam. Elindultam a járdán a Ráképület felé. Hazabaktattam. Jan egy szakadt, rózsaszín kombinében ücsörgött. Az egyik vállpántot biztosítótűvel kellett a kombinéhoz kapcsolni. Már pityókásan fogadott. „Hogy ment, apucika?”

„Nem kellek.”
„Hogyan?”
„Homokosokból nem kérnek.”
„Oh, nos. Ott a bor a hűtőben. Keríts egy poharat, és feküdj ide mellém.”

Így is tettem.

73

Néhány nappal később friss hirdetésre bukkantam az újságban, amiben szállítmányozásist keresett egy művészellátó. A bolt nagyon közel esett hozzánk, de elaludtam, délután 3-ig nemigen jutottam oda. A boltvezető éppen valamelyik jelölttel beszélgetett, amikor beléptem. Fogalmam sem volt, hányan járhattak itt előttem. Úgy tűnt, a srác kellemes benyomást tett a főnökre. Nevetgéltek. Kitöltöttem a nyomtatványt, és vártam. Végre rám került a sor.

„Valamit el kell mondanom. Ma reggel már elfogadtam egy másik munkát” kezdtem. „Aztán véletlenül elolvastam az önök hirdetését. Itt lakom a sarkon. Arra gondoltam, mennyivel jobb lenne ilyen közelre járnom dolgozni. Ráadásul a festés a hobbim. Azon morfondíroztam, talán járna valami árengedmény, ha kell valami anyag.”

„15 százalék engedmény jár az alkalmazottaknak. Mi a másik hely neve, ahova fölverték?”

„A Jones-Hammer Ívfény Vállalat. A szállítmányozási osztályon lennék felügyelő. Az Alameda utca alsó felén, pont a vágóhíd mögött. Reggel 8-kor kellene jelentkeznem.”

„Nos, még meg akarunk hallgatni néhány jelentkezőt.”

„Rendben. Nem számítottam rá, hogy megkapom az állást. Csak beugrottam, mert közel van. De ha egyszer beállok a Jones-Hammernél, nem volna tisztességes faképnél hagynom őket.”

„Nő?”

„Igen. Egy gyerek. Fiú. Tommy, három éves.”

„Rendben. Szólni fogunk.”

Este 6:30-kor csöngött a telefon. „Mr. Chinaski?”

„Igen?”

„Szeretné még az állást?”

„Hol?”

„A Kerub Művészellátóban.”

„Hát persze.”

„Akkor jelentkezzen holnap reggel 8:30-kor.”

74

Úgy tűnt, nem különösebben megy az üzlet. Rendeléseket ritkán és kis mennyiségben teljesítettünk. A boltvezető, Bud hátrasétált az asztalomhoz, ahol a falnak dőlve szivaroztam. „Ha nincs különösebb, ugorjon el nyugodtan egy csésze kávéra a sarki kávézóba. De addigra biztosan érjen vissza, amikor a teherautó megérkezik a csomagokért.”

„Itt leszek.”

„És a gumibetűs egyengetők polca mindig legyen roskadásig. Egyengetőt állandóan tartson raktáron.”

„Világos.”

„A szemét pedig jól tartsa nyitva, nehogy beosonjon valaki hátulról, és megrövidítsen bennünket valamivel. Rengeteg piás császkál ezekben a sikátorokban.”

„Rendben.”

„Van elég TÖRÉKENY matricája?”

„Igen.”

„Ne sajnálja őket. Ha kifogy belőlük, szóljon. Alaposan csomagolja be a termékeket, főleg az üvegben tárolt festékeket.”

„Gondom lesz mindenre.”

„Jó. Ha pang az üzlet, nyugodtan ugorjon el egy csésze kávéra. Montie Kávézójába. A pincérnőjük iszonyú csöcsös, látnia kell.

Mindig mély dekoltázsú blúzokat hord, s folyton behajol. És friss a tortájuk.”

„Príma.”

75

Mary Lou-nak hívták az egyik lányt az elülső irodában. Stílusos teremtés. Három éves Cadillac-et hajtott, s még mindig az anyjával lakott. Az L. A. Filharmonikusok tagjait, filmrendezőket, operatőröket, ügyvédek, ingatlanügynököket, masszöröket, csontkovácsokat, szentfazékokat, kivénhedt repülőpilótákat, balett-táncosokat és efféle szórakoztatóipari népséget dobott föl, mint például pankrátorokat vagy baloldali védőjátékosokat. Ám soha nem ment férjhez, és soha nem hagyta el a Kerub Művészellátó elülső irodáját, hacsak nem a szokásos ripsz-ropsz numera idejére a női vécében Buddal; bezárt ajtó, vihogás – azt hitték, már csak ők maradtak benn. Azért járt templomba és előszeretettel lóversenyekre is, de inkább egy előre lefoglalt helyről nézelődött s főleg csak Santa Anita-ban. Megvetette a Hollywood Parkot. Elszánt, finnyás maca benyomását keltette, s bizonyos értelemben nagyon is szépnek látta, de ahhoz nem volt elég menő bula, hogy azzá váljon, aminek képzelte magát.

Egyik feladata az volt, hogy hátrahozza nekem a rendelések másolatát, miután legépelte őket. Az eladók két vevő közötti szünetben kivettek az irattartóból egy rendelési szelvényt, majd kitöltötték másodpéldány gyanánt, én pedig összevettem a két papírt, mielőtt becsomagoltam az árut. Amikor először jelent meg nálam rendelésekkel a kezében, testhez álló fekete szoknyát, magas sarkú cipőt, fehér blúzt, nyaka körül pedig arany-fekete sálát viselt. He-lyes, pisze orra volt, csodás feneke, formás mellei. Jól megnyúlt. Klasszis.

„Bud mesélte, hogy maga fest” kezdte.

„Ímmel-ámmal.”

„Oh, szerintem ez csodálatos. Olyan érdekes emberek dolgoznak itt.”

„Mire gondol?”

„Hát, ott a takarítónk, egy öregúr, Maurice, francia. Hetente egyszer bejön kitakarítani az üzletet. Ő is fest. Mindent, festéket,

ecsetet, vásznat tőlünk vesz. De furcsa szerzemény. Sosem beszél, csak bólogat meg mutogat. Egyszerűen rámutat a tárgyra, amit éppen meg akar vásárolni.”

„Aha.”

„Furcsa alak.”

„Aha.”

„Múlt héten bementem a női vécébe, ő meg nagyban mosta föl a padlót a sötétben. Már egy órája odabent lehetett.”

„Ja.”

„Maga se túl beszédes.”

„Dehogynem. Én rendben vagyok.”

Mary Lou megfordult és elballagott. Figyeltem, hogyan mozog a hátsója a vékony, magas testen. Mágikus. Némelyik nő mágikus.

Becsomagoltam pár rendelést, amikor megpillantottam az öreget közeledni a sikátorban. Pizkosszürke bajusza kétoldalt lekonyult. Apró, görnyedt csóka. Fekete öltözék, torkát vörös sál fedte, fején kék barett. A barett alól pedig sok hosszú, szürke, fésületlen haj-tincs kunkorodott kifelé.

Maurice külsején a szemei tűntek fel leginkább; élénk zöldek, s mintha egészen mélyen bent ültek volna gödreikben. Bozontos szemöldök. Szájában hosszú, vékony szivar füstölgött. „Szia kölyök” mondta. Akcentusa alig-alig ütközött ki. Leült a csomagolóasztal szélére, lábait keresztbe tette.

„Azt hittem, meg se szólal.”

„Oh, az. Lószar. Le se tojom őket. Minek törjem magam?”

„Mi az ördögnek takarítja sötétben a budit?”

„Mary Lou miatt. Bámulom őt. Aztán be oda és neki a padlónak. Fölmosom. Ő tudja.”

„Fest?”

„Igen, éppen a szobámban levő festményen dolgozom. Akkora, mint ez a fal itt. Nem freskó, vászon. Egy ember életét viszem vászonra – ahogy világra jön a vaginán keresztül, a létezés évei, végül a sír. A parkban figyelem az embereket. Őket használom föl. Ez a Mary Lou, hú micsoda kamatyolás lehetne vele!”

„Talán. Csodaszámba is mehetne.”

„Franciaországban éltem. Találkoztam Picassóval.”

„Tényleg?”

„A francba, azt meghiszem. Jól van.”

„Hogy találkoztak?”

„Bekopogtattam az ajtaján.”
 „Be volt tintázva?”
 „Nem. Nem, nem volt betintázva.”
 „Sokan nem állhatják.”
 „Sokan nem állhatnak senkit, aki híres.”
 „És sokan utálnak mindenkit, aki nem az.”
 „Az emberek nem mérlegelnek. Tojok rájuk.”
 „Mit mondott Picasso?”
 „Nos, kérdezősködtem. Azt mondtam, 'Mester, hogyan tökéletesíthetném a technikámat?' ”
 „Nem átbaszás?”
 „Nem átbaszás.”
 „Mit válaszolt?”
 „Azt mondta, 'Nem tudok kijelenteni semmit a munkáidról. Kizárólag magadra hagyatkozatsz'.”
 „Ha.”
 „Igen.”
 „Elég jó.”
 „Igen. Van gyufád?”
 Adtam neki. Kialudt a szivarja.
 „A bátyám gazdag” mondta Maurice. „Megtagadott. Nem szereti az italozgatásaimat. Nem állhatja a festészetemet.”
 „De sosem találkozott Picassóval.”
 Maurice továbbsétált a sikátorban a bolt elejéhez, vállá fölött kigyózva csapott át a szivarfüst. Megtartotta a gyufámat.

76

Bud hátrajött három egygallonos festékes dobozt tolva maga előtt a kiskocsin. Fölrakta őket a csomagolóasztalra. Rajtuk a címke, *karmazsinvörös*. Kezembe nyomott három címkét. A *cinóbervörös* fölirattal.

„Kifogytunk a *cinóbervörös*ből” kezdte. „Áztasd le ezeket a címkéket, és ragaszd föl a dobozokra a *cinóbervörös* föliratokat.”

„Jócskán van különbség a karmazsin meg a cinóber között” mondtam.

„Csináld csak meg.”

Bud hozott rongyokat meg egy borotvapengét is. A rongyokat

vízbe áztattam, majd a dobozok köré tekertem. Azután levakartam a régi címkéket, és fölragasztottam az újakat.

Néhány perccel később ismét megjelent. Egy *ultramarin* föliratú doboz és egy *kobaltkék* címke társaságában. Nos, kezdett közelelni...

77

Dolgozott ott egy Paul nevű alak is. Hájas, 28 körüli. Óriási, dülledt szemgolyók. Dilibogyóztatott rendesen. Orrom alá dugott egy marékkaal. Különféle méretű és színű pirulák.

„Kérsz?”

„Nem.”

„Na. Vegyél egyet.”

„Jó.”

Kivettem egy sárgát.

„Nesze az összes” mondta. „Szemét. Némelyik a fölpörgetésre, némelyik meg éppen a lenyugtatásra szolgál. Hagyom, hadd küzdjenek egymással.”

„Kemény dolgokon mehetsz keresztül.”

„Tudom. Miért nem ugrasz el hozzám meló után, ha?”

„Vár a nőm.”

„Mindenkit vár a nője. Nálam akad valami jobb.”

„Mi?”

„A barátnőm megajándékozott a születésnapomon egy testfogyasztó masinával. Azon kefélünk. Le-föl mozog, nekünk nem kell csinálni semmit. A gép dolgozik helyettünk.”

„Jól hangzik.”

„Kipróbálhatnánk. Rettentő zajt csap, de amíg nem kapcsoljuk be este 10 után, nincs belőle probléma.”

„Ki lesz fölül?”

„Mit számít az? Fölkínálhatom vagy nem engedem. Fölül vagy alul, alig számít.”

„Tényleg nem?”

„Fikarcnyit se. De döntsük el érmeföldobással.”

„Hadd gondoljam ezt végig.”

„Jó. Még egyet?”

„Ja. Adj még egy sárgát.”

„Akkor záráskor benézek.”

„Jó.”

Záráskor jött is.

„Nos?”

„Nem fog menni, Paul. Bennem nincs csavar.”

„Szenzációs masina. Ha bekapcsolod, elillan minden a fejedből.”

„Nem megy.”

„Na, akkor csak gyere el és nézd meg a tablettáimat.”

„Rendben. Az belefér.”

Bezártam a hátsó ajtót. Előresétáltunk. Mary Lou cigivel a szájában ücsörgött az irodában, Buddal trécselt.

„Jó éjt, uraim” mondta Bud fülig érő szájjal...

Paul egy háztömbnyire lakott déli irányban. Földszinti lakásának ablakai a Hetedik utcára néztek.

„Itt a gép” mondta. Bekapcsolta.

„Nézd, nézd csak. Olyan a hangja, mint valami mosógépnek. Ha meglát a fölöttem lakó nő a hallban, mindig azt mondja, ‘Paul, maga bizonyára rettentően tisztaságszerető ember. Hallom, amint henteente háromszor-négyszer is kimossa a ruháit’.”

„Kapcsold ki” szóltam rá.

„Nézd a piruláimat. Ezerszámra akad itt belőlük, ezerszámra. Azt se tudom, némelyik mire szolgál.”

Paul a kávézóasztalon tárolta az összes tégelyt. Úgy tizenegy-tizenkét különböző méretű és alakú gyógyszeres üveg, mindegyikben színes tabletták. Gyönyörűek. Ahogy az asztalt bámultam, Paul fölkapta az egyiket, kivett belőle három-négy tablettát, és lenyelte. Azután kinyitott egy másik tégelyt, abból is kivett párat. Majd következett a harmadik.

„Gyere, a pokolba is” mondta. „Pattanjunk föl a gépre.”

„Majd legközelebb. Mennem kell.”

„Jó” folytatta, „ha nem baszol meg, beakasztok magamnak!”

Becsuktam magam után az ajtót, és kimentem az utcára. Hallottam, ahogy bekapcsolja a gépet.

Mr. Manders hátrasétált hozzám, megállt, és méregetni kezdett. Éppen egy jókora festékrendelést csomagoltam be, ő pedig figyelte. Eredetileg Manders volt a bolttulajdonos, de amikor a felesége megpattant egy fekete fickóval, inni kezdett. Kiitta magát a tulajdonlásból. Mostanra már csak egy ügynök volt, a bolt más tulajdonába vándorolt.

„Minden dobozra fölragasztja a TÖRÉKENY címkét?”

„Persze.”

„Jól becsomagolja őket? Elég újságpapírt és szalmát használ?”

„Azt hiszem, igen.”

„Van elég TÖRÉKENY címkéje?”

„Igen, egy egész doboznyi a pad alatt.”

„Biztos tudja, mi a dolga? Nem úgy fest, mint egy szállítmányozási alkalmazott.”

„Miért, hogy festenek?”

„Kötényt viselnek. Maga nem.”

„Oh.”

„A Smith-Barnesley-től hívtak, hogy a csomagban az egy pites gumikötőanyag üvegje törötten érkezett meg.”

Meg se mukkantam.

„Szóljon, ha kifogy a TÖRÉKENY címkéből.”

„Persze.”

Manders elindult visszafelé. Aztán félúton visszafordult, és engem figyelt újra. Letéptem egy darab ragasztószalagot az adagoló-ról, és különösen széles mozdulattal tekertem körbe vele a dobozt. Manders ismét nekivágott.

Bud futva érkezett. „Mennyi hatlábas gumibetétes egyengető van raktáron?”

„Egy se.”

„Az az alak ötöt akarna most rögtön. Vár rájuk. Csináljuk meg neki.”

Bud visszafutott. Az egyengető tulajdonképpen egy deszka gumi-széllal. Selyemszitanyomáskor használatos. Fölmentem a padlásra, lehoztam a faanyagot, kimértem öt hatlábas darabot, majd lefűrészelttem őket. Ezután lyukakat kellett fúrnom a deszkába az egyik

szegély mentén. A fúrás után be kellett szorítgatnom a csavarokkal a helyére a gumit. Ezután következett a gumi lecsiszolása a deszka széléig, hogy tökéletesen egyenletes szegélyű legyen mindenhol. Ha rücskös maradt, a selyemszitanyomásra keresztet vethetett az ember. És a guminak szokása volt fodrozódni, megvetemedni, ellenállni.

Bud visszajött három perc múlva. „Készen vannak?”

„Nincsenek.”

Visszasprintelt. Fúrtam, csavaroztam, csiszoltam. Öt perc múltán ismét ott toporgott. „Elkészültek már?”

„Nem.”

Visszarohant.

Egyel teljesen és egy másikkal félig elkészültem, amikor látom, bandukol hátra.

„Hagyd rá. Lelépett.”

Visszasétált az üzlet elejébe...

79

A bolt kezdett befuccsolni. Minden nap egyre kevesebb és kevesebb rendelés érkezett. Így mind kevesebb munka akadt. Lapátra tették Picasso haverját, és rámlőcsölték a retyőfölmosást, a szemetesek kiürítését és a vécépapír pótlását. Reggelente felsöpörtem és megszenteltem a bolt előtti járdát. Hetente egyszer ablakot is mostam.

Egyik nap úgy döntöttem, föltakarítom a saját fertályomat. Többek között az üres, kézbesítéshez használt kartondobozok helyét is ki akartam tisztítani. Kipakoltam a dobozokat, hogy összesöpörjem a szemetet. Hirtelen kicsi, téglalap alakú, szürke dobozra lettem figyelmes a tároló végében. Fölkaptam és kinyitottam. Huszonnégy darab nagyméretű teveszőr ecset lapult benne. Vaskos, szépséges, tízdolcsis holmik. Nem tudtam, mit tegyek. Egyre csak bámultam őket, végül visszazártam a fedelet, elsétáltam a dobozzal a sikátor végébe, és egy kukába süllyesztettem. Azután visszarakosgattam a dobozokat a tárolóba.

Azon az estén olyan későn léptem le, amennyire csak tudtam. Elugrottam a közeli kávézóba egy feketére és egy szelet almatortára. Aztán ki az utcára, séta a háztömb végéig, majd be a sikátorba. Úgy negyedútnál látom, hogy Bud meg Mary Lou befordulnak a

másik végén. Nem tehettem mást, sétáltam tovább. Végkifejlet. Egyre közelebb értünk egymáshoz. Amikor elhaladtunk egymás mellett, megszólaltam, „Szasztok.” Visszaköszöntek. Talpaltam tovább. Kértem a sikátorból. Az utcára, és be a szemközti bárba. Leültem. Ittam egy sört, majd egy másikat. A bár végében ülő nő gyufa után érdeklődött nálam. Odamentem meggyújtani a cigijét; ahogy megtörtént, elfingotta magát. Megkérdeztem, a környéken lakik-e. Azt mondta, Montanából jött. Belém hasított egy förtelmes éjszaka emléke Cheyenne-ben, Wyomingban, ami közel esik Montana-hoz. Végül visszaindultam a sikátorba.

Odamentem a kukához, belenyúltam. Nem vitték el: téglalap alakú szürke doboz. Telinek tűnt. Becsúsztottam a nyakamnál az ingem alá, végigszánkázott a bőrömmön le a hasamig, s ott megpihent. Hazamentem.

80

A következő eseményt a japán csaj fölvétele jelentette. Mindig is kerülgetett egy rendkívül különös gondolat: ha vége szakad a sok problémának és kínlódásnak valaha, föltűnik az életemben egy japán lány, és boldogan élünk, amíg meg nem halunk. Nem is annyira boldogan, inkább *könnyedén*, mély megértésben és kölcsönös odafigyeléssel. A japán nők csontozata lélegzetelállító. A koponya alakja, és ahogy a korral egyre feszesebb lesz a bőrük, mindez lenyűgözött; megfeszülő dobőr. Az amerikai nők arcbőre egyre csak ereszkedett, egyre csak puhult, míg vonásaik teljesen szét nem estek. Még a hátsójuk is formátlaná és ormótlanná vált. A két kultúra ereje meg ég és föld: a japán nők ösztönösen tisztába jöttek a tegnappal, a mával, a holnappal. Nevezhetjük bölcsességnek. És volt állóképességük. Az amerikai nők csak a mát ismerték, és azonnal összeomlottak, ha csak egyetlen napra kizökkentek a dolgok a megszokott kerékvágásból.

Úgyhogy menthetetlenül belém fészkelte magát az új lány. Ráadásul Jannel továbbra is keményen ittunk, ami összezavarja az agyat, furcsa, levegős érzettel töltött el, váratlan fordulatok, kanyarok jellemezték gondolkodásomat, kurázsizs. Szóval amikor az első napján hátrahozott egy rendelést, megszólítottam, „Hé, ismerkedjünk össze. Meg akarlak csókolni.”

„Mi?”

„Hallottad.”

Faképnél hagyott. Ekkor vettem észre, hogy biceg. Érthető: rengeteg évszázad fájdalma és súlya...

Úgy járkáltam utána, mint valami sörtől bűzlő, meredező farkú helyi vagány a Greyhound busza után, ha átvág Texason. Izgattam – megérezte őrülségemet. Megbabonáztam anélkül, hogy rájöttem volna.

Egyik nap betelefonált valaki az után érdeklődve, van-e fehér ragasztónk gallonos kiszerezésben, ő pedig hátrajött belekukkantani a sarokban lévő ragasztós dobozokba. Észrevettem, s megkérdeztem, segíthetek-e. „Egy doboznyi ragasztót keresek 2-G fölírat-tal.”

„2-G” mondtam, „ha?”

A derekára helyeztem a kezem.

„Megcsináljuk. Te évszázadok bölcsességét adod hozzá, én meg magamat. Minket egymásnak teremtettek.”

Vihogni kezdett, akár egy amerikai. „A japán lányok nem viselkednek így. Mi a fene történt veled?”

Nekem támaszkodott. Megpillantottam a festékes kartondobozokat a fal mellé halmozva. Odavezettem, és gyengéden ráültettem a kartontömbre. Fölébe másztam, majd csókolni kezdtem, miközben egyre följebb húztam a ruháját. Ekkor sétált be az egyik eladó, Danny. Danny, a szűzfiú. Danny esténként festőosztályba járt, nap-pal pedig bóbiskolt. A művészetet még egy csikktől sem tudta megkülönböztetni. „Mi a franc folyik itt?” kérdezte, majd elviharzott az iroda felé.

Bud behívott magához másnap. „Tudod, hogy őt is el kellett küldenünk.”

„Nem tehetett róla.”

„Ott volt hátul veled.”

„Én bujtottam föl.”

„Danny szerint nagyon is engedett neked.”

„Mit tud Danny az engedelmességről? Az egyetlen dolog, aminek egész életében engedett, az a saját marka.”

„Látott benneteket.”

„Mit? Még a bugyiját se húztam le.”

„Ez egy üzlethelyiség.”

„És benne Mary Lou.”

„Azért fogadtalak föl, mert azt gondoltam, megbízható szállítványozásis vagy.”

„Kösz. Erre kipenderítenek, mert igyekeztem felpróbálni egy bal lábára sántító, ferdeszemű indián szukát negyven gallon gépkocsifesték tetején – amit mellesleg a városi főiskola képzőművészeti tanszékének úgy passzoltál el, mintha az lenne benne, ami rá van írva. Át kellene adnom az ügyet a fogyasztóvédelmiseknek.”

„Itt a csekked. Végeztünk.”

„Jó. Találkozunk Santa Anitában.”

„Rendben.”

Kifizetett plusz egy napot, a csekken lévő összeg erről árulkodott. Kezet ráztunk, és kísértáltam.

81

A következő állásom is gyorsan megszűnt. Alig több kis kitérőnél. A kicsiny cég karácsonyi csecsebecsére specializálódott: égősorok, adventi koszorúk, mikulások, papírfácskák meg a többi. Eleve úgy vettek föl, hogy leszögezték, a munka Hálaadásig tart. Úgy fél tucat embert vettek föl hasonló föltételekkel; Hálaadás után ugyanis leáldozott az üzletnek. A „raktáros” szót biggyesztették ránk, s főleg teherautók ki- és berakodásával telt el a munkaidőnk. Mindemelt a raktáros olyan ember, aki egy álomszerű állapotban ácsorogva szívja a cigijét. De nem húztuk ki Hálaadásig, a fél tucat. Én dobtam be az ötletet, hogy minden nap ugorjunk el egy bárba ebédelni, az ebédidőnk pedig nyúlt és nyúlt. Egyik délután aztán egyszerűen csak nem mentünk vissza gályázni. A következő reggelen viszont, rendes fiúkhoz illően, újra ott tüsténkedtünk. Kihirdették, hogy mehetünk, amerre látunk. „Most” kezdte a cégvezető, „föl kell vennem egy egész istenverte új műszakot, maguk helyett.” „Hogy kirúghassa őket Hálaadáskor” szólt oda valamelyikünk. „Nézzék” vette vissza a szót a főnök, „akarnak még egy napot dolgozni?” „Hogy legyen ideje kikérdezni és fölvenni az újakat?” kérdezte valaki. „Kaphatnak az alkalmon, vagy veszni is hagyhatják” mondta a főnök. Éltünk az ajánlattal, és végigdolgoztuk a napot, kísérteties nevetésünk betöltötte a levegőt, miközben kézből-kézbe hajigáltuk a dobozokat. A végén pedig fölmartuk a csekkjeinket, majd kik-ki eltűnt az albérlete felé, hogy visszatérjen pityókás asszonyához.

Következett még egy neonlámpatestes vállalat, a Honeybeam. A kartondobozok többsége úgy öt-hat láb hosszú lehetett, és volt súlyuk. Tíz órás munkaidőben dolgoztunk. Meglehetősen együgyű feladatot bízta ránk – odasétált az ember az összeszerelő szalaghoz, fogta az adagját, hátravitte, majd becsomagolta. A munkások többségét mexikóiak és feketék tették ki. A feketék rám szálltak, azzal vádoltak, túl nagypofájú vagyok. A mexikóiak csöndben félrehúzódtak, figyeltek. Minden nap új csata – egyszerre az életemért és hajlandóságomért, hogy lépést tartsak Montyval, a csomagolóknak vezetőjével. Egész áldott nap engem kószolgattak.

„Hé, te fiú. Fiú! Gyere ide, te fiú! Beszélni akarok veled.”

A kis Eddie volt. Kis Eddie ügyesen puhítgatott.

Nem válaszoltam.

„Fiú, hozzád beszélek!”

„Eddie, jól esne, ha fölcsusszana a seggedbe egy kocsirúd, mi-közben az 'Old Man River'-t óbégatod?”

„Hogy szedted össze ezeket a lyukakat az ábrázaton, te fehér fiú? Beledőlél egy fúróba, amikor elnyomott az álom?”

„És te azt a heget a szád alatt? A barátod a farkához szíjazza a borotváját?”

Szünetben kiugrottunk rendezni a dolgainkat Nagy Angyallal. Nagy Angyal eltáncgált, ám én is bevitettem pár ütést, nem pánikoltam, álltam a sarat. Tudtam, mindössze tíz percig gypálhat, s ez segített. Legjobban az fájt, amikor a szemembe nyomta a hüvelykujját. Lihegve, fújtatva sétáltunk visszafelé.

„Amatőr” mondta.

„Gyere akkor, amikor nem vagyok másnapos. Végigkergetnélek a placcon.”

„Jó” vágta rá, „egyszer gyere csak be csillogva-villogva, ki fogjuk próbálni.”

Azon nyomban el is döntöttem, sose jövök be csillogva-villogva.

Morris volt a csoportvezető. Kegyetlenül lapos stílusú fickó. Mintha kizárólag fából készült volna az egész ember. Próbáltam nem többször szóba elegyedni vele, mint ahányszor muszáj volt. A tulaj fiaként megpróbált ügynökösködni. Kudarcot vallott, erre

visszavették ide. Odasétált hozzám. „Mi történt a szemével? Csupa vörös.”

„Pálmafák alatt sétálgattam, amikor megtámadott egy feketerigó.”

„Neki a szemének?”

„Neki.”

Erre továbbállt, nadrágja mélyen belevágott a seggébe...

A legjobban az esett, ha nem tudott lépést tartani velünk a szere-lőszalag, mi meg álltunk és vártunk. A szerelőszalag mellett fiatal mexikói lányok dolgoztak: gyönyörű bőr, sötét szemek; feszes far-mert és pulóvert viseltek, mellé rikító fülbevalókat. Fiatalok, egész-ségesek, hatékonyak és nyugodtak. Jól dolgoztak, és akármikor pillantott föl valamelyikük vagy mondott valamit, kirobbanó neve-tés volt a válasz, csillogó pillantások, én pedig bámultam őket, ahogy feszes farmerjaikban, pulóvereikben vihorásznak, s azon járt az eszem, ha ma éjszaka ágyba bújhatnék egyikükkel, sokkal job-ban menne ez az egész szarakodás. Mind ezt gondoltuk. És azt, hogy mindannyian valaki máshoz mennek haza. Hát, a fenébe. Mit se számít. Tizenöt év múlva 185 fontot nyomnak majd, szépségüket lányaik viszik tovább.

Vettem egy nyolc éves kocsit, és végigdolgoztam a decembert. El-érkezett a karácsonyi buli ideje. December 24-e. Pia, kaja, zene, tánc. Nem vált be az ilyesmi. A tánchoz vajmi keveset konyítottam, az emberek pedig megrémisztettek, főleg a bulikon. Próbáltak szexisek, jókedvűek és sziporkázók lenni, s noha azt remélték, jól csinálják, egyáltalán nem ment nekik. Inkább csapnivalóan. Minél jobban erőltették, annál kevésbé ment.

Szóval amikor Jan hozzám simult és azt mondta, „Szard le a bulit, maradj itthon velem. Rúgjunk be itt” nem esett nehezemre.

Huszonhetedikén elmesélték a bulit. A kis Eddie kezdte, „Chris-tine elpityeredett, amikor kiderült, nem jössz a buliba.”

„Ki?”

„Christine, az az aranyos mexikói csajszi.”

„Ki az?”

„Hátul dolgozik, a szalag mellett.”

„Ne szarakodj velem.”

„Bizony. Egyre csak pityergett. Valaki rajzolt rólad egy nagy ké-

pet a kecskeszakálladdal, kiakasztotta a falra, és azt írták alá, 'Adj még egy italt!' "

„Sajnálom, ember. Elfoglaltságom támadt.”

„Semmi gond. Végül abbahagyta a hisztit, és velem táncolt. Be-
piált, kitaccsolt némi tortát, még szittyósabb lett, és lötyögött min-
den feketével. Tényleg szexisen tudja rázni. A végén Nagy Angyal
kísérte haza.”

„Nagy Angyal biztos neki is a szemébe bökte a hüvelykujját”
mondtam erre.

Harmincadikán, a délutáni pihenő után Morris odahívott magá-
hoz, „Beszélünk kell.”

„Jó.”

„Arrébb.”

Morris elsétált velem egy sötét sarokba, a halomnyi üres karton-
doboz mellé. „Nézzé, el kell küldenünk.”

„Jó. Ma jöttem utoljára?”

„Igen.”

„Készen áll a csekkem?”

„Nem, kipostázzuk.”

„Rendben.”

83

A Nemzeti Pékáruk üzeme a közelben működött. Kaptam fehér
köpenyt és egy szekrényt. Aprósüteményt, kekszet, teasüteményt
meg ilyesmit készítettek. Mivel én a jelentkezési lapomon hivatkoz-
tam a két év főiskolámra, betettek a Kókuszos Manus pozíciójába.
A Kókuszember emelvényen ácsorgott, belekanyarintotta a lapátját
a kókuszreszelékes hordóba, majd a fehér pelyheket megzabáltatta
a géppel. A többi műveletet a masina végezte: ráköpködté a resze-
léket a tortákra és a többi, alant elgördülő termékre. Könnyű, tisz-
teletet parancsoló állásba kerültem. Ott álltam talpig fehérben, és
az adagolóba töltöttem a kókuszreszeléket. A terem másik végé-
ben fiatal csajok tucatjai melóztak fehér ruhában és sapkában.
Nem igazán tudtam kisilabizálni, mivel is foglalatoskodnak, de ro-
botoltak rendesen. Éjszakai műszakra jártunk be.

A második éjszakámon történt. Ártalmatlanul kezdődött: néhány

lány éneklésbe fogott, „Oh, Henry, oh, Henry, mily csodás szerető! Oh, Henry, oh, Henry, az égi megmentő!” Egyre több csaj kapcsolódott be. Végül összeállt a teljes kórus. Arra gondoltam, száz százalék, hogy nekem nótáznak.

A lányok munkafelügyelője üvöltve rontott be: „Rendben, rendben lányok, most már elég!”

Nyugodtan, beletörődötten merítettem lapátomat a kókuszreszelékbe...

Két-három hétnyi meló után egyik éjjel műszakváltás közben megszólalt a csengő, majd beszélni kezdett valaki a belső hangszórón keresztül: „Minden férfi jöjjön az épület végébe!”

Megjelent egy ember utcai öltözkében. „Jöjjenek közelebb” mondta. Csíptetős tábláján kis darab papír. Köréje gyűltünk. Mindannyiunkon fehér köpeny. Én a kör szélén álltam.

„Pangani kezdett a piac” kezdte. „Sajnálattal kell közölnöm, hogy mindenkit el kell küldenünk, amíg nem fordulnak szerencsésebbre a dolgok. Ha most oszlopba rendeződnek itt előttem, fölírom a nevüket, a telefonszámukat és a címüket. Amint javulni kezd a helyzet, magukat értesítjük elsőként.”

Az emberek lökdösődve, káromkodva kezdtek oszlopba fejlődni. Én kihagytam a tolongást. Végignézttem a melóstársakon, ahogy kötelességtudóan bemondják a nevüket meg a címüket. Az ugrott be, hogy az effélék táncolnak legszebben a partikon. Visszaballagtam a szekrényemhez, beakasztottam a köpenyemet, a lapátkát nekitámasztottam a szekrényajtónak, és ki onnan.

84

A Sans Hotel kiemelkedett a többi közül Los Angelesben. Öreg kóceráj volt, de rendelkezett azzal a bájjal és sármmal, amivel az újabbak nem. Az épület pont a belvárosi parkkal szemközt állt.

Üzletember-találkozóiról és szinte legendás tehetségű, borsos árú faroknyüstölőiről vált nevezetessé – akiről azt is rebesgették, egy-egy nagy bevételt hozó este után nyújtottak némi vigaszt a londonereknek is; átkozott, tizenegy hüvelykes bájdorongú liftes kölykei, akiknek volt annyi mázlijuk, hogy beléjük botlottak és kifogták őket a gazdag, idősebb vendégek. És az *étkek*, a HOMÁR, a megtermett

fekete séfek hosszú, fehér kalapjaikban mindent tudtak nemcsak az ételekről, hanem az Életről, rólam és bármi egyébről is.

A rakodóba vettek föl. Annak a rakodónak volt *stílus*: mindegyik beérkező teherautó kirakodására tíz srác jutott, pedig legfeljebb kettő ha kellett volna hozzá. A legpuccosabb ruháimban jártam be dolgozni. Soha nem fogtam meg semmit.

Mindent mi pakoltunk ki (vagyis ők) a hotelbe érkező szállítványok közül, főleg élelmiszert. Az a benyomásom támadt, a gazdagok többnyire csak homárt esznek. Ládaszámra érkezett be a rák, az ínycsiklandóan rózsaszín és hatalmas homárok ott integettek az ollóikkal meg a csápjaikkal.

„Tetszik, mi, Chinaski?”

„Mi az hogy. Oh, persze” mondtam nyálcsorgatva.

Egyik nap a munkaügyes hölgy behívatott az irodájába. A helyiséget a rakodó végében találtam. „Chinaski, lássa itt el a feladatokat vasárnaponként.” „Mit kell tennem?” „Fölemeli a kagylót, ha csörög a telefon, és fölveszi a vasárnapi mosogatókat.” „Rendben.”

Az első vasárnapom kellemesen telt. Ücsörögtem odabent. Egyszer csak bejött hozzám egy öregúr. „Mi az, koma?” kérdeztem. Drága öltönyt viselt, viszont kissé gyűrött és koszos; mandzsettái lógtak. Kalapja a kezében. „Nézze” kezdte, „kell maguknak egy kitűnő társalgó? Valaki, aki találkozik és beszélget az emberekkel? Lakozik bennem némi sárm, jó vagyok barátságos történetek elmesélésében és az emberek megnevetetésében.”

„Tényleg?”

„Oh, igen.”

„Rajta, nevettessen meg.”

„Oh, nem értett meg engem. Megfelelő körítés kell hozzá, hangulat, dekoráció, tudja...”

„Nevettessen meg.”

„Uram...”

„Maga használhatatlan, halott.”

A mosogatókat délben vettem föl. Kiléptem az irodából. Negyven csavargó toporgott odakint. „Szóval, öt belevaló emberre lenne szükségünk! Öt *belevalóra*! Piások, perverzek, kommunisták és gyerekmolesztálók kíméljenek! És itt kell legyen a társadalombiztosítási kártyájuk! Jó, most pedig vegyék elő és mutassák föl!”

Előbányászták a kártyáikat. A fejük fölött lobogtatták.

„Hé, nekem megvan!”

„Hé, haver! Adjon a srácnak lehetőséget!”

Végigpásztáztam őket. „Jó, te, te azzal a szarfoltos gallérral” mutattam a tömegbe. „Lépj előre.”

„Az nem szarfolt, uram. Az pecsenyeszaft.”

„Hát, nem is tudom, komám, nekem úgy tűnik, te inkább szart eszel, mint bélszínt!”

„Ah, hahaha” tört ki a csavargókból, „ah, hahaha!”

„Na, kell még négy fasza mosogató! Van a kezemben négy egy-centes. Földobom őket. Az a négy szerencsés, aki visszahozza őket, azok fognak ma mosogatni.”

Fölrepítettem az érméket magasan a tömeg fölé. Fölugró, elzuhanó testek, szakadó ruhák, szitkok, valaki fölüvöltött, néhány ökölpárbaj. Aztán előlépett a négy ziháló szerencsés. És egyesével átadták a centeket. Megkapták a munkakartonjukat, azután pedig behajtottam őket az alkalmazottak ebédlőjébe, ahol először is enni kaptak. A többi csavargó lassan elvonult, leugrottak a rakodórám-párról, elindultak a közön át vissza a belváros sivár vidékeire ezen a vasárnapon.

85

Legjobban a vasárnapokat kedveltem, mert magamra hagytak, s rövidesen már egy pint whisky társaságában jártam be dolgozni. Az egyik vasárnap, a keményen átvitt éjszaka után győzött a szesz; lehúzták a redőnyt. Földerengett valami aznap este hazaérkeztemkor, hogy szokatlanul viselkedtem, de rettentő homályosan. El is mondtam Jannek a dolgot másnap reggel, mielőtt elindultam munkába. „Asszem, bebasztam. De talán csak képzelődöm.”

Beérkeztem, odasétáltam a bélyegzőórához. A kártyám eltűnt a polcról. Elindultam meglátogatni az öreg hölgyet a munkaügyi irodában. Idegesség fogta el, amikor észrevett. „Mrs. Farrington, eltűnt a kártyám.”

„Henry, én mindig abban a hiszemben éltem, hogy maga olyan rendes fiú.”

„Igen?”

„Ugye nem emlékszik rá, mit tett?” kérdezte, miközben aggodalommal a tekintetében sandított körbe.

„Nem, hölgyem.”

„Berúgott és beszorította Mr. Pelvingtont a férfi öltözőbe, aztán nem akarta kiengedni. Harminc percen át.”

„Mit csináltam vele?”

„Nem engedte ki.”

„Kicsoda ő?”

„Igazgatóhelyettes.”

„Mit tettem még?”

„Előadást tartott neki, hogyan kellene vezetni ezt a hotelt. Mr. Pelvington harminc éve dolgozik a vendéglátós szakmában. Azt javasolta, a prostituáltakat csak az első emeleten engedjék dolgozni, és rendszeres orvosi vizsgálatoknak kell alávetni őket. Ebben a hotelben nincsenek prostituáltak.”

„Oh, ezzel tisztában vagyok, Mrs. Pelvington.”

„Farrington.”

„Mrs. Farrington.”

„Utána azzal hozakodott elő Mr. Pelvingtonnak, hogy a rakodóban tíz munkás helyett elég lenne kettő is, és csökkentené a lopások számát, ha minden alkalmazott a műszakok végén kapna egy élő homárt az erre a célra kialakított tasakban, amiben hazaszállíthatná akár buszon, akár kocsiban.”

„Önök igazán jó a humorérzéke, Mrs. Farrington.”

„A biztonsági őr nem tudta kiszabadítani Mr. Pelvingtont. Eltép-
te az egyenruháját. Csak a rendőrség kihívása után tért jobb belátásra.”

„Feltételezhetőleg elbocsátottak?”

„Helyesen gondolja, Mr. Chinaski.”

Elsétáltam egy ládász mögé. Amikor Mrs. Farrington nem nézett oda, átvágtam az alkalmazottak ebédlője felé. Az étkezési jegyem nálam maradt. Ehetek utoljára még egy jót. Szinte ugyanolyan finom ételeket kaptunk, mint a vendégek, ráadásul jól megpakolták a tányérjainkat. Bejelentkeztem az étkezési kártyámmal, fogtam egy tálcat, kést, villát, egy csészét meg pár papírszalvétát. Odamentem az ételkiadóhoz. Fölpillantottam. A kiadó pult mögött a falra tűzve fehér kartonpapír lógott, rajta durván fölvésett, méretes betűkkel:

HENRY CHINASKIT KISZOLGÁLNI TILOS!

Észrevétlenül visszatettem a tálcát a helyére, majd kiódalogtam. Vissza a rakodóba, ki a rámpára, onnan leugrottam a sikátorba, ahol összefutottam egy csóróval. „Van cigid, haver?” állított meg. „Akad.” Kivettem kettőt, egy neki, egy nekem. Meggyújtottam az övét is, a magamét is. Ezután elindult keletnek, én meg nyugatnak.

86

A Mezőgazdasági Munkaerőpiac az Ötödik meg a San Pedro sarkán működött. Hajnali 5-kor kellett bejelentkezni. Amikor odaértem, még ki se világosodott. Mindenütt férfiak: ültek, álltak, cigit sodortak, halkan beszélgettek. Ezeken a helyeken ugyanaz a szag terjeng – áporodott verejték, húgy és olcsó bor aromája keveredik a levegőben.

Előző nap segítettem elköltözni Jannek egy dagadt épületgépészhez, aki a Kingsley Drive-on lakott. Takarásban maradtam az előszobában, onnan figyeltem, ahogy csókot váltanak; azután együtt fölmentek a pasas lakásába, s becsukták maguk mögött az ajtót. Visszamentem az utcára, s először lettem figyelmes a szélfútta papírfecnikre és az utcát elcsúfító, összegyűlt szemétre. Kilakoltattak bennünket az albérletünkéből. 2 dollár és 8 cent volt nálam. Jan megígérte, várni fog rám, amíg jobbra nem fordulnak a dolgaim, én azonban nem nagyon hittem ebben. Az épületgépészt Jim Bemisnek hívták, saját irodát tartott fenn az Alvaradón, tárcáját szétpukasztotta a sok suska. „Gyűlölöm, amikor belémtuszkolja a farkát” mondta Jan. Talán éppen most ugyanezt mondja rólam neki.

Szabadon elvehető narancs és paradicsom hevert ott ládászám. Fölkaptam egy narancsot, beleharaptam a héjába, és szívni kezdtem a levét. A munkanélküli segélyem is lejárt, mióta kitettek a Sans Hotelből.

Negyven év körüli fickó jött oda hozzám. Mitha festette volna a haját, ami egyébként nem is emberi hajnak tűnt, sokkal inkább cérnaszálak csomójának. A plafonról a lámpa fénye éppen rá esett. Barnás anyajegyek csúfították az arcát, s főleg a szája körül ékelkedtek. Mindegyikből egy-két fekete szőrszál kandikált elő.

„Hogy s mint?” kérdezte.

„Megvagyok.”

„Mit szólna egy cummantáshoz?”

„Nem, aligha lenne jó.”

„Be vagyok gerjedve, ember, fölizgultam. Kitűnően szivolázok.”

„Nézze, sajnálom, nem vagyok abban a hangulatban.”

Dühösen állt odébb. Körbenéztem a teremben. Ötvenen vártunk ott. Ehhez jött még a tíz-tizenkettő állami munkaügyi, akik vagy az asztalaiknál ültek, vagy föl-le mászkáltak. Cigiztek, és sokkal idegesebben viselkedtek, mint mi, csavargók. A nyomorultaktól masszív, padlótól a mennyezetig érő drótháló választotta el őket. Sárgára festették. Igen semmitmondó sárgára.

Ha egy alkalmazottnak dolga támadt valamelyik szerencsétlennel, kinyitott egy apró üvegablakot, és elhúzta. Amikor papírmunka következett, visszatolta az ablakot, bezárta belülről, és valahányszor lezajlott ez a jelenet, szertefoszlottak a remények. Amikor kinyílt a kisablak, mindenki fölébredt, egyforma esélyekkel indulunk neki, ám amikor becsukódott az ablak, minden reményünk elpárolgott. Nem maradt más, mint egymást méregetni.

A hátsó falon – az irodisták és a sárga kerítés mögött hat fekete tábla függött. Fehér kréták és törölőszivacsok is akadtak, akár az általános iskolában. Ötöt tisztára töröltek, noha ki lehetett olvasni rajtuk a korábbi följegyzések halvány maradványait, a régebbi, örökre elveszett munkalehetőségeket, legalábbis, ami bennünket illet.

A hatodik táblán ez állt:

PARADICSOMSZEDŐKET KERESNEK BAKERSFIELDBE

Én már rég abban a hiszemben éltem, hogy a paradicsomszedők helyét gépek foglalták el. Mégis, most ők kellenek. Az emberek kétségkívül olcsóbbak a gépeknél. Ráadásul minden masina elromlik. Ah.

Körbenéztem a váróban – távol-keletiek, zsidók sehol, alig pár fekete. Legtöbbjük szegény, szerencsétlen mexikói. Az a pár fekete meg már piásan téblábolt ott.

Fölállt az egyik hivatalnok. Hatalmas mókus sörhassal. Túlkeményített, sárga inge még jobban föltűnt függőleges fekete csíkozásával. Karszalagot viselt – ingujjainak lecsúszását megakadályozandó, akár a 90-es évek fotóin. Odasétált a kisablakhoz, majd kinyitotta.

„Rendben! Hátról vár a teherautó Bakersfieldbe!”

Visszacukta az ablakot, bezárta, visszaült az íróasztalához, majd rágyújtott.

Senki sem mozdult. A következő pillanatban azután kezdtek fölkelni a padokon várakozó emberek, kifejezéstelen arccal nyújtózkodtak. Akik álltak, ledobták cigijüket a padlóra, s jó alaposan széttaposták a cipőjük talpával. Lassan kezdtünk kivonulni egy oldalajtón át az elkerített udvarra.

Fölkelőben volt a nap. Eleinte egymást méregettük, immár alaposabban. Néhányan elvigyorodtak, ha ismerős arcot láttak. Indulás. Nekifogtunk fölászálódni egy második világháborús katonai szállítójárműre, a plató fölött magasan tornyosult, a szakadt ponyvavetető. Lökдösдve indultunk meg, de közben próbáltuk megőrizni legalább az udvariasság látszatát. Belefáradtam a könyöklдsдibe, hátraléptem.

Hihetetlen, mennyi embert el tudott nyelni a jármű. A jókora mexikói brigádvezető oldalt állva integetett a platóról, „Jó, jó, nyomás, haladjunk...”

Lassan lépdeltünk előre, mintha valami óriási cet szájába sétálnánk be.

A teherautó oldalán benézve fürkésztem az arcokat; suttogva beszélgető, mosolygó emberek. Nem tetszetek, magányosnak érzetem magam. Hirtelen úgy döntöttem, menni fog ez a paradicsomszedés; inkább beszállok én is. Valaki megveregette a hátamat. Kővér mexikói nő állt mögöttem, elég lobbanékonynak tűnt.. Megragadtam a csípőjénél, hogy beemeljem. Iszonyú súlyos nőszemély. Nehéz vállalkozás. A következő pillanatban valahogy fogást találtam rajta; mintha kezem a lába köze legmélyebb zugába szlisszant volna be. Föltaszítottam a platóra. Fölnyúltam én is, hogy beszálljak. Én maradtam utolsónak. A mexikói brigádvezető a kezemre tette a lábát. „Nem, ennyi elég” mondta.

A sofőr túráztatta a motort, majd lefullasztotta, a járgány megállt. Újrapróbálta. Beindult, és kigurultak az udvarról.

87

A Munkásokat Az Iparnak irodája pont a nyomornegyed szélén állt. Itt jobban öltözött, fiatalabb, viszont ugyanolyan kedvetlen senki várakoztak. Előregörnyedve ücsörögtek az ablakpárkányokon, melegedtek a napon, és az M.A.I. ingyenkávéját szűrcsölgették. Se tejszín, se cukor, de legalább ingyenes. Itt nem választották

el dróthálóval tölünk az irodistákat. Ezen a helyen a telefon sokkal többször szólalt meg, és az alkalmazottak összehasonlíthatatlanul kiegyensúlyozottabbak voltak a mezőgazdaságisoknál.

Odasétáltam a pulthoz, ahol kaptam egy kartont, és a kezembe nyomták a pulthoz láncolt tollat. „Töltse ki” mondta az irodista, egy jóvágású mexikói srác, miközben próbálta hivatalos stílusa mögé rejteni melegszívűségét.

Elkezdtem kitölteni. A cím és a telefonszám után azt írtam be: „nincs”. Iskolai végzettség és szaktudás után pedig: „két év a los angelesi főiskolán. Zsurnalisztika és képzőművészet.”

Odaszóltam a srácnak, „Elrontottam, kaphatnék egy másikat?”

Adott. Inkább úgy írtam be: „Érettségi, L.A. Gimnázium. Szállítványozás, raktáros, munkás. Némi gépelni tudás.”

Visszaadtam a személyi kartonomat.

„Rendben” mondta, „üljön le, meglátjuk, lesz-e valami.”

Találtam helyet az egyik ablakpárkányon, leültem. Idős fekete férfi gubbasztott mellettem. Érdekes vonásokkal bírt; nem a szokásos lemondó tekintet, mint a legtöbb, itt ücsörgő fazon esetében. Mintha próbált volna nem röhögni magán és rajtunk.

Észrevette, hogy rápillantok. Elvigyorodott. „Kemény pofa vezeti ezt az irodát. Kirúgták a Mezőgazdaságiból, megalázták, eljött ide és belevágott. Időszaki munkákra állt rá. Ha valaki gyorsan és olcsón ki akar pakoltatni egy teherautót, ide telefonál.”

„Ja, hallottam.”

„Ha valaki gyorsan és olcsón ki akar rámoltni egy rakományt, neki szól. Az irodavezető 50 százalékot nyúl le. Nem panaszkodunk. Elfogadjuk, ami jut.”

„Én is. A picsába.”

„Lehangoltnak tűnsz. Minden rendben?”

„Elhagyott a nőm.”

„Lesznek mások, és őket szintén elveszíted majd.”

„Hová mennek?”

„Belekóstolnak ebbe-abba.”

Egy üveget húzott elő a zsebéből. Meghúztam. Vörösbor.

„Kösz.”

„A nyomortelepen nincsenek nők.”

Megint odanyújtotta az üveget. „Meg ne lássa, hogy piázunk. Az egyetlen dolog, amitől a falra mászik.”

Miközben ott iszogattunk, számos embert szólítottak, akik men-

tek is elvégezni, ami jutott nekik. Ettől jobb kedvre derültünk. Leg-
alább valami mozgás.

Együtt várakoztunk fekete barátommal kézből-kézbe adva az
üveget.

Kiürült.

„Hol van a legközelebbi italbolt?” kérdeztem.

Elmagyarázta, aztán nekivágtam. Nappal valahogy mindig forró-
ság áradt a nyomortelepből. Vén csavargók vonszolták magukat
vastag kabátjaikban a melegben. Ám az éjszaka elérkeztével jól
jöttek, ha a Missziósok Szállása már megtelt.

Visszaérkezvén ugyanott találtam barátomat.

Leültem, kinyitottam az üveget, odanyújtottam a csomagot.

„Ne tartsd magasra” mondta.

Kényelmesen elvultunk együtt a bort iszogatva.

Odagyúlt körénk pár muslica.

„Muslicák” biccentett felénk.

„Beszívtak a rohadékok.”

„Tudják, mi a jó.”

„Isznak, hogy elfelejtsék a nőiket.”

„Csak úgy isznak.”

Felénk suhintottam, az egyiket sikerült is elkapnom. Kinyitottam
a tenyeremet, csak a fekete pöttyöt meg két apró, furcsán áttetsző
szárnyat láttam. Semmi.

„Itt jön.”

A jóvágású mexikói vezette az irodát. Ránk rontott. „Na jó! Most
pedig tűnés innen! Tűnés innen a picsába, kibaszott szittyósok! Ta-
karodás kifelé, vagy hívom a zsarukat!”

Taszigálni, lökdösni kezdett bennünket az ajtó felé, s közben át-
kozódott. Büntudatot éreztem, dühöt viszont nem. Még a taszigá-
lások közben is éreztem, mennyire nem érdekelt, hogyan viselked-
tünk. Jobb kezén óriási gyűrű.

Nem mentünk elég gyorsan kifelé, erre pofán csapott a gyűrűs
kezével a bal szemem fölé. Éreztem, ahogy csorogni kezd a vé-
rem, és bedagad a seb. Kiértünk a barátommal az utcára.

Elsétáltunk onnan. Találtunk egy ajtóbejáratot, leültünk a lép-
csőre. Odanyújtottam neki a bort. Meghúzta.

„Finom.”

Visszaadta. Kortyoltam én is.

„Ja. Finom.”

„Feljött a nap.”

„Ja, egész jól följött.”

Csöndben ültünk, az üveg oda-vissza járt.

Végül kiürült.

„Na” mondta, „nekem mennem kell.”

„Viszlát.”

Elsétált. Fölkeltem, s elindultam a másik irányba, befordultam a sarkon, majd tovább fölfelé a Fő utcán. Végül odaértem a Roxie-hoz.

Sztriptíztáncosok fotói virítottak az üveges kirakat mögött. Vettem egy jegyet. A jegyárus csak a fülkében jobban festett, mint a fotókon lévőek. 38 centem maradt. Beballagtam a sötét színházterembe, a nyolcadik sorban ültem le. Az első három sor dugig megtelt.

Szerencsém volt. A film már véget ért, s az első táncos volt soron. Darlene. Általában a legócskábbnak adnak lehetőséget az első táncra, egy veteránnak, aki legtöbbször csak a szétvetett lábait emelgeti a levegőbe a hátsó traktusban. Most Darlene vezette föl a műsort. Talán valakit hidegre tettek, vagy éppen stukázott, esetleg hisztirohamot tört rá, így Darlene kapott még egy esélyt, hogy szó-lót táncolhasson.

Darlene bizony jól nézett ki. Csontos, de tőgyes, fűzfaszzerű test. A finom vonalú hát, a karcsú test végén hatalmas far. Szinte csodaszámba ment – elegendő egy férfi örületbe kergetéséhez.

Darlene hosszú, fekete köpenyt viselt magas hasítékkal – egy hulla fehérségére emlékeztető bőrről lábszárai és combjai kimeredeztek a fekete cucc alól. Csupasmink szemeit ránk vetette tánc közben. Meg akarta ragadni ezt az esélyt. Vissza akart térni – újra elismert táncos lenni. Drukkoltam neki. A zipzárral játszadoxva egyre többet mutatott meg magából; végül kicsusszant a mutatós fekete köntösből: fehér lábak, fehér hús. Ott virított rózsaszín melltartóban és ágyékkötőben – az üveggyémántok hullámozottak, csillogtak, ahogy vonaglott.

Darlene odatáncolt a függönyhöz, megragadta a szakadt, porlepte szövetet. Jól megmarkolta, miközben egyre csak rázta a négytagú banda ritmusára a fejkép rózsaszín fénykörében.

Nekilátott meghágni a függönyt. A banda ugyanúgy mozogni kezdett a ritmusra. Darlene tényleg föltűzelte a függönyt; mind a zenészek, mind Darlene ütemesen himbálóztak. A rózsaszín fénykör hír-

telen bíborra váltott. A banda fokozta a hangulatot, teljes sebességre kapcsol. Darlene mintha elévezett volna: fejét hátravetette, szája kinyílt.

Ezután kiegyenesedett, visszatáncolt a színpad közepére. Még hozzám is elhallatszott, ahogy énekel magában a zenére. Megragadta a rózsaszín melltartót, s letépte magáról, miközben három sorral előttem egy alak rágyújtott. Csak az ágyékkötő maradt. Ujját a köldökébe fúrta, fölnyögött.

Darlene a színpad közepén táncolt tovább. Az együttes muzsikája ellágyult. Darlene könnyed rúdtáncba kezdett. Minket kívánt meglovagolni. Az üveggyöngyökkel teleaggatott ágyékkötő lassan ringott. A négy zenész újra a húrok közé csapott, fokozatosan élénkítette a dallamot. Csúcspontjához ért a jelenet: a dobos tűzijátékra emlékeztető sebességgel püfölte a pergő fémkeretét; fáradtnak, mégis elszántságnak tüntek.

Darlene megmarkolta csupasz melleit, felénk mutatta őket, tekintete mintha az ígéret földjét fürkészné, ajkai megnedvedtek, szétnyíltak. Hirtelen megpördült, s integetni kezdett felénk terebélyes hátsójával. A gyöngyök ugráltak, csillámlottak, magukból kikelve ragyogtak. A négytagú banda pattogott, durrogott. Darlene megpördült. Leszaggatta magáról a fűzért. A gyöngyszemeket bámultam, visszabámultak. A hússzín fátyolszöveten átsejlett a fanszörzete. A zenészek tényleg a végsőkig hajsolták Darlene-t.

Én pedig képtelen voltam életet csiholni a farkamba.

Domokos Tamás fordítása